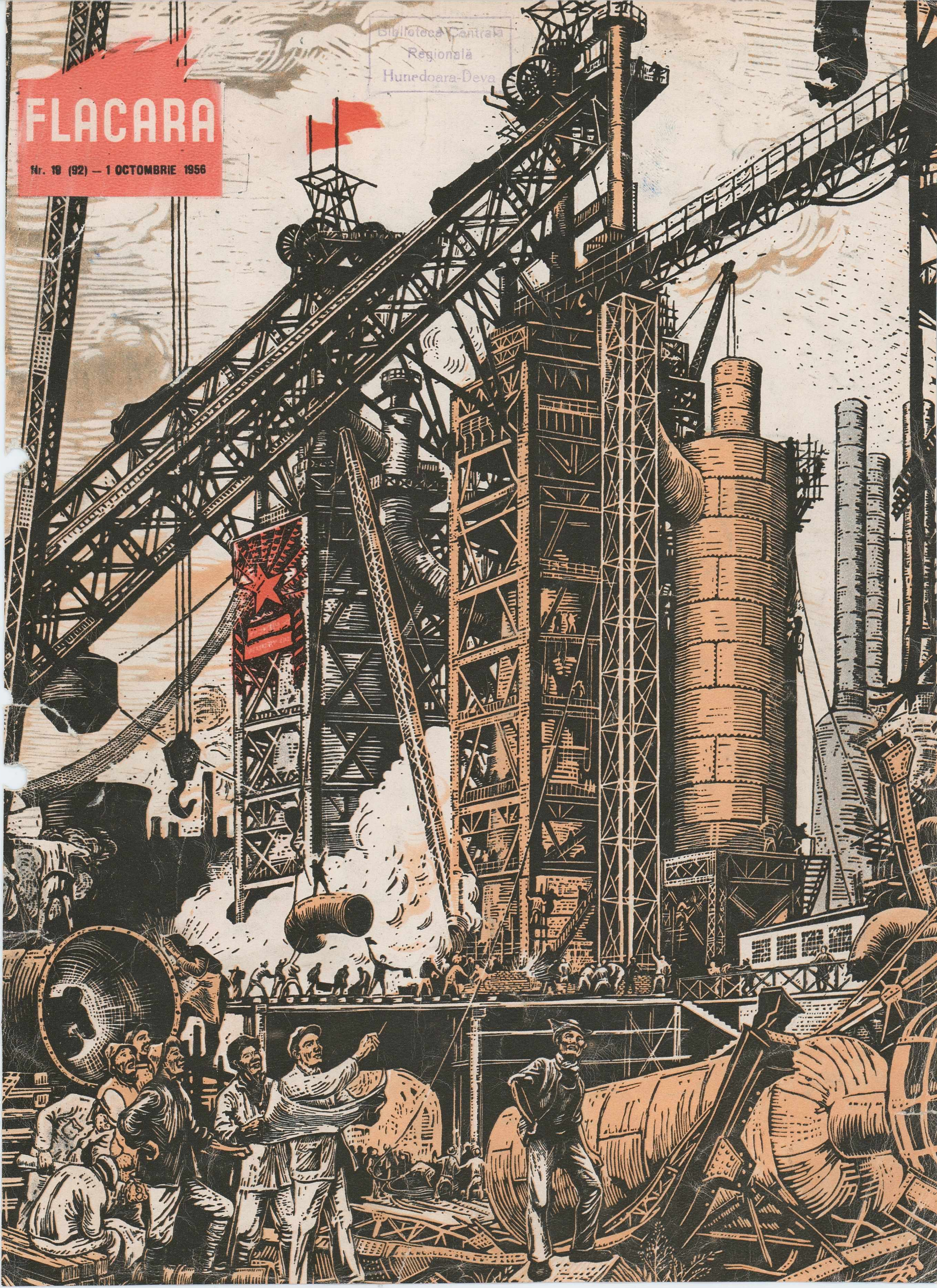

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

FLACARA

Nr. 18 (92) — 1 OCTOMBRIE 1956

2 octombrie — Ziua Forțelor Armate ale R.P.R.

Fotografie de A. Lovinescu

COPERTA I: Uzinele de fier și oțel din Anshan (R. P. Chineză)
în reparație.
(Gravură în lemn de Ku Yuan).

COPERTA a IV-a: Artistul David Ohanezian în rolul lui Pană
Lesnea Rusalim din noua operă a compozitorului Paul Constanti-
nescu, prezentată de Opera de Stat din Cluj.

Fotografie de S. STEINER

FLACARA

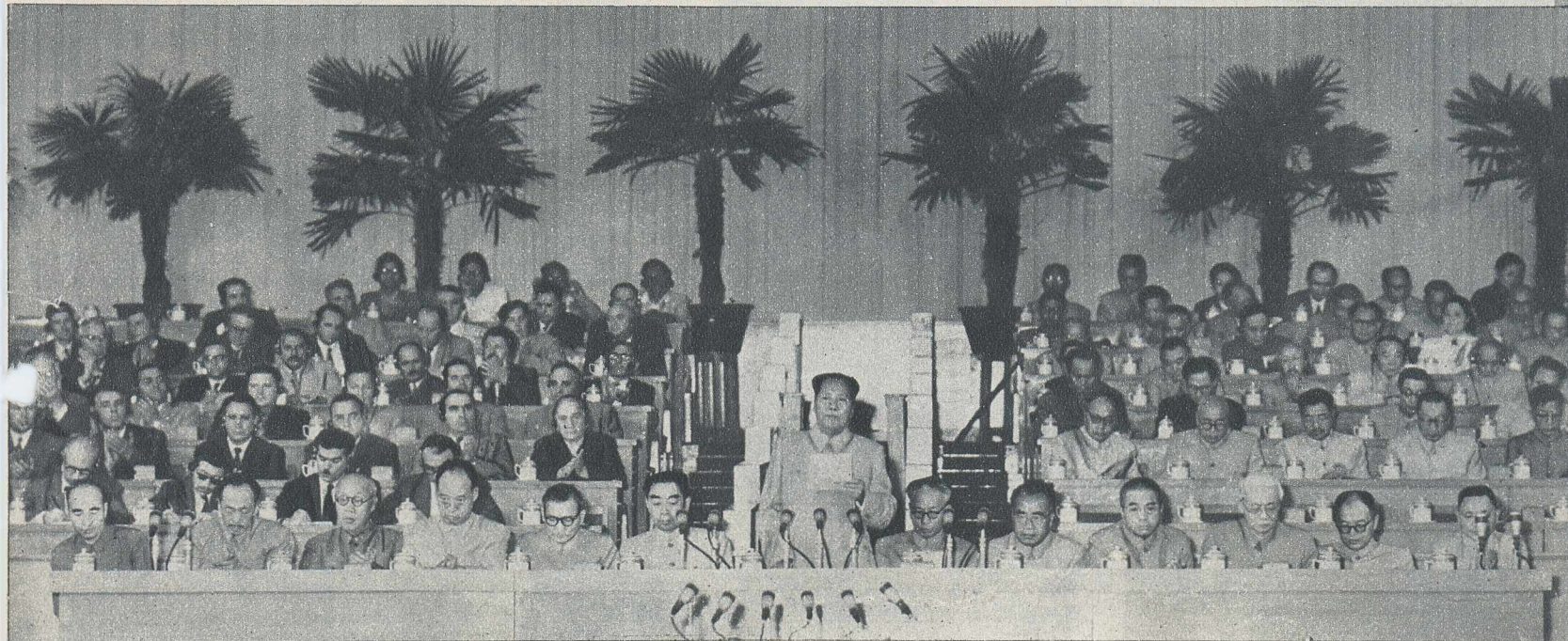
Proletari din toate țările,
uniți-vă!

1 OCTOMBRIE 1956

Nr. 19 (92) ANUL V

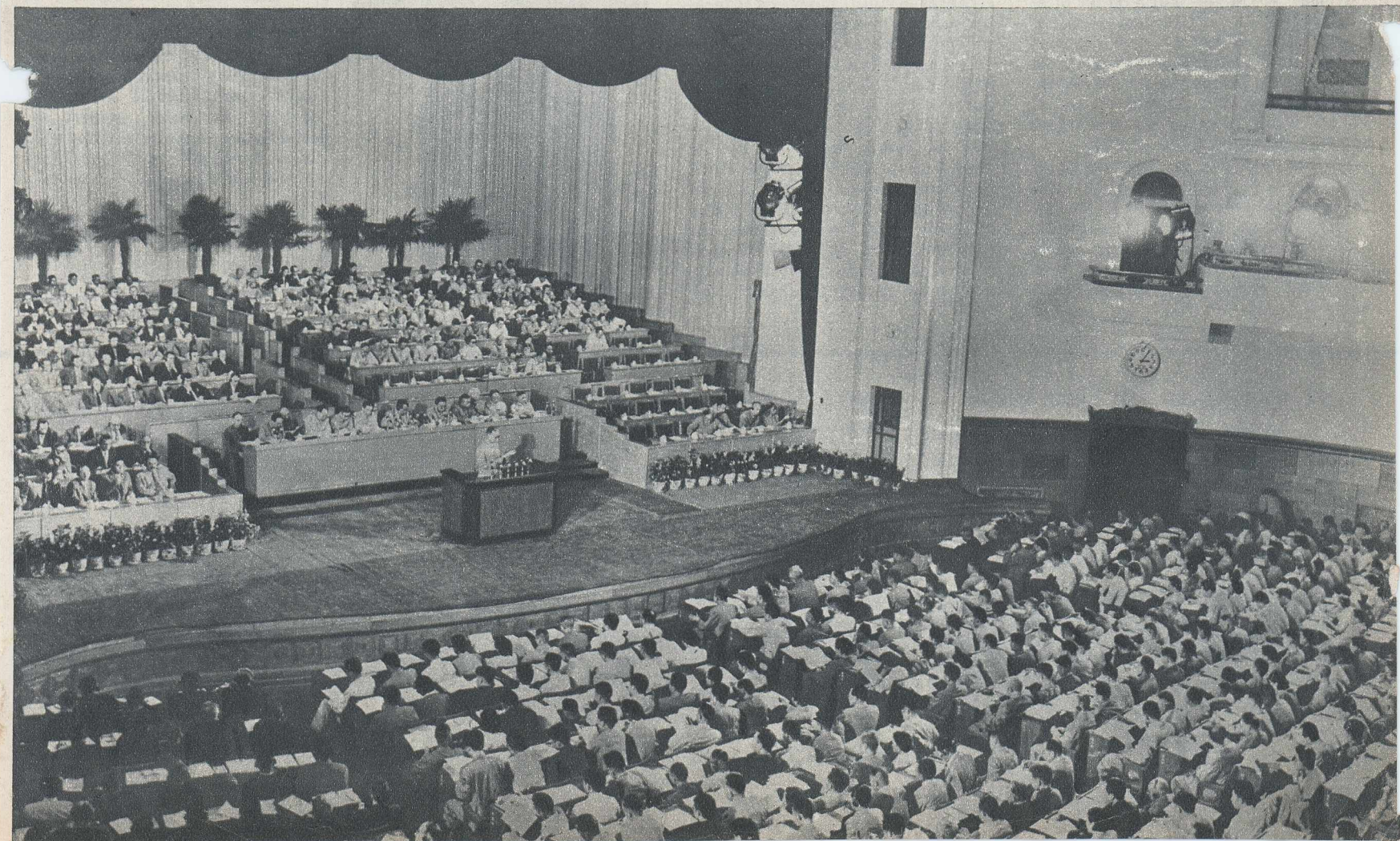
REVISTĂ BILUNARĂ
SOCIAL-POLITICĂ ȘI
LITERAR-ARTISTICĂ

UN EVENIMENT ISTORIC ÎN VIAȚA CHINEI NOI

La 15 septembrie s-a deschis la Pekin al VIII-lea Congres al Partidului Comunist Chinez, eveniment de covârșitoare însemnătate în lupta pentru socialism a marelui popor-frate chinez. Peste 1000 de delegați, precum și reprezentanți ai partidelor frățești din 50 de țări, au participat la lucrările Congresului.

În fotografia de sus: Prezidiul Congresului; la tribună, tovarășul Mao Tze-dun rostind cuvântul de deschidere. În fotografia de jos: un aspect din sala Congresului.

ADOLESCENȚA

— reportaj —
de Al. GİRNEAȚĂ

Fotografii de A. LOVINESCU

Mi-am luat rămas bun de la Cărpiniș într-o seară de august, senină, plină de zăduf. Trenul a înconjurat câteva minute satul. De la fereastră vedeam limpede casele gospodărești pe pereții cărora luna azvîrlea pale de lumină, ochiurile de apă în jurul cărora ziua se strîng stolurile de rațe, coșul topitoriei de cînepă ce stătea înfipt în orizont... Apoi n-a mai fost nimic. Și, blagoslovit de razele lunii, am început să-mi orînduiesc impresiile, să „filozofez” adică, așa cum mă tachina tovarășul meu de drum, fotoreporterul.

Am mai fost la Cărpiniș acum câțiva ani, atunci cînd gospodăria abia lepădase scutecele și încerca primii pași, timizi și tremurători. Și am revăzut satul azi. Am tresărit la înfîlnirea aceasta, așa cum tresari, surprins și înduioșat, cînd

în locul unui plod îți apare în față un flăcău chipes, căruia i-au mijit mustățile. Aceasta a fost și impresia care mi-a rămas de la Cărpiniș: gospodăria colectivă a intrat în adolescență. A intrat în această vîrstă de aur, ale cărei atribute sînt entuziasmul și impulsivitatea, avîntul impetuos și încă-păținarea, naivitatea și lesnicioasa cădere în păcatul îngîmfării, graba de a ajunge departe, chiar cu prea multe dureri și sacrificii, și generozitatea. Mi se va riposta poate că toate acestea pot fi aplicate unui individ luat aparte, că pot fi juste în ce privește tinerețea luată în sensul propriu al cuvîntului, dar că unei colectivități, alcătuite din oameni de felurite vîrste, nu i se potrivesc. Cu toate acestea și o colectivitate mai mică sau mai mare se supune acestei legi

Spre bucuria fumătorilor, recolta de tutun a fost bună. Din foile culese de pe cîmp, Maria Drăghia a „împletit” salbă lungă.

ca orice organism viu ce trece prin diferite etape ale vieții. În ce privește gospodăria din Cărpiniș, acum ea își începe cu adevărat adolescența, în tot ce are această treaptă bun și rău.

Gospodăria din Cărpiniș intră în cel de al șaptelea an al vieții. Are o întindere de pămînt de 1500 de hectare, 700 brațe de muncă și, o dată cu intrarea, în toamnă, a altor 90 de familii, ale căror cereri au fost aprobate de adunarea generală, cuprinde aproape întreg satul. Colectiviștii sînt milionari și, ca orice om avut, îți arată acareturile și conturile, cu multă bunăvoință și mîndrie. Ca oameni gospodari și chibzuiți, dau mare atenție culturii plantelor tehnice (anul trecut acestea le-au adus venituri de 1.700.000 lei, iar în acest an de circa un mi-

lion), creșterii animalelor (cu un asemenea centru gospodăresc, cu grajdurile, maternitățile, silozurile furajere și remizele sale, s-ar putea mîndri orice gospodărie de stat), cultivă plantele în așa chip încît să obțină maximum de productivitate (grful a dat 1830 kg la ha, porumbul 2500-3000 — și asta în pofida vremii proaste). Recomandările Rezoluției C.C. al P.M.R. din 16-17 iulie sînt, după cum se vede, aplicate aici cu destulă pricepere și rezultatele sînt bune, rămînd ca ele să fie folosite pentru continuarea dezvoltării rodnice.

Stăteam de vorbă într-o după-amiază cu Radu Asanache și cu Dumitru Gîrd. Am căutat să aflu dacă oamenii mai compară încă, la fiecare ocazie, viața de ieri cu cea de azi, doar-doar i-or afla vreun cusur acesteia din urmă — dacă mai sînt dintre cei care se îndoiesc de rentabilitatea gospodăriei.

Amîndoi m-au privit mirați, de parcă aș fi picat din Marte.

— Asta a fost odată, tare de mult; acum patru-cinci ani — mi-a răspuns zîmbind Gîrd. — Acum, nu avem timp de socoteli fără nici să ne tot întrebăm dacă gospodăria colectivă e o afacere mai bună decît cea individuală...

— Ne-am răspuns noi și și-au răspuns și alții, adăugă Asanache. A intrat aproape tot satul în gospodărie. Or, în bătaura goală vrăbiile nu stau niciodată. Acu' ne îngrijim cum să rezolvăm plimbarea de la o brigadă la alta, ce trebuie să facem pentru a construi mai multe grajduri, din ce venituri să îngroșăm fondul de bază, ne gîndim ce lucrări premergătoare sînt mai bune pentru a obține o recoltă bogată...

M-am lămurit definitiv din cele câteva crîmpeie de discuție, că anii copilăriei sînt departe, că gospodăria a intrat de-a binelea în adolescență și că problemele ce se pun astăzi nu mai sînt cele ale dibuirii și ale rodajului specific începuturilor, ci altele ca adîncirea succesorilor, formele superioare de organizare a muncii, găsirea unor căi mai rapide și mai eficiente de sporire a veniturilor.

Deodată mi-au venit în minte

← Pentru bătrîni, munci ușoare. Zaharia Cernea e paznic de zi la cîmp.

CU BICICLETA PE... CALEA FERATĂ

Un nou mijloc de locomoție: cu bicicleta pe șina de cale ferată. După cum se vede în fotografie s-ar părea că biciclistul respectiv face o călătorie de agrement, nestîngerit de trenurile ce l-ar putea surprinde.

Adevărul este însă altul: biciclistul este un ceferist în exercițiul funcțiunii, iar bicicleta cu care circulă este un nou mijloc de transport în serviciul controlului căii. Ea nu se deosebește de bicicletele obișnuite, însă pentru menținerea unui permanent echilibru, posedă o anexă construită din prîghii metalice ușoare,

fixate pe doi rulmenți cu care se sprijină pe șina alăturată. În aceste condiții, bicicleta poate circula cu 40 km pe oră.

Numeroase asemenea biciclete au fost trimise pentru folosința unor sectoare de cale ferată, ca mijloc ușor de transport în cazurile de control pe linie. Inovația aparține electromecanicului-șef Marin Voiculescu de la sectorul S.C.B. București Nord.

Text și fotografie: F. URSEANU

PRODUCTIVITATEA SPORITĂ LA FABRICAREA MARMELADEI ȘI SIROPURILOR

Multe din borcanele de gem și marmeladă pe care le cumpărăm din magazinele alimentare, sau sticlele cu siropul pe care-l bem în zilele călduroase de vară, vin tocmai dintr-o localitate îndepărtată a regiunii Pitești — din satul Bălculești. Aici funcționează de câțiva ani o fabrică ce prelucurează mecanic fructele, transformîndu-le în paste și sucuri.

Munca aceasta este dusă aproape exclusiv de femei.

În fotografie: lucrătoarele fruntașe Ioana Nedelcu, Rodica Budea și Sofia Pîrvete, ascultînd explicațiile mamei de fabricație Elena Mănașia în legătură cu aplicarea metodei sovietice Vorogin, înainte de trecerea la prepararea gemului din gutui.

F. U.

La construirea silozului de nutret furajat lucrează și fostul chiabur Ioan Iacob, azi colectivist, străduindu-se să aducă o contribuție cât mai mare.

cei puțini rămași în afara gospodăriei. Ei cum gîndesc astăzi? Care-i pricina că se abțin? Ezitarea lor pornește tot din faptul că nu sînt conștienți de superioritatea gospodăriei colective? Să fie oare ei atât de orbi încît să nu vadă ceea ce a fost limpede pentru aproape 500 de familii?

După cît arată unii confrăți, se pare că, tot asta-i huba, plus încăpățînarea nevestelor.

Așa că n-am ezitat și am trecut pragul casei lui Ion Stoescu. Din capul locului m-am lămurit că lipsa de rentabilitate, ca și alte gorițe, nu mai au circulație. Nici măcar despre „împotrivirea femeii“ nu mai poate fi vorba. Stoescu, mijlocăș în lege, nu s-a arătat de loc speriat de perspectiva de a fi colectivist, ba chiar o dorește.

— Atunci ce te împiedică? l-am întrebat eu puțin contrariat.

— Omul a stat puțin pe gînduri.

— Păi, uite... vezi dumneata... Maci, președintele, e cam moale, prea ține bine frînele, și dacă scapă e rău.

— Bine, dar Maci nu e singurul care conduce. E un consiliu întreg, o adunare generală. Și șapte sute de oameni nu dau ușor drumul la dirlogi.

Stoescu a schițat un surîs.

— Ei, lasă să se mai limpezească lucrurile, să se știe bine gospodăria, să fie o țîră mai tari; știi, să nu te doară capul!... Și apoi inginerul

e cam tînăr. Briceag, secretarul organizației de bază, e și el ușor de sucit — și-i cam place vinul, fie bun, fie prost.

Așadar, de aici bate vîntul. Stoescu, și probabil și ceilalți, așteaptă intrarea în gospodărie ca un iel de invitație la un ospăț la care se servesc dumaticile gata mestecate. El nu se îndoiește nici o clipă de superioritatea și rentabilitatea colectivei, de avantajele pe care le oferă. El stă pe delături și așteaptă micșorarea neajunsurilor, întărirea prestigiului, creșterea capacității de conducere. Privește frămîntările stînd încă afară; nu se vrea participant la ele. E, de fapt, tot o manifestare a individualismului, dar o formă ceva mai fină, pe măsura nivelului la care a ajuns gospodăria și întreaga viață a satului.

Să ne întoarcem însă la adolescența noastră.

În primăvara aceasta, după topirea zăpezilor și după primele ploii, cărpinișenii s-au trezit cu o mare belea: o parte a ogoarelor erau pline de apă. Fuseseră inundate o parte din semănăturile cu grîu de toamnă, precum și ogoare ce trebuiau însămințate atunci. Pămîntul cîmpiei bănățene are o particularitate: pînza de apă e la mică adîncime. De aceea, cînd pe sol, e mai multă umezeală, straturile superficiale se supra-saturează cu apă și băltesc.

Colectiviștii nu s-au speriat și au dat piept cu inamicul. Cu perseverență și entuziasm. Conducerea gospodăriei, inginerul Gemescu și o serie de colectivști mai cu experiență, au întocmit un plan de săpare a unor canale prin care să se prelingă băltoacele. Treaba asta a cerut multă muncă și bătaie de cap, dar o parte din pămînturile inundate au fost recîștigate. Ploile au continuat însă, cerînd alt plan, altă bătaie, alte forțe. Colectiviștii au luptat mai departe cu aceeași îndărătnicie, cu aceeași încredere în forțele lor, cu același entuziasm. Pînă la urmă, victoriile au fost împărțite: au cîștigat cărpinișenii suprafețe mari, pe care le-au cultivat deîndată, dar a rămas și apa stăpînă pe cîteva terenuri care au rămas necultivate.

Tenaci, colectivștii și-au zis că mijloacele n-au fost bune. Mîștile au început să se frămînte, să caute, să afle mijloace mai eficiente, ca cel puțin în anii viitori povestea

să nu se mai repete. Și cum asemenea mijloace depășesc posibilitățile colectivștilor, a intervenit ajutorul statului: aici vor începe lucrări de canalizare pe întreaga cîmpie bănățeană, ferind astfel de inundație suprafețe întinse. La aceste lucrări va fi loc și pentru entuziasmul cărpinișenilor, care vor da o mîină de ajutor.

Această întîmplare cu inundația arată entuziasmul colectivștilor. E drept că nu în forma sa sărbătorească, de paradă, ci ca un ele-

ment de viață obișnuit, ca un mod de exprimare prin muncă, tăcut și discret. Entuziasm și îndărătnicie.

Același lucru poate fi spus despre efervescentă cu care se plămădesc planuri îndrăznețe, ca, de pildă, cel de mecanizare.

Mărturisesc că e prima oară cînd am auzit într-o gospodărie colectivă o astfel de problemă. Nu e vorba despre mecanizarea muncilor de cîmp, fapt cunoscut și care nu mai necesită discuții, ci de

Cel de al doilea siloz, cu o capacitate de 30 de vagoane, va fi gata curînd.

S-A DESCHIS MUZEUL REGIONAL DE ARTĂ PLASTICĂ DIN PLOEȘTI

Orașul Ploești s-a îmbogățit cu o nouă instituție de cultură: muzeul regional de artă plastică. Instalat în palatul cultural al orașului, muzeul de artă cuprinde în cele șapte săli ale sale, opere de valoare din pictura clasică și contemporană, sculptură și grafică.

Deschis la începutul lunii august, muzeul a fost vizitat în primele zile de sute de amatori de artă.

În fotografie: un aspect din salonul de pictură clasică romină și străină.

Fotografie de I. VERMONT-Ploesti

UN NOU ÎNTOVĂRĂȘIT

Aparatul fotoreporterului a surprins două momente, într-un lan din ralonul Săveni, regiunea Suceava.

Țăranii întovărășiți Vasile Dănilă, Visarion Jitaric și Ion Atofanel au prezentat fire de grîu de la întovărășirea lor, țăranului individual Haralambie Zaharia și, comparîndu-l cu grîul lui rămas mai mic, l-au convins de avantajele întovărășirii.

Faptul acesta l-a lămurit pe țăranul muncitor Haralambie Zaharia, care, după cum vedem în cea de a doua fotografie, a semnat pe loc adeziunea de intrare în întovărășire.

UN SANATORIU BALNEAR PERMANENT LA PUCIOASA

Ministerul Căilor Ferate, care posedă un sanatoriu mare la Pucioasa — stațiune ale cărei băi sînt cunoscute pentru eficacitatea lor în vindecarea afecțiunilor reumatice — a decis ca ei să funcționeze nu numai în timpul verii, ci tot anul, venind astfel în sprijinul ceferiștilor suferinzi.

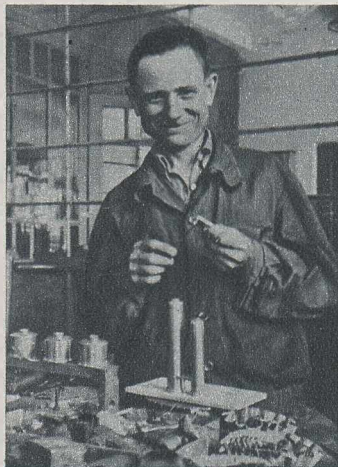
În fotografie: o aripă a sanatoriului C.F.R.-Pucioasa.

Fotografie de I. VERMONT

LA CE LUCREAZĂ?

Îi vedeți că e de bucurie? Zimbelul de pe față sa exprimă numai satisfacție. La ce lucrează oare acest muncitor? Ce crează?

Înainte de a răspunde la întrebări să-l prezentăm: este ajustorul Timotei Luchianenco de la Rafinăria nr. 1 din Ploești. În întreprinde-

rea sa este bine cunoscut ca fruntaș în muncă: depășește permanent planul de lucru cu 100-120 la sută.

Luchianenco este însă cunoscut și sub alt aspect: ca un talentat constructor de lucrări de artă pe care le execută din materiale metalice. Din mințile sale meștere ies diferite obiecte care uimesc prin finețea și exactitatea lucrăturii.

Acum, vreți, desigur, să aflați la ce lucrează? Iată: construiește cu mîgălă de bijutier o minifatură: este macheta Rafinării nr. 1 din Ploești, cu absolut toate instalațiile și cu rezervoarele respective.

Fotografie de I. VERMONT-Ploești

PENTRU COPIII NOȘTRI

O nouă școală s-a dat în folosință tineretului român și german din regiunea Timișoara. Este vorba de școala instalată într-o mare clădire, construită recent în comuna Jamu Mare.

Fotografie de E. ROBICEK

cea a transporturilor, a muncilor ce necesită încă tracțiune animală.

— O pereche de cai are nevoie anual de hrana culeasă de pe patru hectare de teren. O sută de perechi, câte avem noi, înseamnă 400 de hectare numai pentru hrana lor. Enorm! E o suprafață care ar putea fi cultivată cu plante industriale, de pildă, aducîndu-ne mari venituri. Dar, ca să ne lipsim de cai, ne trebuie mașini, autocamioane și rutiere. Ele cer „de mîncare” numai cît lucrează, pe cîtă vreme caii îi hrănim cel puțin 4-5 luni pe an fără să folosim ceva de la ei. Trebuie să facem pe dracu' în zece, să luăm mașini!

Această socoteală o făcea președintele Dumitru Maci, împreună cu cîțiva membri ai conducerii. De fapt, dracul a și început să fie ciopîrțit: pînă acum gospodăria are trei camioane și un rutier cu remorcă. Acțiunea continuă sub lozincă mecanizării rapide a transporturilor. E un semn al îndrăznelilor adolescenței.

Adolescența îți oferă și alte fețe. Iată, de exemplu, deprinderea de a munci în forme organizate și tendința de indisciplină. Prima este ilustrată de faptul că minimum-ul de zile-muncă este îndeplinit aproape de toată lumea, că pe tabel află oameni ca, Dumitru Gîrd, Solomon Tăranu, Suzana Pavlov, Iosif Schestag, Petre Rizter, Ștefan Benkő, Ecaterina Kreppel, pentru care munca este tot atît de necesară ca și aerul, iar absențarea un delict ce echivalează cu o crimă. Numărul chiu-langiilor e restrîns, insignifiant și, alături de această situație bună, găsești — ca un contrast — un soi de dezorganizare ce se manifestă în disprețul evidentei. Degeaba o să cauți în carnetele de muncă să vezi ce și cît a lucrat fiecare, pentru că le vei afla imaculate. Trebuie să-l crezi pe cuvînt pe brigadier. Și de aici izvorăsc unele certuri și nemulțumiri, discuții interminabile, ca cele dintre brigăzile de cîmp și brigada constructorilor și a meșterilor. Cei de la cîmp îi acuză pe ceilalți că își încarcă zilele-muncă cu furca, că au prea multe în raport cu munca lor. Arbitrul care ar vrea să aplaneze conflictul ar fi pus la grea încercare: n-ar putea stabili ce lucrează efectiv fiecare, pentru că muncile efectuate sînt trecute cu toptanul. În astfel de condiții, e firesc să apară nemulțumiri.

Această tendință de încălcare a unor hotărîri, de trecere cu ușu-

rință peste problemele de disciplină, o află și la președinte. Într-o vreme adunarea generală hotărîse trecerea la brigăzile de cîmp a 15 membri ai brigăzii de construcție. A doua zi, cu de la sine putere, președintele Maci a aprobat rămî-nerea pe mai departe a celor 15 la construcții. Așadar, indisciplina adolescenței se vădește și la cei care ar trebui să pășească în maturitate...

Naivitatea e, de asemeni, o trăsătură a adolescenței. Bineînțeles că n-au scăpat de ea nici colecțiștii din Cărpiniș. Și mi-am dat seama de asta din următoarea întâmplare:

Într-o încăpere a atelierelor am dat peste un grup electrogen, avînd un motor Diesel de toată frumusețea. Eram sigur că el furnizează curent electric gospodăriei. Mai avea unele betesuguri și o poveste: acest motor fusese dat gospodăriei de un oarecare inginer Dudas din Ploești, fără vreo repartiție, cu o mică „chirie” de opt lei pe oră, începînd de la 1 august, timp de un an. Conducerea și adunarea generală au aprobat plata acestei chirii, din dorința de a avea curent electric propriu, de a ajuta la electrificarea întregii comune, fără să aibă repartiție asupra acestui motor. Credulii, l-au primit pe Dudas din Ploești — ce hram mai poartă, nimeni nu știe! — și-i plătesc chirie ca și cum ar fi primit moștenire coșcogeamitea motor cu marca uzinelor „Timpuri noi”.

Dacă înîmplarea s-ar petrece peste cîțiva ani, probabil că misteriosul Dudas din Ploești ar fi întrebât de sănătate... Acum, însă, colecțiștii, din naivitate, i-au acceptat „oferta”, urmînd ca întrebările despre starea sănătății să le pună alte foruri...

Generozitatea nu lipsește nici ea colecțiștilor din Cărpiniș. Însă nu o generozitate izvorită din ușurință, ci născută din conștiința tăriei, a superiorității. Acest lucru îl dovedește faptul că în gospodărie a fost primit anul trecut chiar fostul chiabur Ion Iacob, care lucrează la construcții, iar acum, adunarea generală a aprobat intrarea încă a 4-5 foști chiaburi, ba chiar și a cîtorva cetățeni care au suferit condamnări penale, pe care le-au ispășit. Acesta este în adevăr un semn nu atît de generozitate, cît de tărie; un semn că membrii gospodăriei se simt în stare să educe oameni care au fost în trecut, dacă nu dușmani ai orînduirii socialiste, cel puțin cu totul străini de ea.

Aș putea prelungi la nesfîrșit faptele care să ilustreze adolescența, tinerețea plină de avînt și exuberanță, a gospodăriei din Cărpiniș. Dar n-are rost. Cele cîteva impresii sînt — socotesc — îndeajuns de elocvente pentru a demonstra tinerețea gospodăriei, drumul ei ascendent spre maturitatea pe care i-o indică recenta Hotărîre a partidului.

Bun noroc!

Din nou
despre

DREPTATEA LUI

ILIE ȘTEFAN

Cîteva obligații profesionale, printre care o călătorie lungă în țară și o altă în străinătate, m-au împiedicat să iau mai devreme contactul cu cei doi eroi ai reportajului meu, intitulat „Are dreptate Iuga Ștefan?“, publicat în numărul din 1 iunie al revistei „Flacăra“. E adevărat că nici nu m-am gândit să fac imediat acest lucru, încredințat că tovarășii în mâinile cărora se află o parte din destinele celor doi eroi, vor acționa în așa fel, încît lucrurile să evolueze într-un sens pozitiv. Știam că aceasta nu se poate petrece în cîteva zile, ci într-un timp mai îndelungat, atît cît îi este necesar adevărului să se statornicească și valorilor să se reafirme. Cazul Iuga nu-mi dispăruse însă nici o clipă din minte, mai ales că între timp atît redacția revistei cît și autorul reportajului primiseră numeroase scrisori prin care cititori de toate categoriile și vîrstele comentau faptele și cu foarte mult bun simț făceau aprecieri asupra celor întîmplate și relatate. O serie de tovarăși ca: Dumitru Căprierescu din Strehaia, Vay Carol din Orașul Stalin, Poconski Mircea din Cluj, Dragomir Ion din Vălenii de Munte etc. în păreriile lor arătau că nu sînt de acord cu atitudinea lui Iuga de a se supăra pe toată lumea și de a se izola în carapacea tristeții sale, așa cum nu sînt de acord cu tovarășii care manifestaseră neînțelegere față de sentimentele celor doi eroi și trataseră la modul superficial și birocratic purtarea lor. Un cititor din Comănești, Clasu Nicola, electrician pe un șantier, făcea, printre altele, remarcă interesantă că existența unor asemenea cazuri dureroase se datorește într-o măsură înserată faptului că în gazete și reviste nu prea apar materiale de acest fel — care să atace și să desfacă în pagini și rînduri clare problemele sufletești oarecum ascunse ale unor oameni. Eu personal găsesc remarcă întrutotul justă. Ea explică de ce unele cadre, cînd înțîfnesc din întîmplare o problemă gen Iuga Ștefan, o analizează la înfățișarea ei exterioară (omul este nedisciplinat, muncește prost, se izolează de tovarăși, e nervos etc., etc.) și nu mai caută să pătrundă în cauzele care provoacă aceste exteriorizări. Măsurile luate după o atare cercetare nu vor face decît să adîncească răul — nu să-l îndrepte. Este ca și cum unui om bolnav i-ai porunci să se îndrepte sau într-un caz mai bun i-ai perora timp de cîteva ore că-i stă mai bine sănătos și vesel, îndemîndu-l grav sau înduioșător să-și reia această ultimă atitudine.

Cei care consultă cu atenție bolnavul, care descoperă regiunea infectată și o tratează cu medicamentele necesare, sînt singurii care procedează bine. Pentru a proceda astfel, este însă nevoie ca „medicii“ să cunoască toate bolile și nu numai molimele cele mai răspîndite. Altminteri o să ne mirăm cu brațele încrucișate și cu priviri nedumerite în fața unor neprevăzute epidemii.

Rog pe tovarășii medici să-mi scuze acest limbaj, dar consider că această calitate de medic al sufletului omenesc poate fi profesată de orice cetățean de bună-credință din această țară — și în primul rînd de acei care se ocupă cu scrisul. Și mai cred că e singurul domeniu — acest domeniu al sufletului omenesc — în care nu putem aplica politica „n-aude, n-a vede“ (în limbaj internațional „politica struțului“) sau să-l escamotăm pentru că bagheta noastră, în fața unui caz Iuga, refuză să ia blîndețea și lucrarea unui material plastic, preferînd duritatea și violența cornului care se găsește încă din belșug prin codrii noștri. Se poate însă ca cel mai bun răspuns pe care-l putem oferi la întrebările ridicate de reportajul nostru să fie relatarea noii întîlniri pe care am avut-o cu eroii reportajului

★

Tovarășii din conducerea uzinei „Tractorul“, la citirea materialului, au uitat să-i reproșeze

autorului că a descoperit un asemenea caz și l-a tratat la modul cum l-a tratat. N-au căutat cu luminarea în reportaj fraze convenționale, cu gîndul de a le pune pe cîntar și a vedea dacă ele consumă groutatea prevăzută de regulamentele strategiilor ad-hoc, pentru ca abia după aceea să treacă la cercetarea și analiza cazului. Au procedat mai simplu, muncitorește. Au discutat cazul într-o ședință specială a comitetului de partid, pîrîndu-li-se într-adevăr un caz demn de luat în seamă. Au hotărît să reproducă articolul în gazeta de uzină „Tractorul“, care are un tiraj de 4000 exemplare. Au provocat discuții în secții și au organizat o amplă dezbateră în sectorul montajului general, unde lucrează Iuga Ștefan. Și Iuga Ștefan, și maistrul din sector, și tovarășii din conducerea organizației U.T.M. și-au discutat atitudinile. Nu formal, și nu cu ușurință. Temeinic, la fondul lucrurilor. Unora le-a venit greu să-și strige greșelile în gura mare, să le arunce ca pe niște bani mărunți pe teighea. Au făcut-o poate cu durere. Eu personal mă simt dator să-i întind o mîna prietenească maistrului Băraru, care și-a dezghiocat foarte anevoie sufletul de boabele rele. N-a spus formal: „Am greșit“. Așa cum n-a făcut nici Iuga. Dar cînd secția sa, angrenată în montarea unui nou tip de tractor, a avut nevoie de un surplus de voință și de pricepere, maistrul a cerut, fără nici o polițete premergătoare, ajutorul lui Iuga. Era în perioada concediilor de odihnă. La cererea maistrului, Iuga s-a gîndit să-i răspundă într-altfel decît obișnuise pînă nu de mult s-a pus temeinic pe lucru. Iuga a ținut o bună bucată de vreme locul la doi montori. Adică, a făcut cel puțin două norme. Mi-a povestit totul copilărește: „Am simțit că maistrul mă pune la încercare. Îmi dădea lucrările cele mai grele. Dar și eu m-am pus la ambiție.“

Ochii montajului erau îndreptați spre colaborarea dintre cei doi. Exemplul lui Iuga i-a fulgerat și pe alți muncitori, care și-au propus ca și ei să țină locul tovarășilor ce lipseau. Montajul și-a depășit planul într-o perioadă foarte grea, datorită tocmai acestui fapt. Poate că undeva în presă a și apărut o asemenea știre laconică. Nu vreau să fac calcule și presupuneri exagerate. Dar eu sînt încredințat că acest succes se datorește și acțiunii hotărîte

Iuga Ștefan lucrează din nou bine. Critica făcută i-a ajutat și lui, și altora...

a comitetului de partid de a repune în drepturile lor sufletești pe împricinății de la montaj, de a discuta „la modul uman“ cazul Iuga. Și alte întîmplări petrecute acolo arată că spiritul tovarășesc a crescut foarte mult în urma frămîntărilor prin care a trecut secția.

Am uitat să-l întreb pe Iuga, care astăzi lucrează cu seriozitate în biroul organizației U.T.M., dacă i-a strîns bărbătește mîna maistrului Băraru. De bună seamă însă că mîinile amîndurora au mîngîiat făptura noului tip de tractor pe care-l scoate uzina. Și aceasta înseamnă mai mult decît o strîngere de mîna.

Un tovarăș de la comitetul de partid, vorbindu-mi despre noua conduită a lui Iuga, mi-a declarat că, relatînd povestea acestuia, am făcut un act de mare umanitate. Cu toată sinceritatea, spun la rîndul meu că acest act l-ați făcut tocmai dumneavoastră, tovarăși din comitetul de partid, care ați văzut în tristețea și izolarea lui Iuga o problemă arzătoare de partid.

Și la „Dezrobirea“, fabrica unde lucrează Otilia Borcoș, conducerea a pornit la elucidarea cazului. E drept că din iunie pînă astăzi fabrica „n-a avut încă vreme“ să răspundă redacției despre măsurile luate. Dar aceasta nu înseamnă că nu s-au luat măsuri. Mai întîi, pînă la începutul lui septembrie, Otilia Borcoș n-a fost reprimită în fabrică. Ea a lucrat între timp la o cooperativă, ca muncitoare necalificată, confecționînd lazi pentru ambalaj. Apoi conducerea fabricii — și în speță serviciul de cadre — vrînd să-și ia „măsurile“, i-a întocmit tinerei muncitoare, cu multă migală, un dosar care să dovedească justetea măsurilor luate față de dînsa. S-au strîns referințe — e atît de ușor acest lucru! — din care să reiasă trăsăturile negative ale acestei tinere de 19 ani. Cu alte cuvinte, ea trăgea de cozi tovarășele de muncă în timpul lucrului, răspundea nepoliticos maistrului și nu muncea bine (lucru pe care maistrul nu l-a relatat la prima întrevvedere cu Iuga, ci dimpotrivă), lipsea din cămin etc. Ba există în dosar și o declarație a Otiliei Borcoș, prin care aceasta refuză să accepte transferul la o unitate M. A. T., cînd ea s-a specializat timp de 2 ani, în școală, la confecționarea bomboanelor.

Eu nu neg dintr-o trăsătură de condei defectele Otiliei. Poate că are unele într-adevăr mai grave decît cele „descoperite“ de cadre. Important e însă altceva: în loc, în fața unei anumite evidențe, să te preocupe de îndreptarea unui om, de formarea lui sufletească, folosești timpul culegînd „referințe“ care să demonstreze tocmai contrariul! Sînt naivi acei care cred că astfel își pun la adăpost propriile lor trăsături și manifestări negative. Dar ei nu fac decît să și le adîncească.

Este semnificativă în această direcție atitudinea tovarășei Szekely Edith, șefa secției de cadre la o întreprindere din Orașul Stalin, care într-o scrisoare trimisă redacției noastre, pe marginea cazului Iuga Ștefan, spune printre altele:

„Un șef de cadre trebuie să fie și un bun pedagog, care trebuie să înțeleagă, sau cel puțin să caute să înțeleagă complexitatea sentimentelor muncitorilor, funcționarilor... Cu toate că e prea multă scriptologie în munca de cadre, care răpește mult timp, cînd se analizează situația unui om trebuie să fii foarte obiectiv, căci de asta depinde uneori viitorul unui om...“

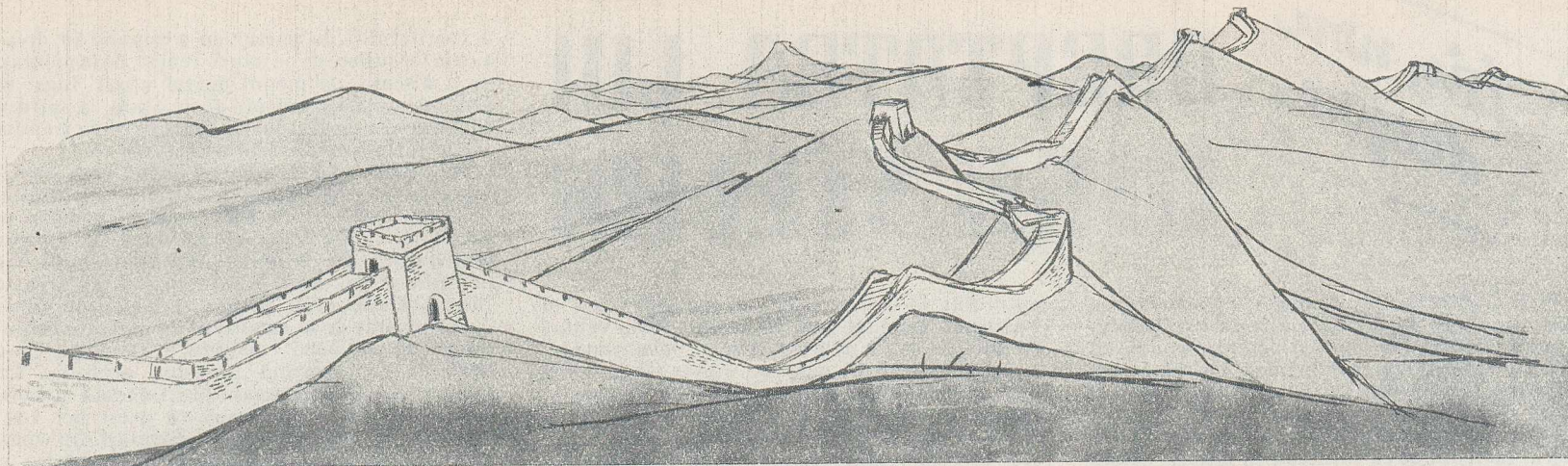
Tovarășa șefa de cadre de la „Dezrobirea“ putea să-și dea seama atunci că greșise, cînd „golanul“ de la „Tractorul“ s-a prezentat să vadă care e atitudinea prietenei sale față de muncă, față de colectivul de muncă.

Sînt convinsă că un golan, în adevăratul sens al cuvîntului, nu făcea asta pentru una care „umblă cu toți bărbații“.

Tovarășii de la fabrica „Dezrobirea“ au declarat răspicat că o dată cu începutul lui septembrie o vor reprimi pe Otilia Borcoș în fabrică, făcîndu-i bineînțeles morala cuvenită și trimițîndu-ne în același timp și o scrisoare de răspuns care va „elucida“ cazul.

Așteptînd scrisoarea, ne permitem și noi să le facem morala cuvenită prin rîndurile de mai sus pe care le trimitem cu mai multă promptitudine. Și, în același timp, ne angajăm ca nici altă dată să nu trecem nepăsători pe lângă asemenea cazuri, ci să le urmărim cu toată perseverența.

Constantin CHIRIȚĂ

LEGENDA MĂRELUI ZID

și a fetei Min-Tsian Nin, care, după cum se spune, a despiciat în două, cu lacrimile ei, Zidul cel Mare, de jalea iubitului îngropat acolo; și care e o pildă a credinței față de un singur bărbat, spre lauda ei în veștii veștilor...

Traducere din limba chineză
de Li-Mu și Eusebiu CAMILAR

desene de Eugen TARU

Înainte cântare

Era pe vremea cruntă, când cei viteji și mulți
Plecau spre Nordul sumbru, sub arcuri mari, desculți, —
Când s-auzeau din Gobi cum semînții se-mping,
Să-l ia de gît pe Hanul cel Mare, Shu-Han-Ting;
Pe-atunci, și-a plîns o fată, din ochi, atîta rouă,
Că Zidul cel năpraznic s-a despiciat în două...
O, vreau să știți voi oameni, că roua disperării
Nu s-a vărsat zadarnic pe pajiștile țării!
De mult e dusă fata între-ale umbrei genii,
Dar bocetul s-aude și-acuma prin milenii...
Ascultă-mă, o, dulce Tu-Gen, nemuritoare,
Măiastră-naripată! O știi tu bine, oare,
Că-ți povestesc doar ție ale străbunei fapte,
Să i le cînti, departe, prin milenara noapte...
Hai, cîntă-i disperarea, cu glasul tău fierbinte,
Ca un ecou să treacă prin vremuri, înainte...
Hai cîntă, să s-adune în jur ascultătorii,
S-audă tot cuprinsul cumplitei ei istorii...
Grozav va fi cuvîntul, și vă va chinui,
Dar după ce-l voi spune, prieteni, pot muri!
Se auzeau din Gobi cum semînții se-mping,
Să-l ia de gît pe Hanul cel Mare, Shu-Han-Ting;
Avea credință fata ca nime-ntre femei,
Și pentru Hanul Mare, și pentru omul ei!
Statornică-ntre vînturi, senină, fără frică,
Așa a fost această femeie mucenică!
Avea statornicie de aur și aramă,
Și să aflați, voi oameni, că Min-Tsian-Nin o cheamă...
Și-i locuia tot neamul, de veacuri, la Su-Ciang,
Departe, peste Fluviul Albastru, Yang-Tse-Kiang,
Acolo unde-n zare cresc palmierii, lin,
În glia ce se cheamă și astăzi, Hoa-Tin...

Întîia cîntare, a nașterii și creșterii

Aveau și-n acareturi, și-n cîmpuri, orișice.
Da-l bîntuia o grijă pe bietul Ming-Nun-Te,
Că în zadar muncește la palmieri, la vii,
Zadarnic era totul, cînd nu aveau copii...
Navasta-i era bună, în toate, ca o sfîntă,
Și o privea adese cum lucrul parcă-l zvîntă,
De-atîta hărnicie! Dar ce folos e oare,
De bogăția toată, de faimă, de splendoare?
Se duc, se duc, cu toate, pe al mîhnirii val,
Cînd n-are cin'ți-aprinde lumina de santal,
Parcă erau pe lume uitați, stingheri, străini,
Căci le lipseau din casă urmașii-rădăcini...
Dar după lungă vreme de așteptare, iată,
Că zeii fericirii le-au dăruit o fată,
O fericire mare, un necuprins tezaur,
O fată scumpă, scumpă, s-o cîntărești cu aur.

Fragment din epopeea chineză cu același titlu, veche de două mii cinea sute treizeci ani.

Așa cum nu pot spune sărmanele cuvinte...
Și-ndată, la trei zile, cum scrie-n datini sfinte,
Chemat-au musafirii, și-au hotărît deplin,
În veac să se numească de-atuncea, Min-Tsian-Nin...
Avea în ochi și-n zîmbet lucirile aramei,
Cu cît creștea frumoasa în dezmierdarea mamei,
Avea în ochi și-n zîmbet poene luminoase,
Colan fără pereche de pietre prețioase...

Și fericiți părinții erau, din cale-afară,
 Și o țineau pe palmă cum ții o piatră rară...
 Și-așa a dus-o fata, tot ca-ntr-un cântec lin...
 La șase ani, spre cartea cea veche „Ni-Ńi-Cin”,
 S-a aplecat! Și-Ńn dască! cu vocea lui înceată
 Ți arăta din carte cum să se poarte-o fată...
 Mirați stăteau alături, ades, părinții săi,
 Când mînuia penelul la scrierea dintii!
 Dar cînd citea? Pe frunte avea o strălucire,
 Descoperind istorii despre femei martire...
 Și-așa, pe munții vremii, urca, din treaptă-n treaptă,
 De nimeni întrecută, isteată și-nțeleaptă,
 Era fără pereche la ținerea de minte,
 Nu mai uita un lucru trecut pe dinainte...

Luceau de fericire, cîmpia, fluviul, casa...
 Acum, lucra cu grijă, cu acul și mătasa,
 Și-o învățau ș-acuma tot meștere vestite...
 Păreau că-s vii dragonii și oamenii! leșite
 Din mîna ei, flori, ierburi și păsări, strălucind,
 Ți se părea adese că le auzi foșnind...
 La față ca o floare era! O, ea, cununa...
 Acum crescuse mare și semăna cu luna,
 Și cînd trecea pe uliți parcă mergea dansînd,
 Încît mureau feciorii cînd o vedeau mergînd...
 Și îi spuneau părinții ades: „O, prea iubito!
 Noi, calea pe sub soare de-acum ne-am cam sfîrșit-o,
 Și cît am vrea, tu scumpo, ca vremea-n loc să steie,
 Să-ți mai purtăm de grijă, căci te-ai născut femeie,
 Și nu-i e dat femeii, prin datini, precum știi,
 Averi să moștenească, de-ar fi chiar bogății,
 De mii de milioane... Ți-s ochii triști? Uimiți?
 O, iartă-ne, da-i vremea de-acum să te măriți,
 De prunci ochioși la rîndu-ți să umpli tot cotlonul...
 Viteaz bărbatul fie-ți! Să zboare ca Dragonul,
 Să aibă cine-aprinde străbunilor lumină,
 Și cin' să ducă-n veacuri a noastră rădăcină...
 De vorbele-nțelepte adînc se pătrundea!
 Se întorcea spre dîșii, cuminte. Răspundea:
 „Bălat de-aș fi, nu fată, cum sînt, aș fi datoare
 Să stau în fața voastră la fel, ascultătoare!
 Dar nu e prea devreme să mă mărit? Căci eu
 Mă tot gîndesc ce suflet avea-va omul meu...”
 Și hotărau părinții: „Așa e. Mai așteaptă...
 Te-ai dovedit și astăzi o mare înțeleaptă...”

A doua cîntare, a lui Tsi-Leang de la Su-Ciou

Ascultători! O clipă vă rog, să-ngăduiți,
 Și rînd să-i dăm acuma și celuilalt erou!
 Ascultători, e vremea prielnică să știți:
 Un wang trăia pe-atuncea, în țară la Su-Ciou...
 Era bogat și mîndru, cărunț sub anii grei.
 Trăia în fală, wangul, și îl chema Yen-Uei...
 Și-avea un fiu mai falnic ca soarele, Tsi-Leang.
 Și-i dase-nvățătură înaltă, mîndrul wang...
 Era fără pereche pe lume! De-ai ști tu,

Cum mai cînta în cartea U-Dgin și din Si-Shu...
 Dar să lăsăm feciorul, căci seminții se-mping,
 Să-l ia de gît pe Hanul cel Mare, Shu-Han-Ting,
 Căci Shu-Han-Ting de-o viață măcelărea oștiri,
 Rîvnind mereu spre Gobi, spre alte cuceriri,
 Și aduna în funii multimile, cu-n rost,
 Voind să construiască un zid cum n-a mai fost,
 Un zid, pre cît ai merge tot ani și ani în șir,
 La zeci de mii de oameni să fie cimitir,
 Înalt și gros să fie, și tare, cum s-o ști,
 Și lung să fie zidul de zece mii de li¹⁾
 Cînd s-auzeau, departe, cum seminții se-mping,
 S-au dus odată wangii cei cruzi la Shu-Han-Ting.
 Plecați stăteau mișei, de-o parte, în cotlon,
 Și au grăit spre hanul cu suflet de dragon:
 „Mărite han! Ți-om spune pe lume ce e nou...
 N-ai auzit de wangul Tsi-Leang, de la Su-Ciou!
 Puternic e, și mîndru, cum nu s-a pomenit!
 E bun de prins în funii și de trimis la zid”...
 Se auzeau din Gobi cum seminții se-mping...
 Și au adaus wangii: „Mărite Shu-Han-Ting,
 E ne-ntrecut de ager, și e cuminte foc,
 Și tare cît o mie de oameni la un loc...”
 Și au tăcut alături, rînjind, toți wangii-zbiri.

Către Su-Ciou, departe, curînd zburau oștiri!
 Curînd, pe trei maidane și șase uliți, sta
 Pe porți, decretul galben! Peste Su-Ciou cădea
 Ca un blestem! Porunca pe suflete a nins...
 Se porunca, în pripă Tsi-Leang să fie prins...
 Dar noaptea mii de oameni se furișau încet,
 Și tot rupeau cu ură decret după decret,
 Și se-ntîmplau răscoale! Însă cei răi se-mping,
 Să capete pămînturi și nume de gi-ping ²⁾
 Sau, dacă nu pămînturi și nume, fie bani...
 Se întreceau să ieie cei zece mii de lani...
 Și porunca decretul: „Acei ce îl ascund,
 Pe-acel Tsi-Leang, o noapte, cu capul lor răspund...”
 Curînd după aceea s-au repezit călări
 Slujbașii, la poruncă, în cele patru zări,
 Și sate după sate păleau, ca-n alte dăți,
 Și-au prins să scoțoească cetăți după cetăți,
 Ca lupii și ca tigrii! Răcneau ca scoși din minți,
 Luau de piept sărmanii și le cereau arginți,
 De nu aveau de unde, o isprăveau în ștreang,
 Învinuți de-al ține în casă pe Tsi-Leang!
 Cumplit gemea cetatea, pămîntul tremura!
 Lua sărmanul pruncii de mîină, și-i vindea,
 Ca robi, să liniștească slujbașii scoși din minți!
 Vindeau și fii, și fiice, ca să le dea arginți!
 Umbla prin lume plînsul, ecou după ecou.
 Ca un drapel al groazei plutea peste Su-Ciou...
 Se ridicau la ceruri dragoni galbui de praf...
 Era de-atîta vreme Su-Ciou în chin și jaf,
 Se-auzeau pe uliți doar pașii surzi și grei...

1) Un li — 500 metri 2) Prim-sfetnic

Aflind grozava știre, bătrînul wang Yen-Uei,
A asudat de moarte, la anii lui destui...
Ședea, de spaimă albă, în colț, femeia lui:
„Atîta rădăcină avem și noi! O, bieți,
Curînd se lasă noaptea amarei bătrîneți,
Și cine-o să ne fie toîag ?” Așa gemea
Femeia îngrozită. Afară s-auzea
Cum trec și trec dușmanii. Dar înțeleptul wang
A tresărit deodată: „Mai bine pier în ștreang,
Decît să-mi las feciorul la Zid! Aș vrea să-l chem!”
„O, fiul meu! Ascultă! Eu cred că nu te temi
Să-ncerci să-ți scapi viața! Hai, spală-te pe mîni!
Veșmintele îți schimbă! Fugi, zile, săptămîni,
Și să te-ascunzi departe... Dar să ne scrii, să știm,
De mai trăiești! Cu bine“...

Spre vechiul țintirim
Tsi-Leang s-a-ntors cu fața, înspre străbuni. Cuvînt
Grozav, a dat spre zeei din cer și din pămînt,
Și repede părinții l-au sărutat, l-au strîns,
Și a ieșit feciorul în hohote de plîns...
Fugea în lumea neagră, cu creierii în foc!
Ce va afla în cale: noroc sau nenoroc?
De fi-va prins, atuncea cu el s-a isprăvit:
Va fi legat de funii și va pieri la zid!
Și mai simțea pe față și mai simțea pe mîni
Răsuflatul fierbinte al bieților bătrîni...
Cine-o să aibă grijă de traiul lor, de-acum?
Și lung îi era plînsul, cît lungul unui drum!
La neagră bătrînețe ce mîni l-or sprijini?
Tăcerea-i era lungă cît drumul dintr-o zi...
Și cum mergea feciorul, adesea auzea
Grăindu-se de dînsul. Încet se povestea,
Cum din deșertul Gobi ciobani pletoși se-mping.
Și cum de la o vreme cumplitul Shu-Han-Ting,
Durează Zidul Mare, și lung cît ani în șir,
La zeci de mii de oameni să fie cimitir,
Înalt și gros să fie, și tare, cum s-o ști.
Și lung să fie Zidul de zece mii de li...
Și auzea feciorul cum este urmărit,
Spre-a fi legat în funii și repezit spre Zid!
Și prefăcut la haine, fugea sărmanul wang,
Fugea, către cetatea cea mare, la Su-Ciang.
Să-și caute acolo scăparea grelei sorți...
Și s-a văzut deodată în fața unei porți
Deschise. Era-n fața unei adînci grădini...
Se legănau platanii din negrele tulpini,
Și palmierii mîndri foșneau. El a pătruns,
Din fugă, printre arbori. Și-ndată s-a ascuns,
La rădăcina unui puternic palmier...
Treceau cocorii nopții în stoluri mari prin cer...

A treia cîntare, a înfilnrii

Ascultători! O clipă vă cer să-ngăduiți,
Și rînd să-i dăm acuma frumoasei Min-Tsia-Nin!

Ascultători, e vremea prielnică să știți:
În înserarea-aceea de aur și rubin,
Privea din încăperea ei tainică, de față,
Cum se topea pojarul în zarea depărtată,
Și a luat deodată în mîinile-i ușoare
Un evantai de aur, cu fluturi și cocoare,
Și-a pus un șal cu păsări și fluturi de lumină,
Să se mai plimbe seara o clipă prin grădină...
Și florile și iarba foșneau ușor pe straturi,
Și lotușii pe luciul păreau că stau la sfaturi,
Cu flori mai lucitoare, în preajmă să s-adune.
Iar crengile de bambus sunau ca niște strune,
Ca fluierile line și pinii răsneau,
Și păsările nopții în crînguri ciripeau,
Se răspîndeau în preajmă parfumuri dulci de ierbi,
Și ca iluzii ieșii pășteau pe lîngă cerbi,
Prin dumbrăvioare. Șoapte văzduhul în încarc'....
Se răsfrîngea în unde o punte ca un arc,
Și se topea departe tăcutul nopții zvon...
Și a urcat frumoasa într-un pavilion,
S-asculte vîntul. Dulce mișca din evantai,
Și-i străluceau în umbră cocorii de pe strai...
Și peștișori de aur, pe luciul fulgerau,
Și lotuși mii departe sub lună străluceau.
Și mai apoi, frumoasa, spre apă se pleca,
Și peștișori de aur, iluzii, număra...
Era atîta pace, că sufletul să-ți pierzi...
Și peștii cei de aur păreau, în unde, verzi...
Se năzăreau și racii, ca umbrele pîrînd,
La funduri, printre lotuși, bulbuci ușori crescînd,
Pe luciul lin.

Deodată, cum fata s-a plecat,
Spre unde, evantaiul din mîna i-a scăpat!
Și undele rotunde mai lin se rotunjeau...
O tot striga, să-l scoată, pe slujnica Mei-Ceau...
Și cum din casă nimeni la glasul-i n-a răspuns,
S-a dezbrăcat, ușoară, așa ca în ascuns,
Și-atunci, în fața lunii, din straiul de argint,
I-a răsărit statura ca fildesul lucind...
Un vînt mai lin ca visul umbla din plai în plai...
Și cînd a prins din unde ușorul evantai,
Și cînd și-a-ntors privirea spre arbori și spre cer,
Ea a zărit un tînar frumos, sub palmier!
S-a rușinat ea, tare, și s-a-nroșit cumplit!
Și ca din niște șaluri din unde a ieșit!
Tsi-Leang a întrebat-o: „Frumoaso, ești a cui?”
Ea i-a răspuns: „Străine, de vină cerul nu-i,
Că m-ai văzut acuma, tu, om necunoscut,
Cum mi-a crescut statura din straiul meu căzut!”
Și se gîndea: „Mi-i trupul mai scump decît un jad!
Nu l-am păzit! Și zeei mi-au hărăzit să cad!
De-i ne-nsurat feciorul, îl voi iubi mereu,
Pîn' ja amurgul vremii va fi bărbatul meu,
Căci mi-a văzut statura! De-acum, în ochii mei,
Acesta-mi este omul cel hărăzit de zee...”

1300 DE FIGURINE PE UN COLȚ DE ELEFANT

Cine a văzut miniaturalele
pagode filigranate în fildes
sau acele uimitoare „mingi
de diavolului”, sculptate unele
în altele pînă ce ajung la pro-
portii microscopice, nu-și putea
imagina o mai desăvîrșită mă-
rurie a acestei arte. Și, totuși,
cîțiva sculptori chinezi au ter-
minat de curînd o lucrare con-
siderată ca cea mai neobișnuită
și mai valoroasă din istoria de
3000 de ani a sculpturii chinezești
în fildes. Fotografia dealăturine-o
înfățișează: într-un uriaș colț de
elefant, șapte artiști chinezi au
sculptat, de-a lungul a 15 luni, o
machetă a parcului Pei-Hai din

Pekin, ce redă, cu minuțioasă artă,
nenumăratele sale palate, pagode,
pavilioane, lacuri, poduri și copaci.
În acest parc creat în fildes, se
află aproape 1.300 de oameni (ca
să fim exacti: 1289), care se plimbă
pe podurile albe de marmură,
dansează în pavilioane, merg cu
barca pe lac, ori se cațără pe dealul
ce duce la vestita Pagodă Albă.
Ce e însă de-a dreptul uluitor la
aceste figurine pe care trebuie să
le urmărești cu lupa pentru a le
observa bine, e extraordinara lor
varietate și individualizare: pot
fi văzuți plimbîndu-se perechi de
tineri, ori părinți ducîndu-și prun-
cii în cărucioare, copiii ascultînd

cu atenție povestirile
unor soldați din Armata
populară de eliberare,
ori tineri de diferite na-
ționalități cîntînd împre-
ună, și multe, multe
alte imagini.

Artistul care a condus
grupul de sculptori —
și pe care îl puteți vedea
în fotografia alăturată,
lucrînd la ultimele re-
tușuri ale piesei, — se numește
Jang Sih-hui, și din cei 43 de
ani cîți are, 20 i-a închinat
sculpturii. Personalitatea lui ar-
tistică îmbină în mod fericit fan-
tezia creatoare cu un rar simț al
preciziei și adevărului, și cu o
răbdare miraculoasă. Fiu al unor
meseriași din Pekin, el a început
prin a sculpta mici ornamente arhi-
tecturale, fără a avea însă posibili-
tatea de a-și dezvolta excepționa-
lele sale însușiri artistice.

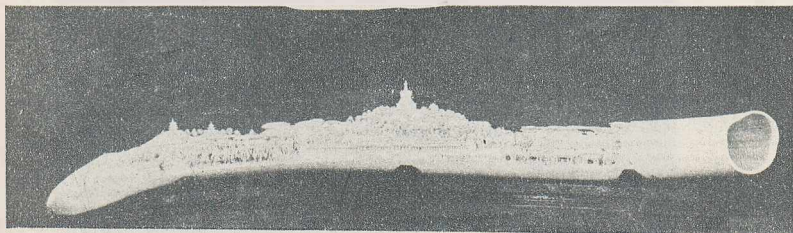
Mai tîrziu a fost „descoperit”
de un bătrîn profesor care, cucerit
de talentul și pasiunea pentru artă
pe care le dovedea acest tînar, a
început să se ocupe mai îndeaproape
de el. Dar abia după eliberare,
Jang Sih-hui a putut urma cursuri
speciale de sculptură, create în

cadru Academiilor Centrale de Arte
Frumoase din Pekin, fiind înde-
aproape îndrumat de un vestit pic-
tor chinez, Hsui Pei-hung.

Jang Sih-hui conduce astăzi una
din secțiile cooperativei sculptorilor
în fildes din Pekin, în al cărei mic
atelier situat nu departe de scuarul
Tien An-men, au văzut lumina
zilei lucrări de mare valoare, ca
macheta mai sus-pomenită și sculp-
tura în fildes reprezentînd în
miniatură cunoscutul palat de
iarnă.

Nu demult, Jang Sih-hui a vizitat
— într-o călătorie de documentare
— satul natal al lui Mao Tze-dun.
din provincia Hunan, aducînd cu
sine schițele unei noi sculpturi în
fildes, care va înfățișa viața nouă
a țărănilor din acele locuri.

Ho Wei-cin s-a reîntors!

de Maria ARSENE

Totul era răvășit. Cearăful, strâns boț lângă pernă, covorașul de fibră mototolit sub masă, uniforma zvirlită pe-un scaun; toate mărturiseau trecerea unui taifun prin cameră.

Din chiupul înalt, de paradă, aruncat pe garderob, nu se mai zărea decât fundul rotund de mătase. Pantofii dispăruseră sub pat. Magnetofonul, smuls brutal din priză, încremenișe cu banda deșirată, la sfârșitul refrenului: „I love you baby...”

Doar etajera pe roate, împinsă lângă ușă, oferea, în ordine și pentru onor, pîntecele goale ale unei duzini de „Old whisky”.

Il durea încă capul după cheful din ațun, iar gura îi era amară. Privi în jur și se-ncuruntă. Fusesse o beție monstră, în patru: sublocotenentul de intendenta, despre care știa prea bine că se ocupa — ca profesiune principală — cu spionarea piloților, dînd rapoarte direct către statul major al „mareșalului”, căpitanul Robert din serviciul special de informații al flotei a 8-a americane, locotenentul medic, și el.

La început încercase să reziste băuturii. Însă pretextul că-i gazdă și că se resimte încă, o lună după ultima capotare, nu i-a ajutat. Silît de căpitan, a trebuit să dea pe gît o sticlă din băutura aceea cumplită.

Alcoolul l-a moleșit, dîndu-i o ușoară temperatură. Toată noaptea s-a căznit să fie lucid, să nu-și trădeze emoția care-l prindea ori de cîte ori se uita pe furis la ceasul brățar, de fiecare dată cînd americanul beat îl privea lung în ochi și-l întreba răgușit:

— Ți-e dor? Spune drept, nu mă minți! Ți-e dor de pămîntul mare? Ai părinți acolo, spune drept! Nu-i răspundea. Atunci căpitanul se ridica în picioare, își umplea veșit încă un pahar și amenința:

— Dacă aflu cumva... America are încredere în voi... Încredere... Ce nenorocire că sinteți trași toți în copie și semănați la chip... Nici odată nu poți să știi ce mocnește ici. Și le ciocănea, pe rînd, cu degetul, frunțile.

Atunci sublocotenentul își ridica colțurile buzelor, forțînd un rîs servil. Medicul făcea o mutră speriată. Insulte căpitanului el îi răspundea cu un surîs.

Spre ziuă s-a tras cu armele prin fereastră către cerul înstelat, apoi americanul, după ce a urlat „închideți fereastra că intră un val de unt de ricină”, a căzut lat jos, lângă garderob. L-a deschis cu greu, a pătruns cu capul înăuntru, a mormăit ceva și a început să sforăie.

Ho Wei-cin a chemat ordonanțele, care i-au scos pe brațe oaspeții. A stîns lumina și a deschis larg ferestrele. Aerul rece îi făcea bine.

Sta trîntit pe marginea patului. Oboseala îi prindea lanțuri de plumb pe ceafă și spinare. Își culcă obrazul pe brațul îndoit. Tic-tacul ceasornicului-brățară bătea puternic în ureche, într-o cadență ciudată. Ritmul părea un pas, doi, cinci... O sută, o mie, zeci de mii de pași care se îndreptau șir spre țarm...

Și deodată imaginea mamei izbucni, puternică, sub pleoapele infierbîntate...

Trase mîna spre piept. Botul ascuțit al avionului se-nălță în pantă către norul pufos de deasupra. Și tot atunci auzi în cască glasul comandantului, aflat într-unul din celelalte avioane:

— Întoarceți!
Cerul era albastru, ca o haină nouă de mătase; marea strălucea în valuri verzi-închise, de jad. De parte, înapoia firului subțire al orizontului, se afla coasta „pămîntului mare”.

— Întoarceți! Se aude? Răspunde!

— Se aude?

Împinse cu talpa palonierul drept și făcu o întoarcere de 180 de grade. Era acum în nori. Ceafă albărie atrîna în zdrențe de parbrizul din plexiglas. Cînd ieși din zeama aceea lăptoasă, văzu că era încadrat de cei doi echipieri, iar sus, avîtonul comandantului escadrilei punea „capul de compas” către insulă. Misiunea de spionaj aerian a escadrilei eșuase. Aviația de vînătoare și artileria antiaeriană îi împiedicaseră.

Nici acum nu-și dă prea bine seama cum s-a întîmplat. L-a îndrîjît apropierea de bază, aflată în insulă, și a tras brusc mîna? S-a înălțat ca să nu-i mai aibă pe echipieri în dreapta și stînga?

Un singur lucru îi stăruie în minte. A vrut să mai vadă o dată orizontul dinspre „pămîntul mare”. A țîșnit în sus, pe lângă coada comandantului.

Revenit în poziția inițială, a repetat pe jumătate manevra. De data asta avea „pămîntul mare” în față.

Cu toată viteza înainte!
— 233 unde ești? — auzi glasul comandantului.

N-a răspuns. Strînse dinții și controlă aparatele de bord. Motorul huruia năprasnic.

Pasărea de oțel spinteca aerul cu viteză crescîndă.

300...400...500... kilometri pe oră, cu spatele spre insulă și fața către...

— ...Unde ești 233? Răspunde!

„...Acasă, lanurile de orez murmurau cîntecul lor monoton cînd le adia vîntul. Mama era din zori la muncă, cu copiii, pe plantațiile mandarinului. Acum mandarinul nu mai sta în jeț cu pipa lui de fildeș în care ardea veșnic bobul de opium. Și nici nu se mai uita prin lorgnonul de cleștar, de la fereastra castelului, la țărani robii să-i muncească moșia. Stăpînul și-a tăiat unghiile și s-a apucat de negustorie...”

— ...Te-am văzut! Întoarce imediat!

Umbra avionului comandant trece fulgerător prin dreptul soarelui, scuișind foc și gloanțe prin toate gurile mitralierelor. A scăpat ca prin minune. S-a lăsat cîteva sute

de metri în jos, apoi, brusc, s-a înălțat, urcînd greoi în pantă. Și tot atunci al doilea avion deschise focul sub el. Cînd a redresat, cei doi echipieri erau în urmă, așteptîndu-l parcă.

Își continuă zborul cu motorul în plin și ochii țintă la oglinda retrovizoare.

„1942. Războiul cu japonezii... Mama. Purta de 40 de ani aceeași rochie, în culori șterse. L-a condus cu căruța pînă la gară. Apoi a mai mers trei stații cu el. S-a întors pe jos în sat. 1943. 40 de tineri au fost ademeniți, spunîndu-li-se că vor fi trimiși la o școală de pilotaj în S.U.A. Au rămas la școală de artilerie. Abia în 1947 au urmat o școală de pilotaj, la Hanghau... Războiul civil... Instructorii americani... Înaintarea armatei populare și discursul mareșalului la radio care anunța ajutorul Statelor Unite... Iar după o lună au trebuit să fugă în Taiwan... O săptămînă n-a făcut decât să transporte de pe continent în insulă generali, neveste și copii de generali, lăzi, cufere și geamantane cu bijuterii și obiecte de preț... A sosit o veste groaznică: mama a murit, logodnica a fost arestată și s-a sinucis... Care-i adevărul?”

...Cîți ani sînt de-atunci?
În oglindă apără un punct care se mărea vertiginos... E Li, prietenul său. El are motorul schimbat recent. Avionul lui zboară mai repede. Li îl va ajunge.

Li, cu care în atîtea seri a împărțit, pe șoptite, dorul de părinți, dorul de „pămîntul mare” și ura față de mareșal.

Ce-are să facă cînd îl va ajunge?...
Li este acum la mai puțin de 2000 de metri... La o mie... cinci sute...

Acum poate să-l observe bine în oglindă. O secundă. S-a lăsat în jos. Li nu trage. Ba da. Însă mitralierele lui bat alături, zvîrlind snopi de oțel, fără să-l nimerescă. Fără să vrea să-l nimerescă. Li, cel mai bun ochitor din escadrilă...

Mulțumesc, Li!
Apăsă pe rînd ambele paloniere. Aripile se clatină. Iată că adversarul îi răspunde la salut.

O, Li, prietene, mulțumesc încă o dată. Mulțumesc și te aștept acasă.

A rămas singur între cerul încrămășat și marea indiferentă. Gîndurile îi fug, se-mpletesc și se-ncurcă...

„...Mama... căpitanul Robert... Dacă aș ști ce mocnește aici!” Își șterse cu dosul palmei fruntea... Nu,

nici odată! Dușmanii nu vor ști ce se petrece înapoia frunților celor care îi urăsc și vor să se bată și să moară pentru libertate și pentru adevărata lor patrie.

Trei care militare gonesc pe un drum șerpuit, între cîmpurile lucrate de țărani. Avionul s-a rotit de cîteva ori și a aterizat la o margine de tăpșan. A sărit din carlingă. Soldați înarmați și țărani cu bețe și ciomege alergau spre el. Ceasurile arătau orele patru după-amiază.

— N-am puscă, nu sînt dușman! — a strigat celor care îl înconjuraseră.

— Ce cauți aci? — strigă un ofițer. L-a privit în ochi, apoi s-a uitat la cer. Aveau aceeași culoare. A zîmbit, a respirat adînc aerul tare de pe „pămîntul mare” și le-a răspuns:

— Am venit acasă. Am fugit din Taiwan.

O pădure de brațe se întinseră prietene spre el...

Mama și logodnica pilotului reîntors trăiau. Trăiau și-l așteptau...

La 18 mai Ho Wei-cin, locotenent prim în serviciul de informații al escadrilei șapte, grupul trei, din armata lui Ciang Kai-șî, a aterizat cu avionul său F 47, nr. 233, în provincia Kwantung.

N-a fost cel dintîi pilot care a revenit acasă. Și nici ultimul nu va fi...

La sosit pe pămîntul natal nu se aștepta la această primire caldă, frățescă...

ACOLO

DEPAI

Muncim pentru noi! Ale noastre sînt roadele muncii noastre!

Munca pentru moșieri, în China veche (gravură în lemn).

Oameni cu fețe crispate, încovoiați într-o disperată încordare, se căznesc să trască în urma lor plugul primitiv la care au fost înhămați asemeni vitelor...

Gravura în lemn ce redă întregul dramatism al acestei imagini vorbește în chip elocvent despre viața de cîine pe care a dus-o în trecut, veacuri în șir, obiditul țaran chinez, asuprit și jefuit deopotrivă de stăpînitorii feudali din țară și de negu-

țătorii de sclavi aciuiți în China. Chiar și în acele cărți și reviste ilustrate ale colonialiștilor, care prezentau China de ieri doar ca o imensă țară a misterelor și a peisajului exotic, se vorbea despre țaranul chinez ca despre cel mai sărac din lume. Sute de milioane de sclavi, un întreg popor în lanțuri — iată ce era China de odinioară.

Priviți acum imaginea Chinei libere, a acelei Chine trezite la viață de marea izbîndă a revoluției populare. Robii de ieri sînt astăzi stăpînii pămîntului pe care au trudit. Putea populară a alungat din viața țărănimii chineze harapnicul moșierilor, jaful colonialiștilor, foamea, mizeria. 300 de milioane de țărani au primit pămînt, în urma istorice reforme agrare.

A fost întîiul pas al țărănimii chineze spre belșugul socialismului.

Cu anișani în urmă, încă înainte de cel de-al doilea război mondial, comuniștii au fost primii vestitori ai zilelor luminoase ce aveau să vină, vorbindu-le cu entuziasm țăranilor chinezi despre viața și experiența colhoznicilor din U.R.S.S., cu îndemnul să le urmeze pilda.

Atîta le-a mers la inimă țăranilor chinezi cele aflate despre frații lor sovietici, încît o mîna de oameni mai luminați din județul Meisan (provincia Șensi) au hotărît să întemeieze și ei o gospodărie comună după modelul colhozurilor sovietice.

Sfidînd iscodirile vătafilor guvernului antipopular și neținînd seama de faptul că, în condițiile rînduieiilor reacționare din acea vreme, o asemenea acțiune putea ațîța și mai mult furia autorităților, cei din Meisan au înjghebat încă în anul 1939 gospodăria lor comună, pe care au numit-o cu

Încă o mașină sovietică de recoltat a pornit să brăzdeze lanurile mînoase ale cooperativei agricole de producție „Scînteia”.

TE, ÎN VALEA SUNGARI

dreaptă mândrie: „*Cel dinții colhoz din China*”. 35 de gospodării țărănești s-au unit în această cooperativă agricolă de producție care timp de luni în șir a trebuit să ducă o viață ilegală, ferită de ochii autorităților.

Cînd „fapta” celor din Meisan a fost descoperită, poliția gomindanistă primi porunca „să împrăștie colhozul”. Membrii cooperativei și-au apărât în fel și chip gospodăria unită, iar cînd n-au mai avut încotro, ei au schimbat numele cooperativei. O vreme ea s-a chemat „Gospodăria refugiaților”; astfel țărani n-au renunțat la munca înfrățită.

Cu asemenea tradiții de luptă pentru o viață mai bună, au pășit țărani muncitori din China, în anii de după eliberarea patriei, pe drumul transformării socialiste a agriculturii.

De la brigăzile de într-ajutorare în muncă și cooperativele agricole de producție de tip semisocialist, pînă la cooperativele socialiste de tip superior, țărănimea Chinei noi a parcurs un drum plin de lupte și izbînzi. Pe drumul acesta luminat de învățatura leni-

În valea fluviului Sungari, răsună cîntecele bucuriei țărănilor liberi. Stația de amplificare a cooperativei agricole de producție „Scînteia” face să se audă aceste cîntece” pînă în cele mai îndepărtate case ale satului.

Casele rînduiești schimbă și înfățișarea satului chinez. În fotografie, casele noi ale membrilor cooperativei de producție agricolă.

Față de anul trecut, cooperativa a hotărît să-și sporească veniturile din anul acesta cu 12 la sută. Orezul fiind sursa principală de venit, în prezent membrii cooperativei primesc cîte 17 kg de orez pentru fiecare zi-muncă, ceea ce înseamnă de două ori mai mult decît în 1951. Putem aprecia mai bine valoarea acestui venit, dacă mai ținem seama de faptul că fiecare membru al cooperativei a realizat în medie aproape 300

zile-muncă și că venitul unui cooperator echivalează cu venitul anual a 45 de țărani cu gospodării individuale din aceeași regiune.

Acolo departe, în valea lui Sungari, țăranul chinez își făurește o viață nouă și îmbelșugată. El trăiește astăzi din plin, stăpîn pe propriul destin, așa cum îl învață partidul încercat al comunistilor.

D. BABOIAN

nistă despre eliberarea țărănimii de coșmarul mizeriei, au pășit la începutul anului 1951 și cele 86 de familii țărănești de pe valea roditoare a fluviului Sungari, provincia Suntuian (China de nord-est) care, prin unirea muncii și avutului lor, au pus temeliile primei cooperative agricole de producție din Republica Populară Chineză. Ea a fost scînteia care avea să aprindă apoi focul luptei pentru crearea altor și altor asemenea cooperative de producție, cu caracter socialist. De aceea, sfatul cooperativelor a dat gospodăriei numele „Scînteia”. Și de la întemeierea ei pînă azi, „Scînteia” se află mereu în frunte, obținînd în fiecare an recolte din ce în ce mai bogate. Numărul membrilor cooperativei este acum de două ori mai mare decît în 1951, iar 70 la sută din muncile agricole se efectuează cu mijloace mecanizate.

Prima cooperativă agricolă de producție din R. P. Chineză își mărește suprafețele de cultivat. În această dimineață, tehnicienii cadastrali și reprezentanții ai cooperativei au ieșit pe teren pentru efectuarea măsurătorilor.

AM CĂPĂTAT UN TIC NERVOS

Am citit undeva — poate într-o schiță de Cehov, dar nu jur că e chiar așa — cum un biet popă de țară și-a prăpădit cariera ecleziastică fiindcă, dintr-o sperietură, căpătase un tic nervos. Anume: să stupească des și tare când vorbea. Or, nu se cuvine ca, atunci când predică sau slujește, tocmai sfinția sa să stupească în biserică. Așa că vlădica s-a văzut silit să-l răspopească.

Acum, n-aș vrea să se-nțeleagă că mă tem cumva să nu-mi zdrobesc cariera, fiindcă am căpătat un tic nervos la Piatra-Neamț. Doară nu sînt popă! Vreau să spun numai că l-am căpătat. Anume: să mă tot scarpăn la ceafă. După cum se știe, scărpinatul la ceafă are două înțelesuri: o dată cînd te minunezi de ceva (atunci și fluieri prelung); altă dată cînd ceva te pune în încurcătură și pe gânduri (atunci și oftezi din adînc). Proaspătul meu tic nervos s-a manifestat la Piatra-Neamț cu ambele înțelesuri. Adică: și a admirare față de fapte minunate, și a cădere pe gânduri față cu unele aspecte nesănătoase.

Mă bate ideea să vă istorisesc în ce împrejurări am fost blagoslovit cu acest nărav al nervilor.

M-am urcat în tren, la București, într-o noapte cu zăpușeală, după o zi toridă. Dis-de-dimineață am ajuns la Piatra. Tot drumul, pe calea ferată, îmi făuriser visuri despre răcoarea de pe malurile Bistriței și de la poalele Cozlei și Pietricicăi. Dar în ciuda brazilor, a apei rezezi și a înălțimii, soarele lovea caldarîmul străzilor din Piatra-Neamț cu aceeași inverșunare ca la București. N-am ajuns bine la capătul bulevardului Republicii, care duce în inima orașului, și broboane de sudoare îmi și împodobiseră pleșuvia. Dezamăgit în visurile mele răcoroase, mă surprinsei — înțuia oară — scărpinîndu-mă la ceafă și oftînd din adînc.

De aici încolo, aveam mereu să mă tot scarpîn.

Venise în Piatra cu treburi profesionale. Urma să pătrund viața, cu biruințe și piedici, a singurei uzine metalurgice din acest raion, specializat în cherestea și industrializarea lemnului. Uzina se cheamă „Ceahlăul”, e tînără, mică, și o găsești nu departe de Bistrița și de gară. Cînd fi treci pragul și ajungi în inima ei, impresia nu este din cele mai plăcute. Dacă ai vizitat vreodată uzinele „23 August” sau Combinatul metalurgic al Resiței, unde te întîmpină ordinea, curățenia, sistematizarea, — ajuns aici, la „Ceahlăul”, ești îndemnat deîndată să te scarpini la ceafă și să oftezi din adînc. Sub cerul liber, în curtea cu drumuri întortochiate și prăfuite, e o nespūsă aglomerare de produse ale uzinei (remorci-dormitor, tocătoare de nutreț, vînturătoare), iar secțiile și atelieresînt împărțiate fără nici o socoteală.

Oamenii care au grijă de uzină cer stăruitor cherestea prelucrată, iar directorul uzinei, Zamfir Vintilă, e în profundă meditație.

timpăr. Directorul, muncitorul Zamfir Vintilă, mai calm de felul său, era și el agitat. Și numai conducerea? Am stat de vorbă, pe rînd și despre multe toate, cu vreo patruzeci de muncitori. Fie că era un membru în biroul organizației de partid ori „culturalul” comitetului de întreprindere, fie că era un maestru bătrîn ori un inovator tînăr — unul n-a fost să nu-mi spună alarmat că producția este amenințată.

Hm! e amenințată producția? Cîntitorul a înțeles singur, fără să i-o mai spun că am și dus dreapta la ceafă pentru scărpinat și că și am scos un suspin. Dar dacă nici mie nu mi-a plăcut faptul că poate exista asemenea amenințare, apoi trebuie să mărturisesc că această frămîntare generală mi-a mers la inimă. Cît e uzina de mică, iar aspectul construcției cît ar fi el de neplăcut, oamenii muncesc aici cu rivnă și fi doare de uzina lor — și asta nu se poate să nu te încălzească. Deci, n-am isprăvit bine oftatul din adînc, că a și trebuit să trag un șuier prelung de admirație...

Însă care-i tărășenia? de unde amenințarea?

Toți — de la mare pîn' la mic — sînt de acord să-ți arate că vinovatul în chestie este Trustul Industrializării Lemnului (T. I.L.) din Piatra-Neamț. Trustul e obligat prin contract să dea uzinei cherestea prelucrată, necesară remorcilor-dormitor care constituie la ceasul de față cea mai de seamă producție a uzinei — dar n-o dă!

— Știi dumneata — îmi spune inginerul-șef — ce-nseamnă să nu primim la timp cherestea prelucrată? Ori nu îndeplinim plan — ori trecem spre sfîrșitul lunii! — groaznică muncă în asalt!

— Și istovim muncitorii și nici producția nu iese de calitate! — adaugă directorul. Și dumnealor nu ne-o dă! (Cherestea adică).

Considerînd că am și intrat în miezul chestiunii, mi-a venit să rîd superior:

— Asta-i bună! — zic — dar ce, trustul e de capul lui? Dă cînd vrea și cînd nu vrea nu dă? Doar aveți contract!

Too. Constantin Lăcraru, șef al Protecției muncii: — Nu eu răspund de lapte, ci too. Mocanu.

LA PIATRA-NEAMȚ

de Lascăr SEBASTIAN

Totul pornește de acolo că uzina s-a dezvoltat treptat, după necesități, ivite pe perioade, în locul unde au fost un atelier de turnătorie, rudimentar și mizer, și un mic atelier mecanic prin care, pînă la naționalizare, un domn patron își desfășura în voie jecmăneala.

Cunoscînd istoricul uzinei și aflînd, între altele, că numărul salariaților din fostele ateliere păcătoase s-a mărit de nouă ori și că prăpăditele utilaje de bază au crescut în primul cincinal de peste zece ori în instalații, utilaje și mașini-unelte — atunci prima impresie ți se risipește și iar te scarpini la ceafă, însă de data asta a admirare, scoțînd și un fluierat prelung.

Dar oamenii?

Cînd am intrat în uzină, conducerea era în fierbere. Pare-se că plutea aici o serioasă amenințare asupra îndeplinirii planului pe luna în curs. Și nu era vorba numai de obrazilul uzinei și de nobila ambiție a muncitorilor de-a face față sarcinilor de plan. Amenințarea atingea și munca în agricul-

tură, fiindcă principalele produse ale uzinei sînt acum utilajele agricole.

Pentru niște oameni inimoși, faptul ăsta nu poate fi de loc indiferent. Și nu-i. Inginerul-șef, Ioan Scutaru, despre care mi se spune că și altmînteri e un om nervos, acum nu-și mai găsea as-

Șeful serviciului administrativ. Emil Mocanu: — Nu eu răspund de lapte, ci too. Lăcraru.

— Avem — mă lămurește directorul — dar dumnealor se prevelează de o instrucție a ministerului care zice că întâi să-și îndeplinească planul trustului și apoi să mulțumească pe terți. Auzi! ne socotesc pe noi „terți”, noi care asigurăm agricultura...

— Poate — intervin eu sfios, dar încredințat că am și devenit specialist în materie — poate n-au destulă chereștea ca să-și facă și planul lor, și să...

Mă întrerupe inginerul-șef:

— Le-am dat repartiția la timp. Și fag, și brad. E repartiția noastră.

Dandana! Nu mai pricep nimic. Duc dreapta spre ceafă ca să... și deodată îmi vine o idee:

— Stați, tovarăși! Dumneavoastră îmi tot vorbiți de trust. Dar trustul nu e o abstracție. Și acolo sînt oameni ca și la dv. Vinovatul trebuie să aibă nume de om.

Inginerul-șef nu se codește să le spună pe nume celor pe care-i socotește vinovați. E vorba de directorul tehnic al trustului, inginerul Gheorghe Tufan, și de șeful producției, Theodor Heuer, care dintru început s-ar fi arătat ostili contractului cu „Ceahlăul”. Ca să n-aibă, pasămite, bătaie de cap.

— Cum se poate?! — sar eu ca ars, gata identificat cu interesele uzinei. Așa ceva e inadmisibil. Chemăți-l la partid!

N-a fost chiar așa. Mai întâi, directorul Vintilă a convocat o adunare a întregii conduceri: administrativă, tehnică, politică, sindicală, plus câțiva maiștri. Și l-a invitat să participe la ședință pe inginerul Bocaniciu de la Comitetul orașenesc de partid. N-am să relatez acum câte s-au dezbătut atunci. În treacăt, am să amintesc numai o vorbă de duh amară pe care a rostit-o tînărul muncitor Ștefan Petruca, membru al biroului organizației de partid:

— Cei de la minister — a spus el — nu prea vin în mijlocul nostru să ne afle nevoile și neajunsurile. Vin numai vara, fiindcă la Piatra e aer curat. Dar ce? Noi iarna nu greșim, iarna n-avem nevoi?

În privința „ostilităților” cu trustul, inginerul Bocaniciu a făgăduit să stea de vorbă a doua zi cu directorul tehnic al trustului.

A doua zi, la partid, mi-a fost dat să ascult vorba caldă a unui bărbat tînăr și frumos: inginerul Gh. Tufan, directorul tehnic. Cu glas mlădiu — cum se zice: vorba dulce mult aduce — el a exprimat mirare, auzind că „Ceahlăul” se plînge de trust. Trebuie să fie o neînțelegere. „Ceahlăul” e foarte, foarte mulțumit de trust și trustul de „Ceahlău”. Și... *tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes* (totul e cum nu se poate mai bine în cea mai bună dintre lumi), cum spunea Voltaire ca să-și ridă de filozofia idealistă a lui Leibnitz. Sau, tot așa cum zice un cîntec franțuzesc zeflemitor: „*Tout va très bien, madame la marquise*” (Totul merge foarte bine, doamnă marchiză), cînd de fapt îi arsese marchizei și conacul, și copiii.

Nu mai știu însă cum s-au întors lucrurile (desigur că tovarășul Bocaniciu le-a întors); în concluzie: din tot trandafirul de la început, frumosul nostru director tehnic și-a luat angajamentul să asigure uzinei chereștea prelucrată, necesară îndeplinirii planului.

Asta a fost dimineața, devreme. Spre amiază, ing. Tufan a venit

la uzină însoțit de Haim Alter, inginerul-șef al fabricii „11 Iunie” de la Roznov, unitate a trustului care prelucra chereștea „Ceahlăului”. Au venit să stea de vorbă cu inginerul-șef Ioan Scutaru. Trei ingineri! Și încă șefi! Interesant să-i ascuți? Aș! S-au certat. Mă rog, cu vorbe politicoase, dar s-au certat. Și cel mai focos împotriva „Ceahlăului” a fost inginerul-șef Alter.

Ce să vă spun? Că un gealău de la „11 Iunie” s-a stricat, iar altul — admirabil — nu e pus încă în funcțiune și de aceea fabrica nu poate prelucra lemnul; și dacă „Ceahlăul” ar face niște pinioane pentru gealăul cel admirabil, atunci imediat chereștea...; dar că „Ceahlăul”, pînă ce nu primește chereștea de la „11 Iunie”, n-o să-i facă pinioane... și cite și cite!

Mă gîndeam la Gogol: „De ce s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nichiforovici...” și un demon parcă îmi ducea dreapta spre ceafă.

La un moment dat, inginerul șef H. Alter — altminteri un tînăr vioi și simpatic — aruncă vorba:

— Nu ne pasă nouă de planul dumneavoastră. Noi avem de îndeplinit planul nostru!

Îmi spun: Bravo lui! Halal inginer din zilele noastre! Tocmai ca acela din anecdotă, care a intrat într-o biserică pe cînd preotul ținea o predică ce storcea lacrimi tuturor babelor, însă el asculta fără nici o emoție. La sfîrșit, o babă, plînsă toată, se apropie de omul nostru și-i spune indignată: „Se poate să nu fi picurat nici o lacrimă la asemenea predică?” Și omul nostru: „Cum o să plîng, măicuță, cînd eu nu fac parte din parohia asta?”... Ah, inginerul Alter a uitat că toți, absolut toți: sîntem azi din aceeași „parohie”!

Din fericire, totul s-a sfîrșit cu bine. S-au înțeles: „Ceahlăul” o să facă pinioanele, iar „11 Iunie”

Intrucît o fotografie nu constituie o lezare, Theodor Heuer pozează cu plăcere.

o să dea chereștea. Iar îmi spun: Ei, așa sînt oamenii noștri! se ceartă cît se ceartă, apărînd fiecare ca un leu interesele întreprinderii unde muncește, dar pînă la urmă interesul general triumfă. Așa că din nou am dus... dar cititorul a ghicit despre ce-i vorba. Însă nu m-am mulțumit să mă scarpăn la ceafă și să fluier prelung a admirare. Ceva mă îndemna să stau de vorbă mai pe-ndelete cu inginerul-șef de la „11 Iunie”. Așa că, a doua zi de dimineață, m-am urcat în tren și m-am dus la Roznov.

Inginerul-șef Alter m-a primit în cabinetul său cum nu se poate mai bine. Atît aș avea să-i repro-

Cîtă vreme directorul Trustului, nu-i prin apropiere, ing. H. Alter e destul de „întîrziat”.

șez: că nu m-a servit, cum e obiceiul moldovenesc, cu o dulceață de trandafiri. În schimb, m-a tratat cu toate lămuririle.

— Noi — a spus dînsul fără să clipească — avem tot interesul să lucrăm pentru „Ceahlăul”. În februarul ăsta, au muncitorii noștri mai mult de lucru, deci cîștigă mai mult, iar noi ne îndeplinim mai ușor planul. Și putem să facem față contractului. Am să vă arăt o adresă de acum o lună și ceva, pe care am înaintat-o trustului. Acolo scriam negru pe alb că noi vrem și putem să lucrăm pentru „Ceahlăul”, dar că există oponenți în cadrul trustului, iar opunerea se resimte în diverse manevre așa-zise „acoperitoare”...

Am rămas uluit. Zic:

— Păi bine, tovarășe inginer-șef dar tot ce-mi spui dumneata acum contrazice flagrant tot ce-ai spus ieri la Piatra-Neamț!

— Dar cum voi ai dumneata să vorbesc, cînd era de față directorul tehnic al trustului?!

M-am lămurit. Ieri, la „Ceahlăul”, n-a vorbit inginerul-șef Alter, ci un *alter ego* al său, care la Piatra n-are curajul pe care-l are la Roznov. Păcat! altminteri, un bărbat foarte, foarte simpatic... Mai e nevoie să pomenesc iar de ceafă? Totuși, m-am scărpinat și am plecat.

Am plecat la Piatra și direct la trust. Să vă spun de ce: adresa pe care ing. Alter mi-a dat-o s-o citesc, se încheia așa: „Noi nu

acuzăm pe nimeni și nu facem procese de intenție, nu avem pretenția de-a ni se fi lezat onoarea, și considerăm că... etc.” Vasăzică există cineva care pretinde că i s-a lezat onoarea. Și cum în aceeași adresă șeful producției de la trust era luat în răspăr, mi-am permis să bănuiesc că „lezatul” ar fi șeful serviciului producție, T. Heuer.

În cabinetul tînărului și frumosului inginer Tufan, directorul tehnic, i-am ascultat pe director și pe șeful producției vreme de aproape un ceas, vorbind despre cum e vremea, cum o să-și petreacă concediul, ce mai face cutare, mă rog, tot lucruri la ordinea zilei. În sfîrșit, cei doi șefi s-au îndurat să stea de vorbă și cu mine.

— A! chestia cu „Ceahlăul”? Vă interesați de...? — a început T. Heuer să mi se adreseze, uitîndu-se pe fereastră și bătînd darabana cu degetele în masă.

A vorbit mult și multe. Ce mi-a spus? Greu de reproduș. E de ajuns să vă trimit mai sus la vorba lui Voltaire și la cîntecul franțuzesc cu marchiza. Parcă fusese vorbit cu tînărul și frumosul inginer Tufan.

Mde, mai știi! dînșii or fi „lezații”.

Am plecat și de-aici. Și m-am întors în uzină. Ca să stau din nou de vorbă cu muncitorii. Uneori, omul simte nevoia să schimbe aerul. Iată, am vorbit, între alții, cu Iosif Chelaru, om în vîrstă, care e în uzină din 1920 și care abia după naționalizarea vechilor ateliere a înțeleș să muncească cu rîvnă: are pînă acum 7 inovații. Am vorbit cu tînărul Mircea Jelin, un flăcău bun care radiază optimism: e fruntaș și inovator. Inovatorii sînt și strungarii Gh. Potolog și Aurel Bălan, și turnătorii Vasile-Clepșa și Ion Hanaru. Și alții. De altfel, uzina se mîndrește cu un steag roșu pe care stă scris cu litere de aur: „Unitate fruntașă pe regiune în dezvoltarea mișcării de inovații”. Vasăzică sînt aici oameni de temei care se gîndesc la ușurarea tehnică a muncii, la înlăturarea timpilor morți, la economii — la uzină într-un cuvînt. La ceea ce reprezintă uzina lor. Chiar dacă unii, mai mult saumai puțin „lezați”, le fac greutăți, pe cuvînt că nu fac parte din aceeași parohie. Însă ar fi să greșim dacă n-am vedea că și în cadrul uzinei chiar, există cîțiva care creează greutăți.

(Continuare în pag. următoare)

Pînă să vină chereștea de la Trust, nu strică să citim și să jucăm „biza”.

Un exemplu: cineva, sfios, îmi strecoară la ureche că laptele ce se cuvine zilnic sudorilor, turnătorilor, forjarilor nu se dă. Cam tot așa cum trustul nu dă cheresteaua. Se poate? Cine răspunde pentru asta? Mi se spune: șeful serviciului administrativ, tov. Emil Mocanu. Hai la tovarășul Mocanu!

— Cum e cu laptele?

— Nu eu răspund di lapte — zice șeful pe moldoveneste. — Răspundi protecția munșii. Dar n-are așași; tăt am să vă lămuresc. Și strică. E vară, e cald, și la colectare, în bidoane...

Emil Mocanu mi-a ținut un discurs întreg, cu lămuriri amănunțite, un discurs care semăna cu o pledoarie. Ce Moro-Giafferi, ce Titulescu! Să-l ascuți pe Mocanu și nu-ți mai trebuie nimic. Așa avocat! Ochii lui mici și vioi au un joc sprinten ce-i contrazic vorbirea moale, moldovenească. Simpatice!

M-am dus de la dînsul, puțin ameițit de pledoarie, la tov. Const. Lăcraru, șeful protecției muncii. E un tînăr nu tot atît de simpatice: vorbește categoric, tăios, nu admite replică.

— Laptele? — zice. — Răspunde șeful serviciului administrativ. Dar, firește, cunosc situația. Se strică. E vară, e cald. La colectare, în bidoane... Ce mai vorbă, vara, și la „23 August“ în București se strică laptele...

Il las. Mă duc prin secții. Vorbesc cu sudorii Ioan Văideanu și Ionel Vasile, apoi la turnătorie cu Gh. Vieru și Gh. Firtăieș, apoi la cuptor cu Gh. Meraru, apoi la forjă cu Constantin Merișan. Toți vorbiți: Nu primesc laptele decît rar de tot.

— Și în ianuarie? — întreb eu.

— Și.

Mă gîndesc: Poate la Piatra or fi călduri mari și în luna lui ghenar. Mă întorc la tov. Mocanu.

— Ci vă luați după munșitori? — îmi zice. — Nu știți cum îi munșitorul nostru? Dacă nu primește o dată se plînge că nu primește di loc. Să vă arat situația.

După o jumătate de ceas, șeful serviciului administrativ mi-a arătat-o: un petecut de hîrtie pe care stă scris de mîna sa:

Trimestrul II-956 — 1200 litri; luna iulie — 310 litri. M-a convins. Dacă e scris pe hîrtie! Am și văzut cu ochii imaginației, cum albul hîrtiei este, de fapt, lapte care curge din belșug. Are nevoie forjarul de antidot? N-are decît să se uite în terfelog și se satură de lapte. Că nu-i mai trebuie cîtu-i lumea! De data asta n-am știut cum să mă scarpăn: oftînd adînc a întristare, ori fluierînd prelung, plin de admirație...

Și ar mai fi cîte ceva de spus în legătură cu mersul serviciului administrativ, cu serviciul aprovizionării, pe care-l conduce Petru Badea, adică cu niște transporturi, cu niște stejar... Însă de acestea, pare-se, se ocupă forul tutelar al uzinei, Ministerul Industriei Metalurgice și Construcției de Mașini.

Să-l lăsăm să se ocupe. Dar dacă ministerul ar fi ceva mai operativ și mai categoric, atunci s-ar descotorosi uzina mai repede de greutățile care-i stau în cale, iar eu aș scăpa de ticul nervos pe care l-am căpătat la Piatra-Neamț. Vreau să spun: numai de acel scărpinat la ceafă care-i însoțit de un oftat adînc.

Încă înainte de pronunțarea sentinței de interzicere a Partidului Comunist din Germania, pe zidurile orașelor vest-germane puteau fi văzute astfel de afișe fotomontaje care demască chipul de fiară al militarismului german aflat în solda marelui capital. Afișul pe care-l reproducem din „Volk im Bild“ are următoarea legendă: „Fru liber vrea această bestie (capitalul de război vest-german N. R.), de aceea trebuie interzis Partidul Comunist din Germania“.

După

SENTINȚA ODIOASĂ

GERMANIA OCCIDENTALĂ RETRĂIEȘTE ZILELE NEGRE ALE LUI 1933

Veștile sosite din Germania occidentală relatează neconținut despre alte și alte acțiuni teroriste ale autorităților vest-germane, îndreptate împotriva elementelor democratice, împotriva adevăraților patrioți germani, al căror țel este încetarea remilitarizării Germaniei occidentale și unificarea pașnică, pe baze democratice, a țării. Descinderile și arestările celor bănuți de „activitate anticonstituțională“ se țin lanț; sînt arestați deputați comuniști din organele parlamentare locale, sînt confiscate materiale și sînt sigilate sedii ale unor or-

ganizații democratice ca, Uniunea femeilor democratice germane etc.

Isteria fascistă, dezlănțuită în Germania occidentală cu și mai multă furie după interzicerea Partidului Comunist din Germania, scoate o dată mult în evidență calea pe care a pășit Germania occidentală, din momentul în care militaristii și revanșarii au ridicat din nou capul. Cele ce se petrec acum în apusul Germaniei reprezintă consecința firească a stimulării activității organizațiilor profasciste și revanșarde de către ocupanții anglo-franco-americani și autoritățile R.F.G., a remilitarizării Germaniei occidentale, a semnării acordurilor de la Paris...

Cîtă clarviziune, cîtă dreptate au avut comuniștii germani atunci cînd au atras atenția poporului lor asupra pericolului ce-l amenință — pericolul fascismului și al desfrîului militarist!

Sfidînd voința poporului german, militaristii revanșarzi și politicienii de la Bonn au pășit fățiș pe calea remilitarizării, au interzis Partidul Comunist din Germania și încearcă acum să meargă mai departe pe drumul hitleristilor.

Dușmanii de ieri și de azi ai poporului german urzesc planuri ce țintesc departe. Numai că și de astă dată cel ce va avea de spus ultimul cuvînt este însuși poporul german. Și cuvîntul său răspicat va cădea ca un tăiș de ghilotină asupra celor ce caută să atragă poporul german într-o nouă aventură războinică.

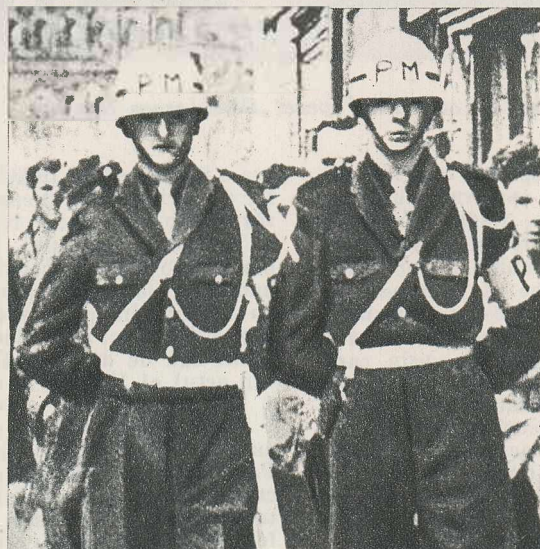
Düsseldorf. La redacția ziarului „Freies Volk“, organul Partidului Comunist din Germania, au năvălit 100 de polițisti. Perchezitlii, confiscări de documente, arestări, sigilarea sediului. Exact ca în urmă cu 23 de ani, în zilele venirii la putere a hitleristilor!

O fotografie din 1933? Nu; un aspect al dezmățului reacțiunii vest-germane în 1936. Și acum, ca și în anii furiei naziste, fasciști în uniformă brutalizează bestial pe patrioții germani.

Metodele americane de reprimere anticomunistă sînt imitate întocmai în Germania occidentală. După cum se poate vedea din fotografie, pînă și uniforma polițaiilor vest-germani seamănă leit cu cea a colegilor lor americani. Doar inscripția de pe căștile de oțel M. P. (Military Police) este inversată.

Un impunător miting de protest al oamenilor muncii din Berlin. Sutele de mii de participanți infierează măsura fascistă a interzicerii P.C.G., manifestîndu-și hotărîrea de a impune revizuirea odioasei sentințe. Alături de conducătorii P.S.U.G., se află în tribună și André Stîl (la microfon), membru al C.C. al Partidului Comunist Francez.

JOHN SCHEER ȘI CEIALȚI

de Erich WEINERT

Trec noaptea cu duba-n pădure. E rece.
Șoferul frînează. Din dubă ies zece
Agenți din serviciul secret. S.S.-iști.
Aduc patru oameni cu ei. Comunștii:
John Scheer cu trei alții.

Privește-n jur șeful: „Nu-l nimeni! E bine!”
Și John Scheer întreabă: „Cît oare ne ține?”
Iar șeful îngîmă: „Un loc minunat!”
Acum știu prea bine că ceasu-a sunat,
John Scheer și cu ceilalți.

Din toc ies pistoale. John Scheer, hitru, zice:
„Ce credeți, nu-l timpul s-o-nțindem de-alce?”
Fac haz blestemății, privindu-i pieziș,
„Hai jos din mașină și fuga-n tuși
John Scheer și cu ceilalți!”

John Scheer îi înfruntă: „Nu-l nici o schimbare!”
Pe Liebknecht nu astfel ucisu-l-ați oare?”
Zburliț șeful urlă: „Dați jos pe bandiți!”
Din dubă coboară tăcuți și smuncți
John Scheer și cu ceilalți.

În liniștea nopții, prin umbrele sure,
Răsună-o duzină de gloanțe-n pădure.
Acum, zac cu ochii sticloși, țepeni, grai.
În ceafă trei gloanțe-au primit, numai trei,
John Scheer și cu ceilalți.

Berlinul e-aproape. Mașina virează.
„Primit patru hoituri!” — scurt, morga notează.
Iar șeful, în condica-i neagră, a scris:
Fugind de sub pază, azi noapte ucis
John Scheer și cu ceilalți.

Și pleacă să-și cate-n oraș generalul
Ce-l dase porunca. Găsindu-l la balul
Din „Marmorsaal”, șeful salută smerit:
„Trăiți, excelență! Trăiți! S-au sfîrșit
John Scheer și cu ceilalți”,

Sfîrșit? O, nu-l ziua departe, cînd poate
Obraznice flinte, din pat îl vor scoate
„Ce vreți?” o să țipe, cu moartea-n obraz.
„Hai jos, excelență! E vorba de-un caz:
John Scheer și cu ceilalți”.

Forbach, 1934

În romînește de Lazăr ILIESCU

Aspect de la unul din mitingurile ce au loc în aceste zile în întreaga Germanie și în cadrul cărora sînt votate rezoluții de protest împotriva sentinței tribunalului din Karlsruhe. Prin asemenea mitinguri, poporul german își exprimă adevărată sa voință: democrație, renunțarea la remilitarizare, unificarea Germaniei pe cale pașnică.

PANĂ LESNEA

RUSALIM

O nouă operă românească

O nouă operă românească... Este, de bună seamă, un eveniment în măsură să bucure pe orice iubitor de muzică din țara noastră. Și, fără îndoială, un moment însemnat pentru colectivul teatrului de operă clujean, care a pătruns, cel dintâi, în tainele partiturii și ale textului, căutând să descifreze formă viitorului spectacol. Și aceasta nu e ușor... O operă clasică își are deja drumul ei, tradiția ei de spectacol, consolidată prin munca atîtor generații de creatori și interpreți ai scenei; ea a trecut de mult proba de foc a celei dintâi prezentări în fața publicului, are un stil de interpretare mai mult sau mai puțin consolidat, și chiar încercările de a o realiza într-un fel nou, se desfășoară pe un drum destelenit. Pe cînd o operă nouă pretinde primilor ei interpreți un efort creator deosebit. Totul trebuie făcut pentru înția dată, fără vreo experiență anterioară...

Tema haiduciei i-a fost de multă vreme apropiată maestrului Paul Constantinescu. A răsunit cu cîțiva ani în urmă în „Balada haiducească” pentru violoncel și orchestră, reinnoindu-și ecurile în recentul „Concert pentru orchestră de coarde”. Ea devine însă centrală în opera „Pană Lesnea Rusalim”, pentru care scriitorul Victor Eftimiu a scris un libret cu bogate rezonanțe poetice. Compozitorul a știut să le amplifice prin mijloacele muzicii și să le dea o evoluție muzical-dramatică plină de interes și de o nouă frumusețe.

...Iată-ne într-una din cele mai frămîntate epoci ale istoriei noastre, în preajma anului 1800, cînd întreaga evoluție social-politică a Țării Românești pregătea marea dezlănțuire a miniei celor mulți și asupriți, revoluția condusă de Tudor Vladimirescu. Opera „Pană Lesnea Rusalim” surprinde unul din șuvoaiele care s-au revărsat mai tîrziu în acest mare torent. Eroul ei principal e poporul, țărani iobagi și moșnenii crunt asupriți de fanarioți și de boierii din țară ce serveau slugarnic, alături de propriile lor interese, pe acelea ale Înaltei Porți. Din

Scenă din actul III al operei „Pană Lesnea Rusalim”.

rîndurile poporului se desprind imagini luminoase de luptători ca: spătarul Rusalim, moșnenii Tofan, Moș Toma, Rada, țărani ca Dună, Mătrăgună și Ilie, care înfruntă asuprirea, se opun stăpînirii tiranice întruchipate în domnul fanariot Ienache Mavromihale și boierii săi. Toate acestea își găsesc expresia în pagini muzicale de o mare frumusețe, în care locul principal îl ocupă corurile, prin care maestrul Paul Constantinescu a știut să exprime sentimentele cele mai variate ale maselor populare: jalea și obida, bucuria și optimismul viguros, elanul ori avîntul nestăvilit al vieții și al luptei haiducești. Alături de acestea, aflăm momente de profund lirism în scenele de dragoste ale lui Tofan și Măriuca; pagini emoționante prin forța și căldura sentimentelor materne ale Radei; momente solemne și pline de demnitate în tratarea muzicală a imaginii spătarului Rusalim sau a lui Moș Toma. Nu lipsesc nici elementele de satiră și umor, prezente în crearea unor figuri de la curtea domnească, în veselia și vigoarea glumeață a unor chipuri de tineri țărani mucaliți ca Dună și Mătrăgună.

Toate acestea trăiesc astăzi pe scena Operei de Stat din Cluj.

Străduințele creatorilor spectacolului s-au concentrat în comunicarea cît mai puternică a ideii operii: forța poporului este de neînfrînt. Artiștii ansamblului coral sînt, de bună seamă, principalii purtători ai acestei idei în spectacol. Efortul lor creator a fost amplificat de cerințele întruchipării a două lumi diferite:

cea a asupritorilor, înfățișați în divanul boierilor din primul act, și cea a asupriților, care se răzvrătesc și pornesc lupta pentru dreptatea și libertatea poporului. Compozitorul le-a încredințat o partitură bogată și plină de frumuseți melodice, la care artiștii ansamblului coral au răspuns, interpretînd emoționant pagini ca acelea din actul al II-lea, cu accentele lor de minie sau de durere înăbușită, sau ca acelea din actul al III-lea, în care lumea pitorească a haiduciei capătă o evocare impresionantă.

David Ohanesian și Constantin Ursulescu au întruchipat imaginea luminoasă a spătarului Pană Lesnea, iubitor de țară și norod, concretizînd prin mijloace simple, directe, caracterul integru al acestui erou, demnitatea și fermitatea înțeleaptă a conducătorului răscobilei haiducești. Ecaterina Vilcoviici și Suzana Bosica, Marieta Grebenișan și Lucia Stănescu, Alexandru Racolțea, George Busuioic și Ion Udrescu împlinesc prin interpretarea lor galeria figurilor luminoase de oameni simpli și iubitori de dreptate. În timp ce Ion Piso, D. Anastasiu,

Compozitorul Paul Constantinescu în mijlocul interpreților.

Jean Hovorov și Emil Mureșanu au reușit să compună imaginile logofătului Miriște și a domnitorului fanariot, dezvăluind cu ascutime caracterul lor mișnav.

La toate acestea se adaugă dansurile realizate de Vasile Marcu și Roman Morawski, care în scenele construite pe elemente coregrafice aduc o contribuție prețioasă în dezvăluirea ideii spectacolului.

Acestea sînt forțele care, înmănușate într-un colectiv entuziast de artiști și tehnicieni, și-au afirmat dragostea și atașamentul lor la cauza dezvoltării teatrului muzical românesc. Răsplata cea mai de preț pe care o primesc pentru munca lor este primirea însuflețită pe care publicul o face operei maestrului Paul Constantinescu, încă de la primele spectacole.

Ilie BALEA

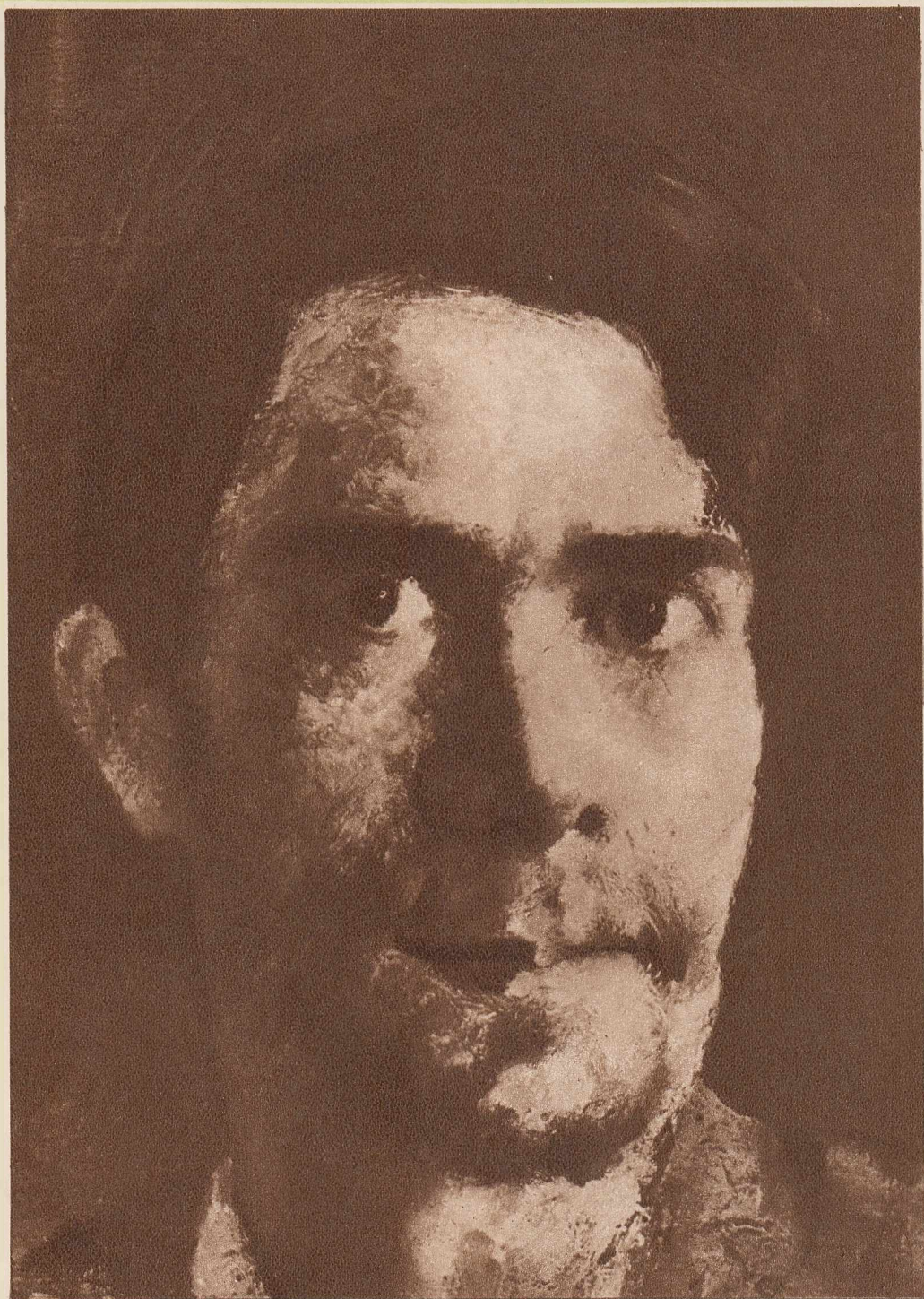
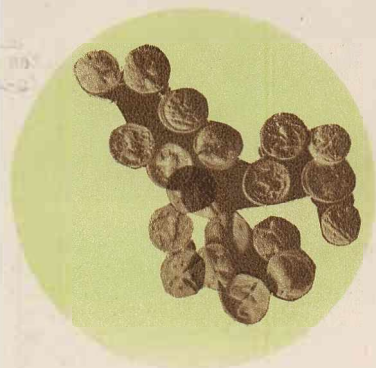
regizor,
Laureat al Premiului de Stat

O spectaculoasă scenă din actul I al operei.

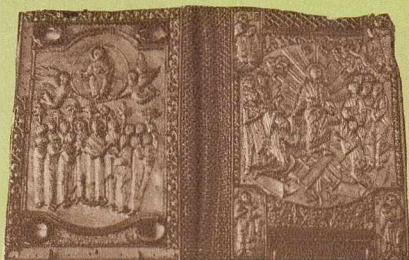

Din tezaurul nostru

Reproducem în numărul de față
câteva valoroase picturi din te-
zaurul expus în sălile Galeriei
Naționale a Muzeului de Artă al
R.P.R. Începând cu acest număr,
vom publica în continuare ima-
gini din bogățiile artistice ale
tezaurului, răspunzând astfel do-
rinței repetat exprimate de citi-
torii noștri.

ȘTEFAN LUCHIAN
Autoportret

NICOLAE GRIGORESCU
Meridională

NICO

ION GEORGESCU
Negru

ESCU

NICOLAE GRIGORESCU
Sentinela

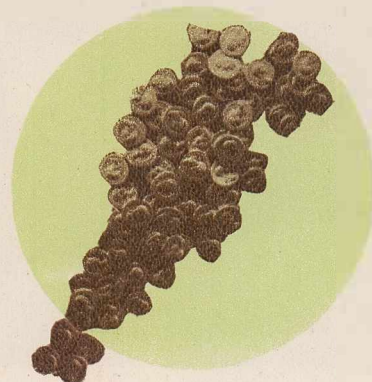
THEODOR AMAN
Petrecere țărănească

ION ANDREESCU
Cap de fată

ION ANDREESCU
Profil de țărăncă

GHEORGHE PETRAȘCU
Culă

PRIMUL ROMAN AL LUI CORNELIU LEU

Prin apariția romanului „Ochiu-dracului”, viața micului oraș de provincie, așa cum s-a desfășurat ea în perioada dintre cele două războaie mondiale, își găsește încă un cronicar în tânărul scriitor Corneliu Leu. Evocând o urbe dobrogeană din preajma anilor 1930, Corneliu Leu nu s-a folosit de recuzita de rigoare pentru construirea unui decor îmbibat de poezia neapărat presupusă a „orașului patriarhal”; autorul nu a recurs nici la obligatorul exotism, în cazul de față, fiind vorba de o localitate din apropierea mării. Aceasta nu înseamnă însă că paginile romanului sînt văduvite de o anumită notă specifică a peisajului; ea există, dar numai ca un acompaniament pe fondul căruia acțiunile oamenilor se desfășoară nestingherite. Așa că geografia nu e anonimă. Ea reiese din culoarea cerului, din strălucirea albă a dimineților, din reflexul multiplu al amurgurilor... Descriptivul, bine dozat, se integrează firesc substanței epice a cărții.

La baza opticii scriitorului nu a stat prejudecata molcomei somnolențe a urbei provinciale; dinamica socială nu a scutit de diferențieri și conflicte tîrgurile noastre din trecutul nu prea îndepărtat. Practic unei lumi dominate de egoism, de pofta mereu trează a parvenirii și îmbogățirii, s-au făcut resimțite nu numai în marile centre ale țării, ci și în prăfuitele tîrguri și orașele de ieri. Numai o literatură neconformă cu realitatea ne-a dat imaginea unei provincii trezite temporar din starea ei de hibernare doar de cine știe ce dramă pasională, consumată la lumina unei luni clorotice. Paginile romanului de față surprind o lume caracteristică orînduirii capitaliste și care infirmă legenda „patriarhalitate” a provinciei. Cupîditatea păturii avute din micul oraș, interesele înguste, meschine, ale notabilităților acestuia, provoacă un vîrtej de acțiuni în care se înregistrează și victime omezești.

Acțiunea romanului se poate lăsa în câteva cuvinte:

Știrea îmbolnăvirii octogenarului Sotir Kefala, cel mai bogat om din oraș, și iminența morții acestuia au darul să stîrnească, mai viu, patimile unor concetățeni ai săi, să dea frîu liber micimii sufletești a acestora. Bătrînul bogătaș achiziționase o uriașă cantitate de ovăz pe care, livrînd-o armatei la o anumită dată, urma să obțină un cîștig întregit. Planurile, minuțios calculate, îi sînt însă dejucate de paralizia ce l-a imo-

bilizat la pat. Oficialii orașului, negustorimea din centru, cerea-riștii localității, moștenitorii de profesie, directorul fițiucii locale, cîțiva mic-burghezi urmărind o îmbogățire rapidă, cîțiva ratați visînd la refacerea vieții lor, sînt cuprinși de o mare febră. Fiecare urmărește și speră că afacerea cu ovăzul va intra în mîinile sale. În acest joc dezlănțuit de patimi și cupidități, își găsește moartea contabilul Jack Pantelimon, victima a unui gazetar șantajist, și voiajorul comercial Grigore, ucis de Suditu, celălalt voiajor al tîrgului.

Asupra mai tuturor personajelor romanului, atenția autorului cade în mod egal; de aceea nici nu avem de-a face cu eroi situați pe planuri diferite, principali sau secundari. Fără îndoială că în intenția autorului a stat ca personaj central însăși viața orașului, intenție ce a și fost realizată într-o bună măsură. Dar nu pe deplin. Corneliu Leu construiește o galerie interesantă și variată de tipuri reprezentative pentru burghezia și mica burghezie din epoca cuprinsă între cele două războaie. Calculatul, egoistul, și în veci nesățiosul boier Sotir Kefala, vicleanul și ușuraticul vlăstar moșieresc Victor Popea, cinicul „ziarist” Marc-Aureliu Trifoi, lacomii negustori Cuculis, Omer, Setrap, sînt personaje conturate viabil, datorită investigației lucide și minuțioase în psihologia și în simbolica lor socială. Nu tot astfel se petrec însă lucrurile atunci cînd ni se prezintă opusul social al acestora: pe acei care luptă din greu cu nevoile vieții, năzuind conștient sau nu o altă așezare mai dreaptă, mai bună. Biografia acestor personaje se construiește, în datele ei esențiale, în afara cărții. Traian, muncitorul tînăr și cinstit, nu-i urmărit cu atenția convenită pe drumul clarificării sale sociale. E neglijată aici o latură care ar fi dat o mai mare adîncime romanului. Sîntem surprinși cînd, la un moment dat, tînărul muncitor vorbește de „luptă și exploatare”; surpriza e îndreptățită, deoarece scriitorul a tratat cu superficialitate epoca de formare a acestui personaj. Îndrumătorul lui Traian, Pandele, e, de asemenea, vag amintit.

Atitudinea ironică a autorului, verva sa, se exercită copios în crearea unor scene și figuri ilare. Ne gîndim, de pildă, la paginile de umor gras și satiră ascuțită, în care ni se relatează pătrunderea în oraș a știrii îmbolnăvirii lui Kefala sau scena grotescă a urmării reciproce dintre cei doi voiajori care cred, unul despre altul, că dețin cheia afacerii cu ovăz.

În schimb, referirile la viața celorlalți care trudes din greu sau caută căile pentru a ieși din traiul lor aspru nu mai vădesc — în același grad — posibilitățile scriitoricești ale tînărului romanțier. Tonul de ieftină melodramă și o psihologie naivă estompează trăsăturile acestora. Dragostea dintre Maria și Traian conține dulcегării potrivite mai degrabă unor scene desuete de roman pastoral. Insistăm asupra acestor lipsuri, cu intenția prevenirilor în volumul următor, în care se va desfășura,

SCRITORII și CĂRȚI

după cum însuși autorul o spune, viața lui Traian și a Mariei.

Dincolo de aceste lipsuri, romanul „Ochiu-dracului” afirmă un prozator cu certe calități. Scrisă vioi, antrenant, cartea oferă o lectură interesantă și plăcută.

Traian STOICA

ACTUALITĂȚI LITERARE MEXICANE

Viața literară din Mexic, desfășurată sub semnul unor puternice contraste, permite manifestarea unor curente foarte variate — de la estetismul rezervat „inițiaților”, naturalismul morbid și decadentismul nevropat, pînă la realismul robust. Deși riscă să fie dezorientați de amalgamul acesta literar, totuși mulți dintre cititori își vădesc preferințele, întemeiate, pentru cărțile cele mai apropiate de problemele care îi frămîntă. Ei cumpără, mai ales, cărțile cele mai apte de a le deschide — cu bună-credință — un orizont mai larg și a le sugera soluția unor impasuri sociale.

Vom prezenta aci trei cărți mexicane apărute în ultima vreme, care au găsit un puternic ecou în masele cititorilor.

Este vorba în primul rînd de o lucrare postum tipărită, a regretatului prozator Mariano Azuela, mort în plină maturitatea talentului său viguros și complex. Romanul „Maldición” („Blestem”) tratează o temă care i-a fost dragă autorului și asupra căreia a revenit adesea, aproape răsunînd ca un leit-motiv în orchestrația majoră a creației sale: tema provinciei care se destramă, antrenînd în prăbușirea socială veleități și intrigi, speranțe și ratări. Povestea eroilor acestui roman — a Emiliei, a Mağdalenei și a lui Rodolfo — este povestea micilor proprietari agrari ruinați de dezvoltarea haotică a unei industrii limitate — dar care, așa ruinați cum sînt, țin morțiș să rămîna în rîndul burgheziei. În Mexico City, însă, cei trei eroi întîlnesc vîrtejul mării metropole, unde îi înăbușă contraste și mai accentuate. În capitală înfloresc ca vegetația veninoasă tarele congenitale ale sistemului politic burghez: birocrația inertă, viciile generate de traiul bazat pe expediente al multor „cetățeni respectabili”, mizeria maselor mijlocii, ascunsă adesea sub haine costisitoare procurate cu sacrificii dureroase, tocmai pentru a nu purta stigmatul „declasatului”, săracului.

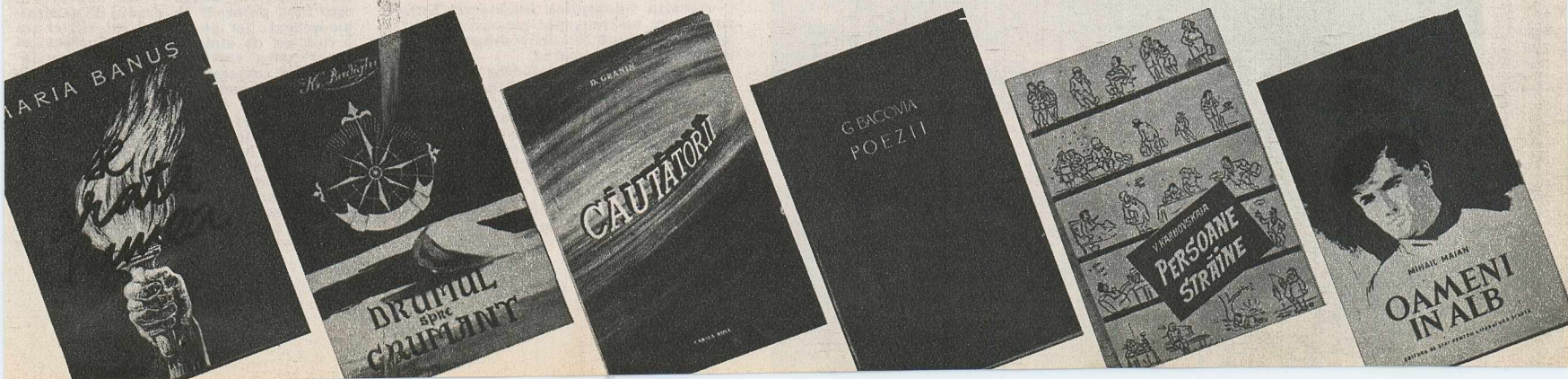
Cititorii mexicani au primit cu interes și studiu filozofico-sociologic al lui Leopoldo Zea: „America și Europa.” Într-un prim larg capitol, intitulat „Cultura europeană și cele două Americi”, autorul analizează cu luciditate teza convențională adoptată de unii gînditori americani conformiști, care se ferec de realitate; e vorba despre așa-zisa „generozitate” americană care se lovește de neînțelegerea altor continente. Zea arată cum această așa-zisă „neînțelegere” față de bunurile și valorile tipic americane, este de fapt o justă neacceptare din partea europenilor și sud-americanilor, a unor valori care nu concordă cu adevăratul spirit al tradiției democratice nord-americane, S.U.A. reprezentînd, prin dezvoltarea acaparatoare a economiei sale, tocmai o frînă în calea unei vieți înfloritoare a țărilor Americii Latine.

În sfîrșit, așteptată cu nerăbdare de numeroși admiratori ai lui Alfonso Reyes — care a împlinit de curînd 50 de ani de activitate literară — a fost lucrarea „Traectoria lui Goethe”. Multilateralul scriitor și om de cultură mexican a știut să descifreze — în urmărirea evoluției lui Goethe ca om și creator — sensurile sale cele mai pregnante. El subliniază că intensă și luminoasă prezență a genului de la Weimar în cultura mondială, aspectul său etern contemporan — se datorează în esență inepuizabilei sale încrederi în oameni și curiozității imense pentru toate formele realității înconjurătoare.

Prin finețea psihologică și situarea precisă în mediul social, ca și prin culoarea cu care este redată atmosfera epocii, „Traectoria lui Goethe” — așa cum a și semnalat critica literară mexicană — vine să rotunjească creația de umanist, cu puternice rădăcini naționale, a lui Alfonso Reyes.

Eugen B. MARIAN

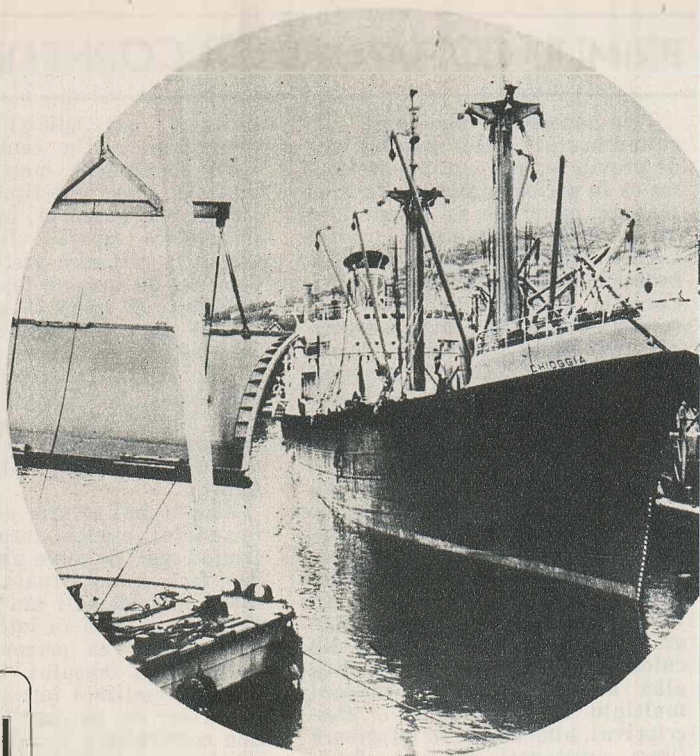
Din vitrinele librăriilor

O delegație a forțelor militare aeriene sovietice, condusă de prim-mareșalul de aviație P. F. Jigariov, a vizitat Londra. În fotografie, delegația sovietică după vizita la Capela „Royal Air Force” din Westminster Abbey.

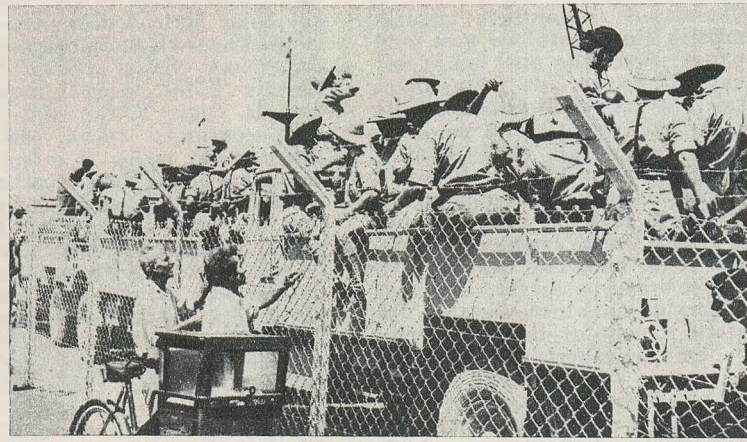
După refuzul puterilor occidentale de a contribui la construirea barajului Assuan, Egiptul își procură materialele necesare acestei lucrări din alte țări, între care și Austria. În fotografie, vasul italian „Chioggia”, care transportă material și utilaj austriac pentru șantierul Assuan.

fotocronica
FLACARII

Opinia publică a aflat cu indignare de provocarea pusă la cale cu prilejul sosirii la Londra a echipei de atletism a U.R.S.S.: încercarea de a o calomnia pe cunoscuta campioană Nina Ponomareva. În urma acestei provocări, atleții sovietici au hotărât să nu mai participe la întâlnirea sportivă. În fotografie, echipa sovietică înainte de a părăsi Londra.

Prestigiile diplomatice contra Egiptului sînt însoțite și de șantajul militar. În acest scop, nu demult au fost debarcate și trupe franceze pe insula Cipru. Cum s-ar zice, încă o dovadă grăitoare a intențiilor puterilor occidentale de a rezolva pe cale „pașnică” problema Canalului de Suez.

NIȘTE FOTOGRAFII ȘI ÎNCĂ CEVA...

Iată o fotografie care la prima vedere nu pare a fi neobișnuită. Privind-o, te gîndești poate că e vreun document din timpul hitleristilor. Doar această cruce ce domină frontonul clădirii, în fața căreia pe o pășite gazonată stau aliniați militari cu trese ofițerești, ne este bine cunoscută. Ea este așdama faimoasei „cruce de fier” de pe piepturile „eroilor” Wehrmachtului de ieri. Printre altele am văzut-o și pe aripile

avioanelor care în zilele lui august 1944 au bombardat Teatrul Național și alte instituții de cultură, precum și cartiere pașnice muncitorești din București...
...O pășite gazonată pe care s-au aliniați militari cu trese ofițerești. În fund, pe peronul de piatră al unui castel, grupuri de generali și civili în haine negre, din rîndurile cărora unul vorbește la microfon, par a asista, protocolar, la o ceremonie.

Să ne apropiem însă cu obiectivul aparatului fotografic de unul din grupurile de pe peronul castelului. Foto-reporterul a făcut-o și pe peliculă s-au imprimat cîteva chipuri — nu toate necunoscute nouă. Iată-l pe președintele Bavariei, Hogner, iată-l pe ministrul de război al Republicii Federale Germane, Blank, și iată și doi militari, alături de alți cîteva inși pe care nu-i identificăm. Cu toții par a fi bine dispuși: ca niște oameni de afaceri care au încheiat un tirg izbucit. Și privirile admirative ale „civililor” par a se concentra asupra celor doi militari cu lauri de generali pe cozorocul chipurilor. Poate asta ne și face să ne oprim mai mult asupra lor...

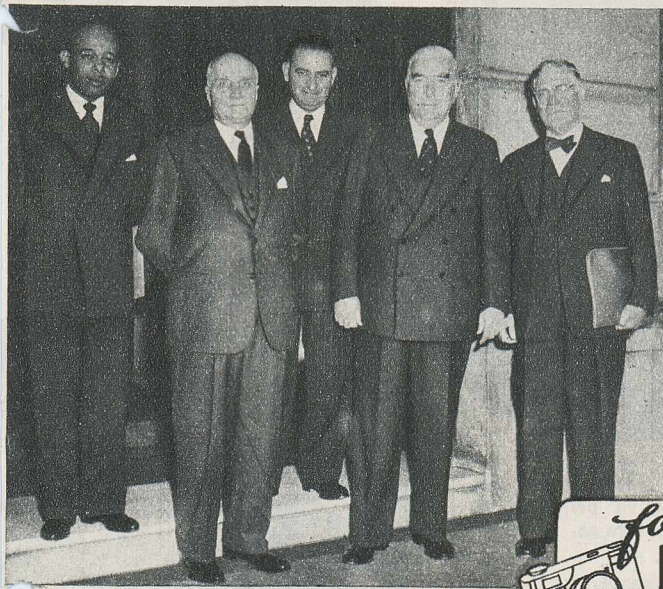
Agencia fotografică londoneză Keystone, care ne transmite aceste fotografii, ne dă și o mică lămurire asupra solemnității de care e vorba:
La fostul castel Santhofen din Bavaria, în prezența președintelui Bavariei și a ministrului de război de la Bonn, de față fiind generalii-locotenenți Speidel și Heussinger, are loc o solemnitate cu prilejul vizitei acestor „înalți oaspeți” la centrul de instrucție al ofițerilor superiori ai noii armate germane, instalat în acest castel.

Ce-or fi gîndind Speidel și Heussinger că rinjesc atît de mulțumiți — nu e

prea greu să ne închipuim. Hans Speidel, fostul șef al statului major al trupelor de ocupație hitleriste din Franța, se gîndește, desigur, că în acest moment posibilitățile de a-și aplica vechea lui specialitate devin mai mari ca oricînd de la căderea lui Hitler pînă acum. Care este această specialitate? O știu toți care au urmărit activitatea lui Speidel în Franța ocupată de nazisti și în teritoriile sovietice cotoprite. El este marele specialist al „pămîntului pîrjolit”, metoda de purtare a războiului cu care se mîndreau hitleristii. Astăzi, general-locotenent al armatei vest-germane, el este șef al forțelor armate din așa-numitul Minister al „Apărării” al R.F.G. Titlul acesta îl dă tot dreptul să-și crăcăneze puțin picioarele și să privească de sus spre interlocutorii săi, așa cum îl vedem în partea din dreapta fotografiei noastre.

Parcă mai modest pare a fi Heussinger (al doilea din stînga). Într-adevăr, el este încă proaspăt în gradul de general-locotenent. Iar pe timpul lui Hitler nu a fost șef de stat-major ca Speidel, ci „doar” șef al secției operații a comandamentului suprem al trupelor terestre ale armatei hitleriste. El nu a condus „decît” secția operativă a statului major general și acțiunea de elaborare a planului de agresiune împotriva U. R. S. S. Astăzi, în departamentul lui Blank, el este subaltern al lui Speidel. Desigur însă că Heussinger nu a fost numit într-un post de răspundere în conducerea Wehrmachtului renăscut fără a avea merite și ca... rezistent anti-

↑
Iată-l pe marele Charlie Chaplin pe străzile Londrei, în timpul turnării noului său film „Un rege la New-York”.

În ciuda speranțelor cercurilor anglo-franco-americane, faimosul „Comitet al celor cinci”, trimis în Egipt cu misiunea de a impune „planul Dulles”, n-a putut obține rezultatul scontat. În fotografie, „cei cinci” înainte de a pleca
← din Cairo.

fotocronica FLAGARII

hitlerist. Într-adevăr el este unul dintre acei care l-au „criticat” pe Hitler. În ultimii ani l-a apărut cartea sa intitulată „Neexecutare de ordin”, în care se ocupă de cauzele înfrângerii Germaniei în ultimul război mondial. Și în această carte, făcând abstracție de faptul că astăzi e partener în N.A.T.O. cu inamicii săi britanici de ieri, îl învinuiește pe Hitler nu pentru că ar fi pornit războiul, ci pentru că, în 1940, nu a nimic în înfrângere, la Dunkerque, armata engleză!...

Principiile care au adus în fruntea armatelor vest-germane oameni ca Spei-

del și Heussinger au fost exprimate nu demult de acesta din urmă. Acum câteva luni el scria în „Bonner Hätte”: „...să atacăm imediat ce avem posibilitatea. Acționând prin asemenea metode de luptă, Apusul trebuie să nimicească Răsăritul. Numai asemenea metode de purtare a războiului promit succes”. Aceștia sînt oamenii. Aceștia le sînt scopurile. Aceștia le este metoda!... Pentru a putea promova nestînjenit asemenea comandanți militari, Bonului i-a fost necesară interzicerea Partidului Comunist!

V. SAVIN

Un incendiu de uriașe proporții a distrus centrul comercial al orașului Odate din Japonia. Focul a luat o atît de mare extindere, din pricina tufunului. Au fost distruse 1200 case și peste 5000 de oameni au rămas fără adăpost.

Iarnă în plină... vară, iată care ar putea fi legenda acestei fotografii luată acum câteva săptămîni în orașul Turnbridge Wells din Anglia de sud. Poporul de grindină care s-a abătut asupra orașului a paralizat întreaga circulație.

DIȚIONAR

de Eugen FRUNZĂ

De cîtăva vreme simt nevoia unui dicționar cum n-a mai existat. O, nu vă închipuiți că m-am apucat să studiez limba vreunui trib african. Nu! E vorba de altceva.

Să luăm un cuvînt curent și esențial în viața omenirii: democrație. Înseamnă, după cîte știm, domnia poporului. Dacă însă am dispune de un dicționar special, am constata că „democrație”, în limbajul politicianilor războinici, echivalează cu domnia trusturilor.

Alt exemplu: pacea. După cîte cunoaștem, e antipodul războiului. Dacă am cerceta însă dicționarul cu pricina, ne-am lămuri că, în limbajul pomenit, cuvîntul „pace” e sinonim cu „război”.

Încă un exemplu: defensiv. După cîte am deprins, înseamnă: în scop de apărare. Dicționarul însă ne-ar arăta că d. Dulles, de pildă, folosește cuvîntul într-un sens exact contrar, adică: în scop de agresiune.

Și așa mai departe. S-ar putea întocmi un tom respectabil și extrem de folositor locatarilor acestei încercate planete.

Ideea cu dicționarul mi-a revenit în minte la citirea unui discurs electoral și a unei informații. Discursul aparține nu importă cărui înalt personaj american. Zic: nu importă — pentru că fenomenul învertirii noțiunilor și sensurilor nu se leagă atît de anumite nume, cît de anumite stări.

Discursul difuza cuvînte de slavă la adresa libertății americane. Cică nicăieri pe lume nu ar exista atîta splendidă libertate ca în Statele Unite ale Americii. Placa e bine cunoscută. Deși hîrile de prea multe decenți, continuă încă să se rotească oficial și nerușinat.

Prin urmare, libertatea americană e ultra-supra-extra superioară. Așa cel puțin proclama respectivul orator. Iar din Josul aceleiași pagini eram informat că: „Un mare juriu federal de la Detroit a pus sub acuză Asoția de presă romino-americană și nouă dintre foștii și actualii ei funcționari. Acuză care îl se aduce este că nu s-au supus legii privitoare la înregistrarea străinilor. Această asociație publică la Detroit ziarul „Romînul American”.

LECTURA TERMINATĂ, M-AM GRĂ-

bit să verific dacă expresia „libertate” înseamnă în adevăr — libertate. Ei bine, toată literatura ce-mi sta la dispoziție confirma întocmai cunoscutul sens al cuvîntului.

Atunci mi-au trecut prin mințe cîteva raționamente anapoda: Libertate, adică toți capitaliștii sînt liberi să fie capitaliști;

Libertate, adică toți sclavii sînt liberi să fie sclavi;

Libertate, adică toți șomerii sînt liberi să crape de foame și toți negrii să fie lișați;

Libertate, adică relația dintre cal și călăreț. Ambii sînt liberi să se deplaseze;

Libertate, adică ești liber să-ți gura cînd vorbești cu mine;

Libertate, adică pentru unii muma, pentru alții ciumă...

Toate aceste lămuriri și încă multe altele s-ar putea introduce în doritul dicționar.

Nu de alta, însă lipsa dicționarului provoacă grave nedumeriri. Se întreabă omul onest:

— Cum se împacă splendidă libertate cu existența unei legi care prevede înregistrarea specială a cetățenilor americani de altă origine?

— Cum se face că în S.U.A. tocmăi un ziar ca „Romînul American”, cunoscut pentru atîtuținea sa democratică, e pus sub acuză?

— Cum se face că tocmăi o făcuică reacționară intitulată „Romînul” și editată tot în S.U.A., dar de transfugi și trădători ai poporului, apare în toată libertatea?

— Cum se explică faptul că tocmăi oamenii care își ridică glasul în apărarea păcii sînt puși sub acuză de „agenți străini”?

— Cum se întîmplă că tocmăi fasciști notorii — de aceeași origine străină — care instigă la crimă și război, sînt subvenționați din casieria Statelor Unite?

Iată ce întrebări ciudate se pot naște în capetele unor oameni care — ca și mine — compară discursurile electorale cu informațiile din S.U.A.

Problema elaborării unui dicționar special a devenit actuală.

Dacă n-ar greva prea mult asupra bugetului militar al S.U.A., aș propune oficialității americane să finanțeze această operă întru binele și prosperitatea neamului omenesc.

OMUL CU O MIE

Arkadii Raikin în... civilitate.

— corespondență din Leningrad —

de Gheorghi KAPRALOV

Să presupunem că, într-o seară târzie, întorcându-vă acasă, întâlniți pe stradă o cunoștință a dumneavoastră, actor la vreunul dintre teatrele dramatice din oraș. După binețele obișnuite, întrebarea care apare firesc pe buze e aceea asupra rolului pe care l-a jucat, în acea seară, prietenul dumneavoastră. Și veți primi, de bună seamă, răspunsul cuvenit. Nu cumva însă — dacă vă aflați la Leningrad — să adresați întrebarea aceasta lui Arkadii Raikin, pentru că îl puneți în încurcătură. Asemenea unui elev nu prea silitor care, chemat la tablă, încearcă să-și amintească pe degete apele vreunei țări, Raikin începe să numere încet-încet nenumăratele tipuri create de el în doar cele trei ore ale spectacolului din acea seară. (Dar nu o dată, în fața vreunei fotografii de la un spectacol mai vechi, Raikin își privește nedumerit chipul ornăt cu o pereche de mustați stufoase și o chelie lucioasă, și își întreabă soția: „Ania, nu-ți amintești pe cine am interpretat atunci?“).

Pe Raikin îl cunoașteți și dumneavoastră, spectatorii români. Nu de pe scenă, desigur. Dar și

din filmul „Ne-am întâlnit undeva“ ați putut face cunoștință cu miraculosul lui dar de a-și schimba cât ai clipi înfățișarea, creînd de fiecare dată un alt tip, un alt caracter. Și această metamorfoză se petrece chiar sub ochii spectatorilor, atât de spontan și firesc, atât de degajat, încît îți amintește de cunoscutul basm în care, datorită forțelor sale oculte, vrăjitorul se transforma cînd într-un leu înspăimîntător, cînd într-un modest șoricel.

„Forțele oculte“ ale lui Raikin sînt neobișnuita expresivitate a mimiceii sale, gesturile sale bogate și variate, infinitatea de nuanțe a tonurilor de voce. Dar mai ales capacitatea sa de a trăi de fiecare dată cu sinceritate și intensă concentrare, noul caracter pe care îl interpretează. Transformarea pornește la el din interior și de aceea îi e de ajuns un mic detaliu — o mustață sau un barbișon fals, un nas de carton sau o pieptănătură nouă — ca în fața noastră să trăiască aievea un lip nou, complet deosebit de cel pe care îl văzusem cu cîteva clipe înainte.

Iată-l intrînd în scenă. E Arka-

dii Raikin cel de toate zilele, cu figura lui deschisă, simpatică. Se mișcă pe podium ca la el acasă și începe o amicală conversație cu publicul din sală, povestindu-i o întâmplare cu niște pompieri foarte zeloși pe care i-a întâlnit cînd venea la spectacol. Dar ce s-ar întâmpla oare dacă pompierii ar lucra ca niște anume birocrați pe care îi cunoaștem, din nefericire, destui dintre noi?

Raikin se așează într-un fotoliv și, sub ochii noștri, începe să se transforme. Jovialul, fermecătorul Raikin a dispărut ca prin minune și în locul lui a apărut un individ acru, cu o figură plictisită și mișcări molatice, care se uită cu lehamite la lucrările de pe biroul său. Mă rog, recunoști în el tipul

să aștepte puțin la telefon, iar el cheamă la alt aparat pe contabilul său ca să-l întrebe dacă grupului lor de pompieri le-au fost repartizate fonduri pentru asemenea incendii. Dar contabilul, după ce-i dă șefului, plin de respect, bună-zua, începe să-i povestească o anecdotă deochiată și, într-o clipă,

Directorul-chiulangiu.

Spectatorul fărnac.

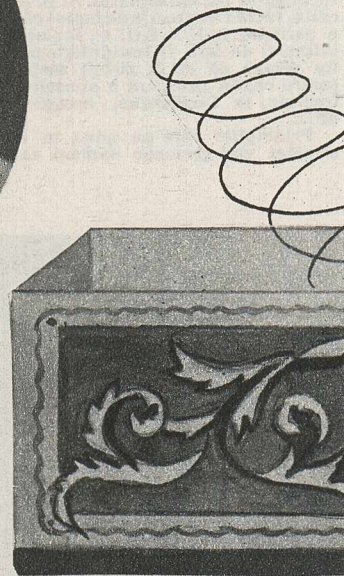

Conferențiarul pasionat de... remunerația ce o va primi pentru conferința sa.

Leneșul.

birocratului înrăit și chiulangiu. Sunetul telefonului sfîșie violent tăcerea: i se anunță că undeva arde o fermă. Dar cetățeanul nostru are timp, nu se grăbește de fel. Admirîndu-și unghiile lăcuite, începe să întrebe cu o voce leneșă și indiferentă: ce fel de fermă e, cum arde, cît a ars pînă acum. Pe urmă, își roagă interlocutorul

DE CHIPURI

↑ Criticul ce cîntă osanale.

→ Sperjarul.

← Criticul estetizant.

↑ Autorul de vodeviluri, gata oricînd să încheie contracte, dar niciodată să și le respecte.

plictiseala a dispărut de pe chipul birocratului. Se amuză copios, hohotind și aruncînd picioarele în sus de veselie, repetă poanta de cîteva ori, stricîndu-se de rîs, și numai după ce s-a liniștit, își aduce amînte de incendiu:

— Da, avem fonduri, își anunță preopinientul. Putem stînge.

Dar ferma... a ars.

— A ars? — țipă înfuriat „pompișul” nostru. — Atunci de ce mai mă deranjezi?

lui. Jocul lui Raikin în rolul directorului panicard și birocrat a avut o savoare comică neobișnuită, mai ales în scenele în care inspectorul venit tocmai în acele zile în întreprindere, găsește că aci totul se petrece în perfectă ordine!

Umorul, verva satirică sînt însușirea esențială a lui Raikin. După ce terminase Institutul de Teatru din Leningrad—asta s-a petrecut cu puțin timp înainte de război — Arkadii Raikin începuse să joace la unul dintre teatrele dramatice din localitate, fără prea mult succes însă. Vocația lui era teatrul de estradă. Și atunci cînd a fost solicitat să citească pe scena acestui teatru un foileton satiric, talentul lui a izbucnit cu forță și a fost recunoscut de toți. Mai tîrziu, în 1939, Raikin a fost remarcat și la concursul unional al actorilor de estradă și, atunci cînd s-a înființat Teatrul de Miniatură din Leningrad, el a devenit un actor de seamă al acestui teatru, iar mai apoi, conducătorul său artistic. În cele peste douăzeci de spectacole pe care le-a montat de atunci teatrul, Raikin a realizat o performanță neobișnuită: în fiecare spectacol el a creat cîte 20-30 de tipuri, care, puse unul lîngă altul, alcătuiesc o vastă galerie tipologică.

Arta lui Raikin e plină de originalitate și fantezie. El cunoaște forța risului și nu se sfiește să lovească, cu toată verva sa satirică, în cei ce tratează cu un dispreț plin de condescență zîmbetul și gluma. Chipul spectatorului fățarnic care e intrigat de existența cetățenilor ce „cheltuiesc bani pe rîs”, chip creat cu ingeniozitate de Raikin, a înveselit nu o dată spectatorii sovietici. De altfel, pa-

Dan SOLOMON

A cui e vina?

Cîndva Tîndală s-a tocmit
Plutaș, pe riul nestrunit,
Legînd bușteni cu scoabe, sîrmă,
Porni pe rîu, vîslind din cîrmă.
Novice-n breaslă și Tîndală,
Vîslea, dar fără socoteală:
Un alt plutaș, în fața lui,
Văzîndu-l cum venea hai-hui,
Cercă prin vorbe și prin semne,
Cum să cîrmească să-l îndemne.
Tîndală-ascultător de fel,
Primi-ndrumarea plin de zel.
„La stînga!” auzînd deci sfatul,
Porni cum l-a-nvățat firtatul.
Ochi și urechi însă-nchizînd,
„La stînga!” tot zicea în gînd.
În van prietenul din față
Cerca să-i dea din nou povață.
Dînsul vîsli, orb și nătîng,
Pîn' se ciocni de malul stîng.
Simțînd cum s-a izbit și learcă,
Se deșteptă din vise parcă —
Și auzînd: „La dreapta, frate!”
Tîndală zise: „Ai dreptate!
Acuma chiar am priceput!”
Pornind din nou ca la-nceput,
Întors în sine și grăbit
De malul cel-alt s-a izbit.
La țîrm, de stînci de astă dată
A fost și pluta fîrîmată,
Dintre butuci cu greu l-au scos
Plutașii viu și sănătos.
Cînd își veni Tîndală-n fire,
Grăi, în loc de mulțumire:
„Eu pătînesc, dar vinovat
E doar acei ce m-a-ndrumat!”

Horla ARAMĂ

Dublă fabulă *

Racul poznaș
merse cît merse
Și-un poetaș
scrise, — o mulțime.

Ier cînd au stat,
din motive diverse,
Au numărat
kilometri și rîme.

Cei doi contrați,
socotînd cu abacul,
Fură-ncîntați:
Astea totaluri!

Cît au trăit,
scribul și racul
S-au curtenit
reciproc cu „halal”-uri.

Numai un fleac
n-a-nșeles flecare,
Nici domnul rac,
nici sîrlică-hîrlite:

Că nu orice mers
e înaintare,
Că nu orice vers
e poezie!

*) Fabula din ciclul „Grădina lui Dumnezeu”.

Raikin are o predilecție pronunțată pentru scenete ce par improvizate (deși pentru el scriu lucrări speciale cei mai buni umoriști sovietici), în care conversează cu parteneri imaginari. Și pantomima îl atrage. Odată a jucat o piesă în care a apărut... fără cap și pe care a intitulat-o „De neconceput!” Șeful unei întreprinderi oarecare descoperă într-o zi că și-a pierdut capul pur și simplu. Și cînd te gîndești că doar cu o zi înainte se tunsese proaspăt și se bărbierise, semn evident că mult regretatul cap se afla la locul

leta comică a actorului e foarte bogată și variată: de la tonul intim, de cordială prietenie și ironie amicală pe care-l au unele din numerele sale (și nu sînt lipsite de semnificație, în acest sens, denumirile spectacolelor sale: „Veniți să stăm de vorbă”, „La un pahar de ceai”, „Să rîzi, într-adevăr nu-i păcat”), Raikin știe să treacă cu artă la tonul sever, necruțător al satirei, atunci cînd obiectul său îl formează trîntorii și lingușitorii, carierişții și flecarii, birocratii și filistinii.

În mîna acestui miraculos om cu o mie de chipuri, risul devine într-adevăr o armă. Și e vai de cei care pătrund în raza focului ei.

BATALIA DIN VALE

— schiță —

de Huszár SÁNDOR (Cluj)

Ilustrații de N. POPESCU

Sosiseram noaptea; nu știa nimeni unde sintem. Mă trezii în scârțitul frinelor caravanei de mașini. Cineva strigă infundat:

— Adunarea!

Trecurăm peste o arătură. Pe alocuri, piciorul mi se afunda, pînă-n genuunchi, în pămîntul afinat, iar turecii largi ai cizmelor de *pifan* se umpleau cu bulgărași mici și zgrunțuroși. De oprit, nici vorbă. Era un întunerice, de parcă una cu una moleculele aerului ar fi fost boite cu negru. Curat noroc că fiecare dintre noi avea atîrnată la centură o lopată de infanterie care are un obicei binecuvîntat: prinsă la șoldul recrutului, ea zdrăngăne de zor, fără să-i pese că-i interzis. Trebuie să fi făcut un marș lung de tot, după greutatea cu care arma îmi apăsa umărul.

Intr-un tîrziu, ne oprirăm; repaus. Se interzise părăsirea locului și fumatul. Ne tolănim în iarba înrouată, fiecare pe locul unde se oprise.

În curînd, o lumină gălbuie și rară începu să se cearnă peste împrejuri. Ne aflam într-o vale alungită, brăzdată de haturi. Colinele dimprejur erau acoperite de podgorii; mai de vale, porumbiști și pășuni sărace în iarbă. Era rece lumina, rece peisajul și reci ne erau în spinare tunicile umezite de sudoare. Cineva glăsuși încet:

— Aștia nu gospodăresc ca noi. Is patru fire de cucuruz într-un cuib.

Cu o floare nu se face primăvara, dar un oftat își găsește răsuneț în inimile tuturor recruților. Acasă!... Unde-i mai frumos, unde-i mai cald, decît acasă?! Peisajul din jur părea tot mai străin și mai palid...

Sosi ordinul. Sergentul Bondoc anunță: din direcția gurii văii se așteaptă însemnate forțe ale „inamicului” care nu cunoaște amplasarea noastră. Totuși, trebuie să ne camuflăm cît mai bine, ca să putem ataca prin surprindere. Grupele unu și trei ocupă poziții de tragere pe cele două margini ale văii, iar grupa a doua în fundul văii, la o sută de metri în spatele lor. Pîndarul plutonului: soldatul Csákós János.

— Prezent — făcui eu un pas înainte.

— Punctul de observație: cota una sută șasezeci și cinci.

— Am înțeles — răspunsei eu cu hotărîre, deși nu-mi venea să cred urechilor: Eu, pîndar? Pe meleagurile astea vitrege, unde nu-i o tufă cunoscută? Și, cînd te gîndești că toată munca întregului pluton de mine depinde! O mișcare nedibace, una singură și sînt descoperit.

Dar n-am vreme de stat pe gînduri. Sergentul Bondoc are obiceiul să spună, în șagă, că soldatul gîndește cu cizmele: execută. Apoi mai adaugă: dar, din cizmă crește și capul... Îmi preluai rația de cartușe și binoclul și-mi întipării în minte semnalele. Apoi, cizmele mele o luară din loc, purtîndu-mi și capul: am mers prin porumbiște, cît a fost cu putință, apoi pe sub un mal răpos, tivit cu tufișuri. Cînd se isprăvi și răpa, nu mai știam cum să mă descurc. Nu mai erau decît vreo două sute de metri pînă la punctul de observație, dar terenul era cu desăvîrșire descoperit. Pășune pustie; numai pe ici pe colo se vedea cite un scai ofilit. Ei, ce te faci de-acu? Parcă am adus ceva cu mine, în cizme — îmi amintii eu — și începui să mă gîndesc. La vreo douăzeci-douăzeci și cinci de metri de mine o turmă de oi, mărișoară, urca lin spre creasta dealului, sunînd alene din tălângi. Mă fulgeră un gînd: apuc în spatele turmei și mă tîrăsc încet, pe urma ei, pînă sus.

Ideea se dovedi a fi tare bună. Mă tîram pe nesimțite, atît de ușor, încît copilul care călărea pe măgar, în fruntea turmei, nu simținimic. Să fi fost pe la jumătatea clinului, cînd s-a întîmplat nenorocirea. În marea mea înflăcărare mă apropiasem prea mult; oile prinseră de veste și un herbec tînăr și nebunatic o luă la goană în salturi mari, sperînd toată turma, cu talanga lui. Ciobănașul tresări, întoarse capul și îndemnă măgarul înspre locul cu bucluc.

„S-a dus dracului șandramaua — gîndii eu. Dacă puștiul mîină oile de-aici, au să mă descopere.”

Mă lipii de pămînt, cu inima numai zvîcnet.

— Hoaa! — se auzi vocea subțire a copilului, peste pășunea pîrjolită. — Mîncea-te-ar cîinii, măi, că nu te mai ogoi o dată! — și zvîrli ciomagul, să mine oile înapoi.

Se părea că are să treacă pe lîngă mine fără să mă vadă, cînd dintr-o dată măgarul se opri. De sub pălăria de paie ponosită, mă priveau spe-riști niște ochi mari, de mure. Vită și om stăteau stană.

— Nu te uita la mine! — îi strigai eu.

— De ce? — se sperie și mai rău flăcăiașul.

— Au să bage de seamă că vorbești cu cineva.

— Cine ești?

Ei, János, acu' să te vad pe unde scoți cămașa: dacă nu-i spun, dacă mă răstesc la el, are să-și mîine turma încolo. Dacă ocolesc răspunsul, are să creadă că-s vreun dezertor și mă mai trezesc că face tărăbot. Mai bine îi spun adevărat; poate mă ajută.

— Ești pionier? — îl întrebai eu, prietenos.

Întrebarea îl uimi. Stătu pe gînduri un timp, apoi — după cum îl rugasem — se întoarse în altă parte, cu măgar cu tot.

— Sint. Și adăugă apăsător: — Trompetul Petru Stan.

— Dacă-i așa, ai să mă înțelegi. Eu sint pîndar.

— Așa? Și ce pîndești?

— Inamicul.

— Daaaa? Și unde-i inamicul?

— Vine în jos, pe vale.

— Așa?

— Așa.

Rămase pe gînduri. Apoi lovi o dată măgarul, pornînd în galop spre culme. Se întoarse în curînd.

— Nu vine — făcu el, dezamăgit.

— Nici n-ar fi bine să vină încă. Eu trebuie să fiu sus, la creastă, să-l pot semnala camarazilor mei.

— Trebuie să semnalizezi? De ce nu te duci sus?

— Pentru că are și inamicul pîndari, care ar putea să mă descopere.

— Așa zici?

— Așa.

Rămase iar pe gînduri. Clătina din cap: hm... — și mă lăsă din nou singur. Peste puțin timp se întoarse cu o șubă, pe care o aruncă pe jos, lîngă mine.

— Camuflaj — șușoti el, tainic, fără să se uite la mine.

Eram atît de uimit, încît la început nu pricepeai nimic.

— Nu-ți fie rușine că ai să fii cioban — mă dojeni el. — Crezi că ciobanii nu-și apără patria?

De unde să cred eu una ca asta! Îmbrăcai șuba la repezeală, bucuros că-mi pot piti și arma sub ea. Apoi, ca să vadă ciobănașul cît mă simt de bine în noul meu strai, strigai la oi:

— Cea măi... hăi măăă!...

Dar Petru se neliniști și mai rău, zicînd că mă dau de gol că nu-s cioban adevărat. Nu așa se strigă la oi, ci uite-așa:

— Prrrr ha-ooo...

Îi mulțumii pentru sfatul cel bun și-l urmai întocmai. Strigam cît mă ținea gura, ca să fie mulțumit de mine. Și, chiar era. Zicea că, de departe, nimeni n-ar zice că nu-s bunicul lui. Pe bunicuțel l-au chemat la sfatul popular și nu are să vină decît pe la amiază. S-a dus cu el și Dragoș, dulăul. Mare păcat! Căci Dragoș e un cîine tare deștept. Ar putea și el să ducă bilete, ca și cîinele acela pe care l-a văzut în fil...

Ajunserăm pe creastă și eu începui pe dată să iau la ochi împrejuri-mile. Micul meu prieten se tot învîrtea încoace și încolo, dîndu-și atîta importanță ca și cum, sub surtucelul rupt ar fi purtat epoletii de general. Era ineputabil în furnizarea diferitelor planuri. Îmi oferi măgarul, ca să mă sui călare pe el, să dau iama drept în mijlocul inamicului, prefăcîndu-mă că-mi caut turma și să spionez totul. Cînd îl

Tata devine OM POLITIC

de Erskine CALDWELL
scriitor american

Ilustrație de ARNC

Sedeam toți trei pe prispa casei, după cină, cînd Ben Simons, șeriful tîrgului, se ivi după colțul străzii și intră în curtea noastră. Tata era prost dispus și nu scosese un cuvînt toată seara. Doar din cînd în cînd mormăia cite ceva pentru el însuși. Necezul lui începuse de dimineață, cînd mama îl dojenise că n-are nici un fel de slujbă și că nici nu se ostenește măcar să-și caute vreuna. Îl certase, ținîndu-se după el de la un capăt la altul al curții, plîngîndu-se că din cauza lui — care nu cîștigă nici un ban — trebuie de dimineață pînă seara să spele și să calce pentru alții. Enervat, tata îi răspunsese că — dacă asta-i părerea ei despre el — are să-i arate el în curînd cine este și ce poate. Fură ultimele lui cuvinte din ziua aceea, pînă la apariția șerifului.

— Bună-seara, dragii mei, spuse Ben Simons, urcînd treptele prispei.

— Bună, Ben, spuse tata. Vino și șezi cu noi.

Mama nu spuse nimic la început, fiindcă era întotdeauna bănuitoare cu politicienii de tagma lui Ben

Simons, pînă nu afla ce voiau.

— Plăcută seară, răcoroasă, nu-i așa, d-nă Stroup? spuse Ben, căutîndu-și pe întunerice un scaun.

— Mda, răspunse mama.

Un răstimp, nimeni nu spuse nimic. Ben își dresse de citeva ori glasul, ca și cum ar fi vrut să spună ceva, dar pe urmă parcă i-ar fi fost teamă să deschidă gura.

— Multă treabă, Ben? îl întrebă tata.

— Peste cap, Morris, răspunse el imediat, recunoscător că i s-a dat, în sfîrșit, posibilitatea să vorbească. Nu mai am o clipă de odihnă. Din zori și pînă-n noapte doar muncă, muncă și iar muncă. Nevastă-mea îmi spune întruna c-o să intru cu douăzeci de ani mai devreme în groapă, dacă nu mă mai astîmpăr puțin. Trebuie să fac de pază pe străzi, să curăț închisoarea, să arestez pe pungași, să gonesc pe suspecți și dumnezeu mai știe cite altele. Sint că nu mă mai țin balamalele, Morris.

— Poate c-ar trebui să-ți iei un ajutor, spuse tata. Uite, pe mine, de pildă. Din cînd încînd mai am

convinsei că n-ar fi bine, îmi propuse altceva: el stă doar aici, în capul satului Dobrosloveni. Are să dea o fugă pînă acasă, are să scoată din policer trompeta, are să sufle-n ea să se adune pionierii și au să atace cu toții pe inamic, din spate. Îl liniștii, spunîndu-i că bunicul are să se supere dacă află că a lăsat oile, căci în curînd eu trebuie să mă retrag. Rămase dar cu mine, însă îi părea tare rău că tocmai azi a trebuit bunicul să se ducă la sfat. Deoarece nu putea să facă nimic „aventuros”, se tot învîrtea în jurul meu, nădăjduind că am să-i dau totuși vreo „misiune”.

Pusei coatele pe crupa măgarului și începui să binoclez lungul văii. Petru era tare mîndru că mă folosesc de măgarul lui. Îmi și spuse că-i zice Gheorghe. Ce-i drept, astă-primăvară Gheorghe ăsta mîncase pălăria pe paie a bunicului și făcuse ferfeniță o pereche de desagi, dar este totuși un măgar deștept. Numai de plictiseală face câte-o boacăna. Lui Petru îi părea tare rău că Gheorghe nu pricepe cît este de importantă acțiunea de luptă pentru care își dă acum concursul.

Pe urmă fu cuprins de o și mai amarnică îmbufnare: pînă și Gheorghe a primit misiune, numai el nu.

— Ce crezi, eu n-aș fi un bun partizan? — mă întrebă el.

— Ba chiar ești cu adevărat — îl asigurai eu.
— Da — făcu el plîngăreț — stau și eu aci, cu mîinile-n sîn. De ar veni un inamic adevărat — mă luă el iute — ar aprinde oare satul?
— De bună seamă.
— Și ar pune stăpînire și pe drapelul pionierilor?
— Da!
— Și asta, numai din pricină că tu nu vrei să mă trimiți împotriva inamicului...

Rîdeam în sinea mea. Nu mai eram de loc străin pe meleagurile acestea. Prin făptura ciobănașului, satul, turma și măgarușul Gheorghe, mi-au devenit prieteni; peisajul cu dealuri molatice îmi pare un vechi cunoscut. Voiam tocmai să-i spun cîteva cuvinte prietenoase micului meu camarad, cînd, în gura văii, apărură o patrulă inamică. În curînd se văzură în spatele ei și liniile de trăgători.

— Petre, inamicul! — strigai eu.
În clipita aceea fu lîngă mine și se trînti pe burtă, sub măgar.

— Tiii, cîți sînt! — se înfierbîntă el.

Coborîi o leacă pe coastă și-i semnalizai unității mele apropierea inamicului. Pe urmă venii din nou lîngă Petru, să observ mai departe înaintarea. Voiam să văd direcția atacului, amplasarea armelor automate și a comandantului, în linia de trăgători. Apoi, mă pregătii de plecare.

— Te duci? — mă întrebă Petru, trist.

— Am ordin.

— Dă-mi și mie vreun ordin — îmi pretinse el.

— Ascultă-mă, Petre, — îl luai eu cu binișorul. — Tu ești acum o persoană tot atît de importantă ca un ostaș. Știi totul despre noi; ai văzut unde sînt pozițiile noastre. Poate că inamicul are să te tragă de limbă.

— Au să mă și chinuie? — întrebă el, cu ochii strălucitori.

— Mai știi?!

— Cu fierul roșu să mă ardă și tot nu vă trădez.

— Și-mi dădu mina.

— Dacă te întreabă, spune-le că am suit pe vale, încă în zori. Ai înțeles?

— Am înțeles, tovarășe, — îmi răspunse el, militărește. Era liniștit și hotărît: de-acum avea și el misiune.

Mă retrăsei. Raportai sergentului Bondoc, că am executat ordinul. Îi povestii și întîmplarea cu Petru. Îi plăcu și-mi dete voie să-l observ cu binoculul. Petru stătea, cu măgar cu tot, în vârful dealului; își scosese

(Continuare în pagina 24-a)

și puțin cîmp liber. E adevărat că nu prea mult, fiindcă sînt destul de ocupat cu treburile mele, dar uneori mi-aș putea găsi puțin timp să-ți dau o mîină de ajutor.

— Ca să spun drept, chiar de asta am venit astă-seară la tine, Morris.

— Ben Simons, interveni mama, nu știu ce-i fi avînd de data asta în cap, dar sper că nu vîi iar cu vreo propunere neserioasă ca cea de rîndul trecut, cînd l-ai pus pe drumuri să-ți vîndă coșciugele tale „extensie”. Nici un om în toată țara nu era să cumpere un coșciug care să fie deschis și lărgit de cîte ori moare un membru al familiei.

— Nici vorbă de așa ceva, d-nă Stroup, spuse Ben. De data asta vreau să-i dau un post politic.

— Ce fel de post politic? întrebă mama.

— Iată despre ce-i vorba, răspunse Ben. Consiliul comunal a hotărît aseară să aplice cu cea mai mare strictețe ordonanța cu privire la cîinii vagabonzi. Nu mai departe decît acum două zile a trebuit să urmăresc și să împușc un cîine turbat și consiliul mi-a ordonat să prind toți cîinii vagabonzi, care constituie un adevărat pericol public. Le-am spus imediat consilierilor că și așa nu mai pot face față tuturor obligațiilor mele și ei s-au declarat de acord să numesc un inspector al vagabonzilor.

— Un inspector al vagabonzilor! se răsti mama, sculîndu-se de pe scaun. Îndrăznești să-i propui bărbatului meu să devină hingher? Să plec imediat din casa mea!

— Stai, puțin d-nă Stroup, se scuza Ben. N-a fost ideea mea. Unul dintre consilieri a spus că Morris ar fi cetățeanul ideal pentru

acest post și ceilalți au votat în unanimitate pentru...

— Într-adevăr, am observat și eu că sînt foarte simpatizat de cîini, spuse tata. Nu pot să ies pe stradă, că se țin droaie după mine...

— Ține-ți gura, Morris! strigă mama. Ar fi unimilor să accepți o astfel de propunere!

— Dar, d-nă Stroup, spuse Ben, atîția faimoși oameni politici și-au început cariera ca hingheri. Atîția mari senatori, deputați și șerifi au fost la început hingheri. Aproape că nu există azi mare om politic american care să nu fi fost cîndva hingher.

— Nu cred! spuse mama. Am prea mare respect pentru oamenii politici ca să pot crede așa ceva.

— Politica are ciudățeniile ei, spuse Ben. Politica nu se aseamănă cîtuși de puțin cu toate celelalte ocupații. Azi poți să fii simplu hingher și mîine mare ministru.

Mama nu mai spuse nimic. Se gîndea pesemne la ultimele cuvinte ale lui Ben.

— Mă bătea pe mine cam de mult gîndul să intru și eu în viața politică, spuse tata, să contribuie și eu la propășirea țării, să-mi fac pe deplin datoria patriotică.

— Atunci trebuie să primești fără șovăială acest post, Morris, spuse repede Ben. Ai să vezi ce departe ai să ajungi.

— Da, spuse tata încet, încercînd să zărească ochii mamei prin întuneric. Cred c-ar trebui să-l primesc.

— Așteaptă să audă ce spune mama. Dar ea părea complet indiferentă.

— Primesc.

— Bravo, Morris, spuse repede Ben, luînd-o spre scara prispiei. Așa te vreau. Mîine dimineață te prezinți la post.

Ben începu să coboare treptele, dar tata se repezi imediat după el.

— Nu mi-ai spus ce salariu am să primesc, Ben.

— Salariu?

— Sigur. Ce salariu am să primesc ca inspector al vagabonzilor?

— Uite ce-i, spuse încet Ben. Nu-i tocmai un salariu.

— Dar ce-i atunci? Cum îi zice?

— Vei primi un onorariu, Morris.

— Un onorariu?

— Sigur. Așa sînt retribuite majoritatea posturilor politice. Cu onorarii.

— Și ce onorariu am să primesc? întrebă tata.

— Douăzeci și cinci de cenți de fiecare cîine pe care-l prinzi.

Tata nu spuse nimic în clipa aceea. Rămase cu ochii ațintii asupra întunericului care învăluia strada. Ben se îndreptă spre poartă.

— Sînt puțin cam dezamăgit, spuse apoi tata. Speram să-mi primesc și eu salariul la fiecare chenină, ca toți ceilalți slujbași

ai statului.

— Avantajul, cînd primești onorariu, Morris, este că poți cîștiga oricît de mult. Cînd ești salariat, știi că ai să primești întotdeauna o anumită sumă. Pe cînd cu onorariu, nu știi niciodată cît o să-ți revină.

— Asta așa e, spuse tata înveselindu-se. Vezi, la asta nu m-am gîndit.

— Atunci pe mîine dimineață, spuse Ben ieșind în stradă. Noapte bună.

— Noapte bună, Ben, strigă tata după el. Și mulțumesc pentru slujbă.

Ne urcarăm din nou pe prispă. Mama intrase în casă.

— Hai și noi la culcare, îmi spuse tata. Mîine o să avem o zi tare grea și trebuie să ne odihnim.

Intrarăm în casă, ne dezbrăcarăm și ne urcarăm în pat. Tata se tot învîrtea și se zvîrcolea, mormăind numele tuturor cîinilor din tîrg pe care-i știa pe nume pînă ce în sfîrșit am ațipit și n-am mai auzit nimic.

În dimineața următoare, în-

(Continuare în pag. următoare)

(Urmare din pag. 23-a)

Locmai, din desagă, cravata de pionier și și-o lega la gât. Privea cu atîta mîndrie în jos, spre vale, încît părea că trebuie să trimită inamicului tot disprețul satului întreg. Patrula „inamică” se folosea și ea de acoperirea oferită de coama dealului. Deși n-o vedeam, mișcărilor lui Petru erau atît de expresive, încît mă făcuseră să înțeleg tot ce se întîmpla dincolo de coamă. Patrula l-o fi chemat pe Petru, căci copilul făcea semn că nu, arătînd cu mîna către turmă. Apoi, cu un gest larg al brațului, părea că-i cheamă el; să vină patrula mai aproape. Pesemne, acestea nu-i prea da ghies să se apropie, căci Petru începu să-i dea curaj: Nu vă temeți — le făcu el semn cu mîna — soldații sînt departe — și le arătă, cu ciomagul, dealurile din spatele nostru. Trebuie că vorbea tare convingător, căci în curînd un pîndar scoase capul de după coama dealului. Avea binoclu, dar privirile îirecură de deasupra capetelor noastre. Cîteva sute de metri mai încolo, țărani lucrau în porumbiște; pesemne pîndarul la aceștia se uita atît de adîncit.

Eram atît de emoționat, încît binoclu mi trepida în mîini în ritmul pulsului. Acum, inima mea bătea nu numai pentru mine și pentru pluton, ci și pentru sufletul pur, de copil, al lui Petru, care își dădea acum prima mare bătălie a vieții sale.

În sfîrșit, porni și patrula, cu mare greu, urmată de linia de trăgători. Nu ne-au descoperit! — îmi zisei eu, bucuros. Încă douăzeci de metri, încă cincisprezece... zece... Ajunseseră în dreptul celor două linii de trăgători din flancuri, cînd unul dintre pîndari descoperi pozițiile celor două grupe ale noastre și deschise focul; deși eram tare emoționat, constatai că liniile de trăgători se desfășoară cît ai clipi din ochi și cu multă măiestrie, trăgînd mereu asupra noastră. Și-acum racheta roșie a sergentului Bondoc brăzdă cerul cu o diră luminoasă; din cele două flancuri zburăni ropot de salvă. Focul neașteptat, venit din două părți, îl făcu pe inamic să-și piardă capul. Soldații nu mai știau încotro să tragă; comandanții voiau să salveze ce se mai putea salva și încercau să organizeze apărarea circulară. În clipa aceasta răsună vocea sergentului Bondoc:

— Pentru patrie — înainte!

— Uraaa! Uraaa! — se frămînta văzduhul. Ne azvîrlirăm spre inamic, în asaltul la baionetă. Din goană, îl vedeam pe Petru care galopă, călare pe măgar, pe clinul dealului, învîrtînd măciuca deasupra capului și strigînd cît îl ținea gura:

— Uraaa! Uraaa!

Cravata de pionier îi flutura victorioasă, pe piept; părea că minunatul lui suflet de copil s-a aprins de flacăra rachetei.

În romînește de Gelu PERIAN

(Urmare din pag. 23-a)

dată după cafea, tata își luă pălăria și plecarăm în căutarea lui Ben Simons. Nu ne oprirăm nicăieri în drum, dar tata îmi spuse să-i aduc aminte de Spanky, cîinele negru care dormea pe prispa d-lui Frank Bean.

În cele din urmă îl găsirăm pe Ben Simons la frizerie, unde se bărbiera. La intrarea noastră avea obrazul plin de clăbuc, așa că un timp nu putu să spună nimic. Deîndată ce putu să vorbească, ne salută cordial.

— Bună-dimineața, Morris. Gata de muncă?

— De-abia aștept să încep, Ben, spuse tata.

— Într-o clipă sînt gata.

După ce se ridică de pe scaun și își puse pălăria, îi spuse tatei să strîngă toți cîinii vagabonzi de pe stradă și să-i închidă în celula cea mare a închisorii.

— Asta-i tot ce am de făcut? întrebă tata.

— Simplu ca bună-ziua, spuse Ben.

O luarăm spre celălalt capăt al tîrgului, cu ochii ațintîți după cîini. Majoritatea lor pesemne că dormeau la ora aceea matinală, fiindcă pe stradă nu se vedea nici unul. După vreo jumătate de oră, tata băgă mîna în buzunar și scoase o monedă de zece cenți.

— Ia banii ăștia, fiule, îmi spuse, și du-te la măcelărie de cumpără cîtă carne țî-o da pe ei. Nu trebuie să fie neapărat o bucată proaspătă, ci cît mai mare.

Alergai pînă la măcelărie, cumpărai o bucată destul de mărișoară de carne și mă întorsei apoi acolo unde-l lăsasem pe tata, la

umbra unui pom. Ațipise între timp, dar se trezi imediat cînd îl trăsese de mîncă și-i arătă carnea.

— Asta-i învie și pe ăia din groapă, spuse tata, trăgînd mirosul pe nas. Hai, fiule!

O luarăm pe altă stradă. Tata filfia necontenit bucata de carne în dreapta și în stînga. Cîteva clipe mai tîrziu cînd ne uitaram înapoi, văzurăm că eram urmăriți de un prepelicar peștirî fascinat de mirosul cărnii.

— Bucata asta de carne o să facă minuni. Ai să vezi, fiule, spuse tata.

Fluieră ușor, prepelicarul ciuli urechile și mări pasul. Scurt timp după aceea, se mai luă încă un cîine, după noi. Cînd ajunserăm la linia ferată, în urma noastră era o droaie de șapte. Tata era încîntat și-mi spuse s-o iau înainte spre închisoare și să deschid ușa celulei. Cînd ajunse acolo, îi băgă pe toți cîinii înăuntru și apoi ieși repede cu halca de carne, să nu i-o înhațe vreunul dintre ei.

— Încă unul dacă mai prindem, punem mîna pe doi dolari, spuse tata. Frumușică sumă, n-am ce zice, cînd te gîndești că tot ce a trebuit să facem a fost să cutreierăm o stradă de la un capăt la altul. Încep acum să înțeleg și eu de ce se bat atîția după posturile politice. N-aș mai schimba acum slujba asta cu nimeni pe lume. A fi om politic e cea mai frumoasă ocupație de pe lume.

O apucarăm pe altă stradă cu halca de carne și de-abia făcurăm cîțiva pași cînd un alt prepelicar ieși repede dintr-o curte și începu să se țină după noi. Cînd ne întoarserăm spre închisoare se aflau în urma noastră cinci cîini. Făcuserăm o excursie specială și

prin fața casei d-lui Frank Bean ca să-i dăm și lui Spanky posibilitatea de a mirosi carnea și de a veni după noi. După ce îi închiserăm împreună cu ceilalți, tata se așeză pe jos și începu să facă socoteala cu un băț de chibrit pe nisip.

— În total face trei dolari, fiule, spuse el aruncînd bățul de chibrit. Dacă mai cîștigăm și mîine tot atît, ajungem la șase dolari. Pînă sîmbătă seară, avem optsprezece sau douăzeci de dolari. N-am mai văzut în viața mea atîția bani. Hai acum acasă să mîncăm, că mi s-a făcut foame...

Ne duserăm și ne așezaram la masă, dar mama nu scoase un cuvînt și tata nu îndrăzni să deschidă vorba. Terminaram masa și ieșirăm în curte să ne odîhnim la umbra nukului.

După vreo oră îl văzui pe Ben Simons venind în grabă spre casa noastră. Tata dormea, dar îl trezii fiind încredințat că Ben are să-i spună ceva important. Ben ne văzu sub nuc și veni repede spre noi.

— Morris, spuse el cu răsuflarea tăiată, unde dracu' ai găsit pe toți cîinii ăia pe care i-ai închis în celulă?

— Unde să-i găsesc? spuse tata, ridicîndu-se într-un cot. I-am adunat de pe stradă cum mi-ai spus tu. N-ai zis să prind pe toți cîinii vagabonzi?

— Ai prins însă și pe prepelicarul primarului Foot, Morris, spuse Ben. Afară de asta și d-na Josie mi s-a plîns că i-a dispărut cîinele și i-am găsit la închisoare împreună cu ceilalți. Și cîinele negru al d-lui Bean era acolo. Toți cîinii pe care i-ai prins au proprietari bine cunoscuți, care plătesc pentru ei impozit. Nu

putem închide cîinii pentru care se plătesc impozite!

— Vagabondau fără nici un rost pe stradă, spuse tata. Era de datoria mea să-i prind.

— Cum i-ai adus pînă la închisoare?

— S-au luat toți după mine, Ben. Ți-am spus aseară că sînt foarte simpatizat de cîini.

— Nu cumva i-ai momit?

— N-aș putea spune da, zise tata. Am avut totuși o bucăciță de carne, dacă-mi aduc aminte.

— Am știut eu, spuse Ben, sîndu-și pălăria și ștergîndu-și fața cu batista. Am știut eu că-i ceva necurat la mijloc.

Un timp, nimeni nu rostîo vorbă. În cele din urmă, Ben își puse pălăria pe cap și se uită la tata.

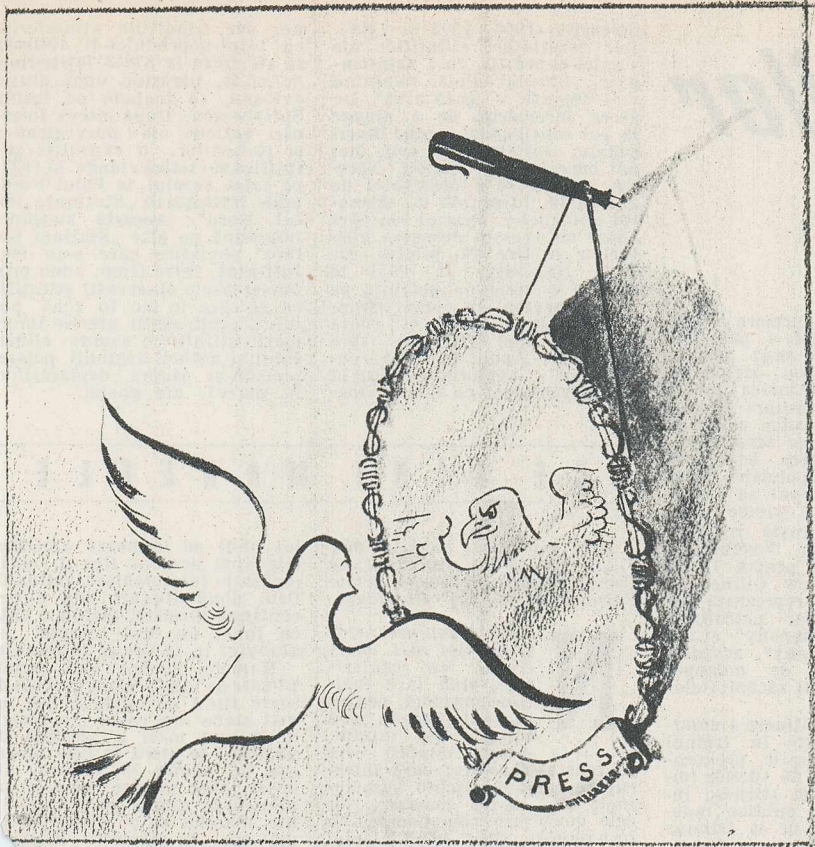
— Cred c-o să mă pot ocupa de acum înainte și de cîini, Morris, spuse el. Prinderea lor țî-ar răpi prea mult timp.

— Cum rămîne însă cu onorariul de trei dolari pe care mi-l datoriți? întrebă tata.

— Știu eu ce să-ți spun? răspunse Ben. Nu cred că consiliul comunal o să dea aviz favorabil. Dacă aș îndrăzni să-i prezînt primarului Foot nota ta de plată, după ce că i-ai arestat prepelicarul, m-ar da afară din slujbă. Să știi că prima condiție pentru a reuși în viața politică e să nu calci niciodată pe bătătură pe vreun alt om politic. De aceea cred că lucrul cel mai bun ar fi s-o lăsăm baltă. Nu poți să-mi ceri să-mi pierd slujba din cauza ta, Morris.

Tata dădu din cap și se culcă din nou pe iarbă, la umbra nukului bătrîn.

— Cred c-ai dreptate, Ben. Politica mi-ar răpi o groază de timp și m-ar sustrage prea mult de la multiplele mele treburi.

O oglindă care ARATĂ STRÎMB

Anton Cehov pomeneste, într-una din primele sale povestiri, de o oglindă vrăjită care arată strîmb... Chipul unui om normal devine, în apele tulburi și vrăjite ale acestei oglinzi, înspăimîntător de schimonosit: nasul se mută pe obrazul stîng, bărbia, despicată-n două, trage într-o parte, în timp ce o figură slută, cu trăsături anapoda, răpăță o desăvîrșită îmbinare de trunchi și grație.

semănarea dintre această oglindă care arată pidosnic și felul în care presa monopolistă „reflectă” realitatea este atât de izbitoare, încît ai fi ispitit să crezi că povestirea cehoviană înfăiează, parcă, practicile radio-ului și presei reacționare. Cert este că sub pana scribilor năimiți — ca să vorbim la figurat — ceafa ia locul nasului, urechile apar lipite de bărbie, în timp ce tiroidasele își arată pe creștetul capului: o acțiune agresivă devine „pașnică”, o inițiativă pașnică se conturează ca un act agresiv, o uelțire grosolană capătă calificativ de „grijă pentru securitate” și invers, un succes economic al unei țări socialiste se cheamă „catastrofă” — o întregă harababură, exact ca în oglinda vrăjită din povestirea lui Cehov.

„Noul plan cincinal sovietic — debitează un redactor de la postul de radio Paris — prevede sporiri considerabile în fabricarea tractoarelor și a îngrășămintelor chimice”, ceea ce constituie „tocmai dovada că fruntașii sovietici sînt foarte îngijorați de situația agricolă”. Care vasăzică, despre ce înflorire mai poate fi vorba cînd prevezi sporirea considerabilă a

tractoarelor și a îngrășămintelor chimice? Cu tractoarele și îngrășămintele chimice se dezvoltă agricultura? După compatriotul lui Tartuffe, asta-i un semn flagrant al unei situații „îngrijorătoare”!

— Bine, bine, dar exemple de „înflorire”?

Cîte vreți! Spania, unde se mai ară încă cu plugul de lemn, Grecia — unde se lucrează pămîntul ca pe vremea lui Alexandru Macedon, sau — poftim! — S.U.A., unde pe uriașe suprafețe nu se mai ară de loc, unde recoltele sînt distruse, ogoarele degradate (pentru ca nu cumva să scadă prețurile produselor agricole), în timp ce opt milioane de familii americane fac foame.

Lipsa de logică este aci vizibilă cale de-o poștă, dar, pentru a arăta cît mai strîmb cu putință, pentru a răsturna adevărul cu capul în jos, este necesar, se pare ca și redactorul respectiv să adopte această poziție. Ne-o dovedește cu prisosință un alt compatriot al lui Tartuffe, ziaristul Georges Grosjean pentru care marelui edificiu al Universității „Lomonosov” nu constituie decît un indiciu că intelectualitatea sovietică „are o situație privilegiată în raport cu muncitorii”. Că studenții sovietici sînt tocmai fiii ai oamenilor muncii nu-l interesează pe puțin onorabilul domn Georges Grosjean-Tartuffe. Adevărul, se pare, nu-i de competența penei domniei sale.

Aprecierile faptelor de pe poziția „cu capul în jos” pune pe ziaristii care o adoptă într-o postură nu tocmai demnă. Presa americană lansează această informație de

antologie: „rușii dresază foci care să atace submarinele americane din Atlantic”; molipsit de această „inventivitate”, un redactor de la ziarul vienez „Die Wirtschaft” debitează o știre care ar provoca haz și printre găini: „în România, mărfurile sînt aduse în magazine sub apărarea unor unități armate”.

Am recunoaște sincer că unii ziaristi occidentali au un umor greu egalabil. Dacă, într-adevăr, umorul le-ar sta în intenție. Precum am văzut însă, este vorba de oglindirea strîmbă a faptelor, ceea ce duce, uneori, la prostie. Dar, în definitiv, fiecare duce propaganda cu mijloacele care-i sînt mai la îndemînă...

Numai că dacă oglinda din povestirea lui Cehov arată strîmb pentru că-i vrăjită, torentul de falsuri care inundă presa monopolistă nu ținește din cine știe ce pricină oculte, ci din cauze pe care pontifii acestei presei nu s-au sfiit să le dezvăluie. Renumitul „lup de presă” Roy Howard a spus deschis: „Nu sînt de acord cu părerea că informația și punctul de vedere sînt două noțiuni diferite și ușor de despărțit”. Ce-i drept e drept: pentru monopolisti, cărora adevărul vieții le este profund ostil, obiectivitatea este nu numai un lux nepermis, dar și un pericol grav. Combinată cu un punct

de vedere patrimonial, informația devine fals, după cum s-a văzut. Fondatorul faimosului trust al ziarelor, Edward Scripps, sublinia că „un proprietar de ziare cere ca subalternii săi să scrie ceea ce crede el de cuviință sau ceea ce trebuie, după părerea lui, să creadă cititorul” (s.n.). Este ceea ce declară și ziaristul american John Swinton la Asociația Presei din New-York: „Mi se dau 150 de dolari pe săptămînă ca să nu public, în ziarul meu, părerea mea”. Comentariile sînt, credem, de prisos. În orice caz apare limpede pentru ce presa monopolistă constituie oglindă (nevrăjită) care arată strîmb.

Am mai adăuga că, atunci cînd un ziarist nu arată strîmb „de bună voie”, intervin autoritățile. Așa s-a întimplat, de pildă, în Germania occidentală, unde procurorul Otterbach a declarat fără nici o jenă: „ori ziarul Wahrheit își schimbă atitudinea, ori redactorii săi vor fi închiși”. Și ca să arate că nu glumește de loc, l-a și condamnat pe redactorul Oskar Bendig.

Să mai numim practica aceasta „o dovadă a libertății presei occidentale”? Ei, dar cu asta nu obținem decît o ironie în plus.

Ion CÎRJE

A N E C D O T E

Printre nenumăratele anomalii ale învățămîntului burghezo-mosieresc, existau pe vremuri la liceele din provincie și aceea a cumulului de catedre de către oameni fără nici un fel de pregătire în materiile respective.

Astfel, au trecut de mult examenul anecdotelor de mare savoare cîteva din „perlele” unui anume Cristache Vasiliu-Olimp, maestrul de desen și calligrafie într-un oraș din sudul Moldovei.

Pe lângă specialitatea sa de bază, maestrul nostru, văr primar cu șeful de cabinet al ministrului Instrucțiunii Publice din acea vreme, mai preda, cu titlul de suplîntor, la același liceu, franceza, matematica, geografia, chimia și din cînd în cînd... muzica.

La una din lecțiile de geografie, fiind vorba despre bogățiile naturale ale Angliei, Cristache Vasiliu-Olimp se exprima cam așa:

— O altă bogăție naturală a acestei țări sînt cărbunii pe care mineții englezi îi scot din strîfundul pămîntului, lucrînd la adîncimi de sute de mil de kilometri.

— Dar, domnule profesor, intervin elevii, e cu neputință... la adîncimea asta, de sute de mil de kilometri, gîndiți-vă, nu rezistă nimic, nici o vietate nici o...

— Și, totuși, mineții rezistă, se împotrivesc aproape răstîl profesorului.

Și continuă, în risetele abia stăpînite ale elevilor: — Rezistă... fiindcă sînt foarte bine plătiți.

Sau, în altă zi, la ora de chimie, același Vasiliu-Olimp explica elevilor efectul nimicitor al nicotinei: — O simplă picătură din această otrăvă, pusă pe retina unui ciuf, omoară un om...

La curtea lui Ludovic al XV-lea, regele Franței, pe atunci copil, era mare destrăbălare, fapt care secătua fondurile curții. Regentul lui Ludovic s-a hotărît să facă economii, vînzînd jumătate din caii ce umpleau grajdurile palatului.

Auzînd de această măsură, Voltaire, tînărul abia sosit în Paris, i-a spus unui prieten:

— Cred că regentul ar fi putut realiza o economie mult mai mare, fără să vîndă jumătate din cai.

— Cum? — I-a întrebat prietenul.

— Concedînd jumătate din caii care umplu curtea regală — a răspuns Voltaire.

★

Pe cînd locuia la Ferry, Voltaire primea zilnic vizitele unor admiratori ai geniului său, întîmpinînd pe fiecare venit cu o vorbă de duh sau cu o ironie scăpărătoare.

Astfel, într-o zi, unul dintre vizitatori a fost întreat de către Voltaire:

— De unde veniți acum, domnule?

— De la domnul Haller — a răspuns vizitatorul.

Crezînd că noul venit este admiratorul pseudosavantului la care fusese mai întîi, Voltaire exclamă:

— A, domnul Haller! Un mare om, un mare naturalist, mare poet, mare filozof! Aproape un geniu universal!

— Mă miră că exprimați păreri bune despre domnul Haller! — interveni vizitatorul.

— De ce?

— Fiîndcă domnul Haller are păreri proaste despre dumneavoastră.

— Nu-l nimic! — a zîmbit Voltaire. Mai știți? Poate că amîndoi ne înșelăm!...

Într-un club din Roma trei signori, un medic, un arhitect și un politician cu renume, dezbăteau o temă favorită: profesunea căruia dintre ei e mai veche.

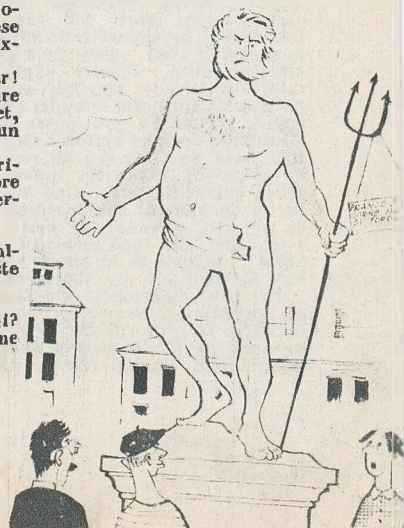
— Străbuna Eva, zise medicinistul, a fost creată din coasta lui Adam, — fără îndoială, o ispravă medicală...

— De acord, zîmbi arhitectul cu superioritate, numai că înainte de asta, ne învăța Biblia, a fost creată ordinea din haos; și aceasta, desigur, că nu poate fi considerată, decît o operă arhitecturală.

— Recunoașteți însă că și mai înainte, se făli fruntașul democristin, cineva a trebuit să creeze, mai întîi, haosul!

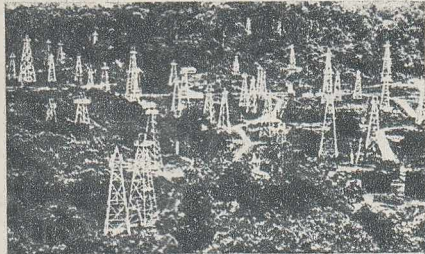
INSTANTANEU SPANIOLE

Pe plantațiile „La Gibeles” din Madrid, se află și o fîntînă a zeului Neptun. Și fiindcă Franco de ani de zile tot promite reducerea prețurilor ridicate la alimentele de primă necesitate, de curînd atîna, de tridentul lui Neptun, un cartonaș pe care scria: „Franco! Sau îmi dai carne, sau ia-mi și furculița!”

Răspundem cititorilor

IRIANUL DE VEST

Bogatele zăcăminte de petrol din Irian arată cit se poate de clar pentru ce imperiaștii refuză să-l redea Indoneziei.

Ca răspuns la cererea tovarășului Popescu Ion, funcționar la Cooperativa Rahova din București, de a afla din paginile revistei noastre câte ceva despre Irianul de vest, publicăm acest scurt documentar.

In partea de nord a Australiei, la vest de insula indoneziană Celebes, în largul Oceanului Pacific, este situată una dintre cele mai mari insule ale globului pământesc — Noua Guinee sau cum o denumesc popoarele din Asia de sud-est — Irian. Extremitatea vestică a insulei Irian este în strânsă vecinătate cu arhipelagul indonezian, astfel că ea pare a forma împreună cu acesta un tot geografic. Pentru conturul ciudat al litoralului său, partea de vest a Irianului este denumită în Indonezia „cap de pasare”.

În prezent, Irianul se împarte în trei părți: Irianul de vest, care continuă să fie ocupat de colonialiștii olandezi; partea de sud-est a teritoriului, denumită Papua, care este o colonie a Australiei; și partea de nord-est, care se află de asemenea sub tutela Australiei.

În ultima vreme, presa mondială acordă din ce în ce mai multă atenție Irianului de vest, care a devenit obiectul unui serios conflict politic între Indonezia și Olanda, poporul indonezian cerind abrogarea hotărâri-

lor conferinței „mesei rotunde”, care a avut loc la Haga în 1949 și care a decis prelungirea ocupăției olandeze asupra acestui teritoriu, care aparține „de facto și de jure” Indoneziei.

Înainte de cel de-al doilea război mondial Irianul de vest făcea parte din Indile olandeze (Indonezia), fiind una din provinciile ei. În felul acesta înșiși colonialiștii olandezi au recunoscut atunci unitatea Indoneziei cu Irianul de vest. Când lupta

poporului indonezian pentru libertate s-a soldat cu cîștigarea independenței țării, Olanda, deși a recunoscut suveranitatea Indoneziei asupra celor peste 3000 de insule, a refuzat totuși să accepte suveranitatea poporului indonezian și asupra Irianului de vest. Mai mult, autoritățile olandeze au acordat Statelor Unite dreptul de a construi baze militare pe această insulă, transformînd-o treptat într-o bază militară strategică în sud-estul Asiei.

Irianul rămîne pînă astăzi una din regiunile cele mai inapoiate din lume, deși are imense bogății naturale, ca: zăcăminte de petrol, aur, cositor și cupru — în cea mai mare parte neexploatate încă. Irianul este de asemenea o sursă bogată de copra. Insula a fost puțin explorată; dincolo de fișa îngustă a litoralului — unde au fost construite cîteva orașe — se întinde jungla virgină. Un puternic lanț de munți, cu piscuri a căror înălțime atinge uneori 5.000 de metri, acoperiți cu zăpezi vesnice, se întind pînă la extremitatea cea mai de nord a insulei.

Populația, care numără aproximativ 1 milion de locuitori, este formată în special din papuasi, care se ocupă în marea lor majoritate cu pescuitul. Nivelul de trai al localnicilor este

extrem de scăzut, urmare directă a politicii de jaf a puterilor străine. Încercînd să-și asigure sprijinul puterilor occidentale pentru menținerea dominației coloniale asupra Irianului de vest, Olanda caută să atragă participarea acestor puteri la exploatarea bogățiilor Irianului. Monopolurile americane au și început să investească în ultima vreme mari capitaluri în această regiune. Astfel, peninsula Vogekop a fost concesionată pentru 75 de ani societății „New Guinea Oil Company”, care reprezintă interesele societăților petrolifere „Standard Oil Company” și „Atlantic Oil Company”, acordîndu-i-se dreptul de monopol asupra prospecării zăcămintelor de petrol.

Politica de menținere a dominației imperialiste în Irianul de vest și acțiunile provocatoare întreprinse de Olanda împotriva Indoneziei stîrnesc indignarea opiniei publice indoneziene. Recent, de la tribuna celui de al 8-lea Congres al Partidului național din Indonezia, partid guvernamental, s-a cerut Olandei să elibereze Irianul de vest. Sindicatele, organizațiile obștești, organizațiile tărănești, de femei și de tineret cer guvernului Sastroamidjojo să ridice din nou problema Irianului de vest în fața Organizației Națiunilor Unite. Numeroase ziare din Indonezia cer guvernului de la Djakarta ca, în cazul în care Olanda va refuza să evacueze Irianul de vest, proprietățile aparținînd colonialiștilor olandezi din Indonezia să fie naționalizate.

Toate acestea arată că poporul indonezian, care își consolidează independența de stat recent cucerită, este ferm hotărît să lupte și pentru eliberarea Irianului de vest de sub dominația seculară a Olandei. Această hotărîre corespunde intereselor sale naționale și este conformă principiilor enunțate la conferința de la Bandung cu privire la lichidarea rămășițelor colonialismului în Asia.

nereușite, (1900, 1902 și 1906). Dar rezultatele științifice ale acestei expediții fură neînsemnate. Bazinul Polar rămînd mai departe, o „pată albă”. De aceea încercările de a ajunge la pol continuă cu aceeași înverșunare, folosîndu-se cele mai noi cuceriri ale tehnicii. Tăcerea apăsătoare a deșertului de gheață fu întreruptă de zgomotul avioanelor. Primul om care zbură cu avionul deasupra gheturilor arctice fu pilotul rus Ivan Nagurski. În 1914 el efectuă o serie de zboruri, pe un hidroavion, în cursul cărora atinse Capul Litke și zbură deasupra apei 100 km spre nord-vest. Apoi, în 1925, cunoscutul explorator Roald Amundsen porni cu două avioa-

ne, dar condițiile atmosferice cu totul neprielnice îl obligară să aterizeze la 87°48' latitudine, de unde, părăsind unul dintre avioane, se înapoie pe insula Spitzbergen. După cîteva încercări aeriene ale norvegienilor și italienilor, o expediție științifică sovietică ajunge, în 1937, pe calea aerului, la Polul Nord unde înființează „Stațiunea Polul Nord”. Această stațiune împreună cu alte „Stațiuni polare” sovietice care s-au înființat, între timp, aduc prin numeroasele observații științifice pe care le fac în zona polului, prețioase și precise informații științifice asupra climatului și naturii regiunii polare precum și asupra deplasărilor în derivă, ale gheței.

CE SÎNT MAREELE

Prin materialul de față, tov. I. Iordan, de la Institutul de Cercetări Geografice, răspunde tov. Căruntu Petre din Constanța.

Nivelul apei oceanelor și mărilor mai mari crește, cu regularitate, pînă la o înălțime maximă, pentru ca apoi să scadă pînă atinge un minim. Aceste mișcări care se repetă succesiv, fără întrerupere, sînt cunoscute sub numele de „maree marine”, iar cele două faze componente au fost numite „flux” (cînd nivelul apei crește) și „reflux” (cînd nivelul apei scade).

Deși fenomenul creșterii și scăderii nivelului apei este cunoscut din cele mai vechi timpuri și, deși Pliniu cel Bătrîn preciza la începutul erei noastre că acesta s-ar datora lunii și soarelui, abia mult mai tîrziu, la sfîrșitul secolului al XVII-lea, Newton și, ceva mai tîrziu, Laplace izbutesc să dovedească cu argumente științifice, că mariele se datoresc înte-adevăr atracției pe care soarele și mai ales luna o exercită asupra pămîntului.

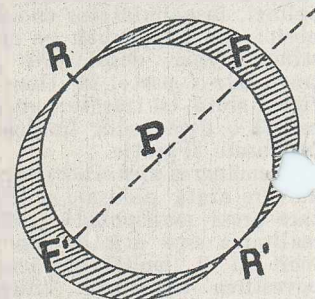
La prima vedere ar părea normal ca atracția să nu afecteze numai apa, ci și uscatul și ca deplasarea lor să aibă loc simultan și în aceeași măsură. Din cauză, însă, că moleculele apei sînt independente una de alta, cele supuse atracției se vor deplasa în direcția soarelui sau lunii, pe cînd celelalte nu; în ce privește uscatul, fiind format ca orice corp solid din molecule strîns legate între ele, el nu poate răspunde atracției decît în bloc. Rezultă deci că, în timp ce uscatul va face o deplasare imperceptibilă, apa va forma în partea atracției o umflătură care nu este altceva decît fluxul.

Ce se întîmplă acum de cealaltă parte a globului, în partea opusă atracției? Datorită deplasării pămîntului în bloc, în direcția atracției, puterea de gravitație scade. Micșorarea forței gravitației, plus mica deplasare a uscatului au drept rezultat formarea în această parte a globului a unei a doua umflături a apei.

În cele două părți ale globu-

lui unde se formează umflăturile apei are loc fluxul, iar în regiunile intermediare, refluxul. Cele două fluxuri sînt încontinuu mișcare, făcînd o dată cu luna, un ocol complet al globului în 24 ore și 50 minute. Mările marine sînt condiționate de lună; cele provocate de soare sînt de aproape trei ori mai slabe din cauza depărtării mult mai mari a acestuia de pămînt, se pierd în cele lunare sau se adună la acestea. De aceea, cînd soarele, luna și pămîntul se găsesc pe aceeași linie, mariele au o valoare maximă cîci la atracția lunii adăugă și cea a soarelui. A mării maxime — numite lunare — au loc atunci cînd luna este în faza de „lună plină” în fazele de „primul pătrar” și „ultimul pătrar”, valoarea lor este mult mai mică, deoarece atracția solară fiind contrară celei lunare, se scade din această cauză.

La mările închise care comunică cu oceanele sau mările mici care nu comunică cu alte mări decît prin strîmtorînguste, mariele se observă foarte puțin, fiind de multe ori absolut imperceptibile. Marea Neagră are, în primul rînd, suprafață mică, iar în al doilea, comunică cu Marea Mediterană și cu oceanul mai mult forma prin două strîmtorînguste. De aceea mariele sînt aproape inexistente, neputînd fi observate și delimitate în spațiu.

Formarea fluxului și a refluxului din cauza depărtării diferite și a deosebită dintre cele două elemente diferite — aș și uscat —. F și F' sînt cele două umflături și regiuni de flux; R și R' sînt zone de reflux.

EXPEDIȚII ÎN REGIUNEA POLULUI NORD

La întrebările pe care ni le-a pus tov. Iacobici Andrei, din com. Slatina Timiș, raionul Caransebeș, răspunde tov. I. Iordan, de la Institutul de Cercetări Geografice.

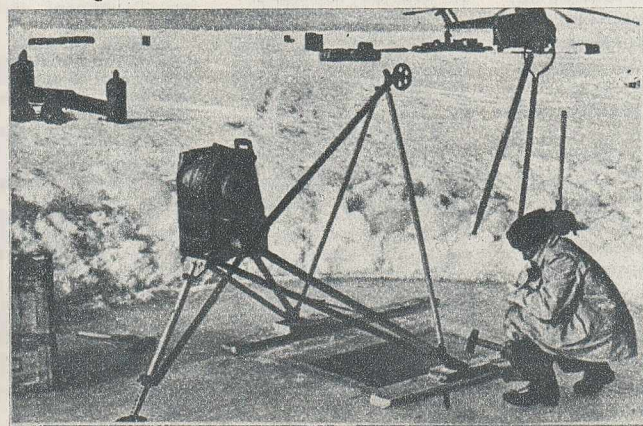
Numeroși navigatori s-au strădui de-a lungul timpului să atingă „misteriosul vîrf al lumii”, Polul Nord. Astfel, în 1607 o expediție engleză, bine echipată, porni în explorarea Polului Nord; dar ea nu reuși să ajungă decît pînă la 80°23' latitudine nordică. Lupta pentru cucerirea fiecărui metru spre pol, spre fel, deveni înverșunată: în 1765 o expediție rusă cuceră încă 14 km spre nord. Printre exploratorii arctici se răspîndi apoi părerea că întinsele cîmpuri ale gheței polare nu vor putea fi străbătute decît cu ajutorul săniilor trase de cîini sau de reni. O asemenea expediție organizează englezul Parry. Dar blocurile de gheață, care seridicau ca muntii, precum și deriva l-au făcut ca, după ce atinsese 82°41', aflîndu-se la circa 800 km de pol, să se înapoieze. În 1893, expediția condusă de norvegianul Nansen pătrunde adînc în mijlocul gheturilor, de unde navigă în derivă timp de trei ani. Nansen crezuse că

deriva îi va împinge vasul spre nord; dîndu-și însă seama că nu va ajunge niciodată, în acest fel, la pol, el părăsește vasul în 1895 și pornește spre tîntă cu săniile trase de cîini. Deplasarea puternică a cîmpurilor de gheață de către derivă, spre sud, îl determină însă să se înapoieze, după ce atinsese 86°14' latitudine.

Urmează o expediție suedeză, care, pentru a ajunge la pol, se folosește de un balon. Dar vîntul puternic deteriorează balonul, iar echipajul își găsește moartea în nesfîrșitul gheței arctice.

La 6 aprilie 1909, americanul Robert Peary atinge pentru prima oară Polul Nord, după ce mai făcuse încă trei încercări

Cercetări la stațiunea științifică sovietică în derivă „Polul Nord-4”.

LEGENDA ATLANTIDE

Prin acest material, tovarășul Dan Berindei, de la Institutul de Istorie, răspunde tovarășului Eugen Gonța din Orașul Stalin.

Legenda Atlantidei ne-a parvenit prin scrierile lui Platon. Acest filozof și scriitor al antichității susținea existența trecută a unei mari și prospere insule, situată în fața strîmtorîng Gibraltar. Locuitorii acestei insule — Atlantida — și-ar fi întins autoritatea asupra Libiei și Egiptului, ca și asupra apusului Europei. Cîrînd, însă, după o crîncenă luptă cu atenienii, în care aceștia din urmă ar fi ieșit învingători, Atlantida s-ar fi scufundat, în urma unui cumplit cutremur.

Informația lui Platon a fost socotită de unii ca fiind un produs al imaginației, alții în schimb au considerat-o veridică. Cîntîl dintre aceștia din urmă a fost celebrul astronom Baill primul primar al Parisului vremea Revoluției, care, „Lettres sur l'Atlantide de Platon et sur l'ancienne histoire de l'Asie”, lucrare tipărită în Paris în 1779, își exprimă părerea că vechea Atlantidă s-ar fi situat pe locurile unde se găsește azi Groenlanda și insulele Spitzberg. După teoria lui Baill atlantidii emigrează în Siberia de aci în Asia anterioară; ei fi strămoșii fenicienilor și egiptenilor.

Dacă Baill caută Atlantic în Nord, în schimb alții cercetători, de mai tîrziu, o situează

în fundul Oceanului. Gatafrel, le pildă, o crede scufundată în marea Sargaseilor. Alții pun ipoteza că insulele din Oceanul Atlantic și în special insulele Canare, ar fi ultimele rămășițe eritoriale ale „fărilor atlantice”. Aceste ipoteze li se alătură alta, ea a francezului Berlioux—care ocotind că vechea Atlantidă e întinse pe întreg teritoriul nord-african cucerit, după Platon, de atlantici, propune inițierea unor lucrări pentru descoperirea Atlantidei în preajma țărilor Atlas. Berlioux susține chiar că ar fi existat o expansiune a atlantilor—pe care-i socotește

inruditi cu celții și pelasgii—pină în insulele Britanice și în Italia de Nord, afirmând că monumentele megalitice din Europa apuseană ar fi rămas de la atlantici. De fapt, toate aceste ipoteze, mai mult sau mai puțin îndrăznețe, n-au reușit să aducă argumente concrete și sigure, care să confirme informațiile date de Platon. Poate că, în viitor, știința va aduce noi elemente în această problemă; stadiul actual al cunoștințelor îndrăznește, însă, la mult scepticism în legătură cu veridicitatea atrăgătoare legendă a Atlantidei.

DESPRE VISE

Prin acest material, răspundem dr. Constantin Manolache din Beștea.

In timpul somnului majoritatea organelor din corpul omnesc se odihnesc pentru a-și reface, pe de o parte capacitatea funcțională, iar pe de alta pentru a permite eliminarea diverselor substanțe toxice acumulate de ele în timpul funcționării din cursul zilei.

Printre organele care își încep, sau uneori aproape își încetează cu totul unele funcțiuni de activitate, acea parte din sistemul nervos central care conduce întreaga noastră activitate, aflat în interiorul corpului, cit și în relațiile cu mediul înconjurător.

În afară de aceste funcțiuni pe care le are, creierul mai este sediul funcțiilor noastre psihice, adică al activităților noastre cele mai superioare ca: idearea, idearea, memoria, conștiința etc. În somnul adânc toate aceste funcțiuni încetează. În omul mai puțin adânc aceste funcțiuni nu dispar cu totul, ele sînt însă mult slăbite, fără controlul judecății, și atunci iau aștare visele.

Visele apar ca o înșurire de nașni, înțovărășite de frînturi și gândire, totdeauna legate de stări de plăcere și nelăcere. Înșurirea aceasta de nașni se poate asemăna cu n film de cinema mut. Alteleori, somnul omul poate auzi și gomete sau cuvinte, mai rar senzații de miros sau gust.

Foarte frecvente sînt în vis senzațiile de mișcare a corpului; mul simte că se prăbușește într-o prăpastie fără fund sau că se ridică în zbor. Așa sînt visele la oamenii normali. La copii din naștere visele sînt foarte dese și deosebite. Ele nu sînt încălțate din imagini, ci sînt alături de cuvinte și de zgomote, de impresii de mișcare, urzli nu aud nici în vis; oamenii pe care li visează se exprimă prin gesturi și nu prin

cuvinte, se mișcă, dar nu vorbesc. De aci relese că visele nu sînt altceva decît repetarea întimplărilor trăite, așa cum le-au înfățișat organele noastre de simțuri: văzul, auzul și celelalte. Dar—și aceasta este problema esențială—spre deosebire de întimplările din viață, cele din vise fiind lipsite de control judecății, al memoriei și al celorlalte funcțiuni mintale (care, după cum spunem, sînt slăbite) nu au nici o ordine, nici o legătură și nici un înțeles. Astfel visele pot lua înfățișările cele mai neașteptate și cele mai îndepărtate de realitate, neținînd seama nici de loc, nici de timp. Așa se explică apariția în vis, în același moment, a unor persoane care trăiesc și a unor care au murit de mult.

Am arătat mai sus că visele iau naștere în timpul somnului, cînd activitatea creierului este frînată și cînd controlul judecății este foarte slab. În momentul acesta de slăbire a controlului judecății, visele iau naștere din două izvoare: excitațiile din afară sau dinăuntrul corpului omnesc. Astfel, de pildă, dacă se pune un obiect încălzit pe mîna unui om care doarme, acesta poate visa că e înconjurat de flăcări. Dacă i se dă să miroase o floare, poate visa că se află într-o grădină; cineva care suferă de stomac poate visa că a primit o lovitură de cuțit în pîntece.

Visele sînt în mare măsură legate de preocupările, dorințele și temerile noastre. Astfel se știe că cei care în cursul zilei au avut o masă slabă sau n-au înmîncat, visează mese foarte bogate. De asemenea temerile sau emoțiile noastre se intruchimează în multe vise. Nu vi s-a întimplat nicicîdată ca, în preajma unui examen, să visați că l-ați trecut cu bine sau că n-ați reușit să-l luați?

Iată, dar, cum se produc visele. Credința că acestea ar arăta fapte ce s-ar petrece în viitor, este o superstiție și ea trebuie combătută cu ajutorul datelor pe care ni le furnizează știința.

DISTANȚA DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ

Tov. C. Băbeanu, din Lugoj, ne întreabă cînd și în ce fel a fost determinată distanța dintre Pămînt și Lună. Tov. prof. univ. Valin Popovici răspunde prin materialul de față acestei întrebări.

Luna este corpul ceresc cel mai apropiat de Pămînt. Distanța care ne desparte de ea a fost stabilită de astronomii încă din secolul al XVIII-lea. În prezent se știe că distanța medie dintre centrul Pămîntului și ună este 384.403 km., adică de 0,267 ori raza Pămîntului. Această depărtare a fost calculată cu o precizie de 1 la 60.000. Deoarece orbita lunii este puțin urtă, distanța ei de Pămînt poate varia între 365 și 407 mii km. Depărtarea Lunii a fost stabilită cu ajutorul metodei fotolită și pentru măsurarea distanței între două puncte foarte depărtate de pe suprafața globului: prin măsurarea schimbării unghiului direcției sub care se vede Luna în aceste două puncte, în același moment.

Începînd din anul 1946, calcularea distanței pînă la lună a putut fi realizată cu ajutorul metodei radar, trimițîndu-se spre lună impulsuri radioelectrice și recepționîndu-se ecoul obținut prin reflexia acestor impulsuri pe suprafața Lunii. Calculul a fost făcut pe baza cunoașterii vitezei undelor radio-electrice și a faptului că ecoul acestora a fost recepționat după 2,5 secunde. Metoda aceasta nu a dat însă deocamdată rezultate tot atît de precise ca cea precedentă.

Avînd în vedere faptul că atît Soarele cit și celelalte planete influențează mișcarea Lunii, ar fi posibil ca distanța medie ce o desparte de Pămînt să se schimbe puțin, cu timpul. Este bine de precizat că experiențele atomice de pe Pămînt nu au nici un fel de influențe sensibile asupra mișcării acestuia și, în consecință, nici asupra distanțelor care îl despart de diferitele corpuri cerești.

Într-unul din numerele noastre viitoare vom reveni asupra problemei, arătînd cum s-ar putea realiza zborul spre Lună.

De vorbă cu medicul

INSOMNIA

Prin materialul alăturat, tov. asist. univ. dr. Em. Gaba răspunde tov. Maria Ionescu din Piatra Neamț, la întrebarea care ne-a făcut-o.

Insomnia este o tulburare a somnului care poate avea cauze foarte variate. Ea poate fi inițiată, atunci cînd, după o perioadă de veghe lungă, bolnavul adoarme în sfîrșit spre dimineață, sau terminală, cînd, după un somn rapid, urmează o stare de veghe penibilă. Insomnicul se plînge cu timpul de o stare de slăbiciune, de o iritabilitate crescută, slăbește, iar puterea de muncă îi scade. O insomnie prelungită devine o suferință mai cumplită decît lipsa de apă.

Insomnia poate fi înținită în boli ale creierului cum sînt: encefalita letargică, arterio-scleroza cerebrală a bătrînilor, tumori sau inflamații la baza creierului, regiune unde se găsesc centri ai somnului etc. De asemenea unele boli mintale sînt însoțite, printre altele, de insomnie, iar reapariția somnului în cursul tratamentului, indică începutul vindecării.

Insomnia poate fi înținită, de asemenea, ca simptom principal și în stări de oboseală, de epuizare nervoasă, ca și în perioade de preocupări intense.

În sfîrșit, durerea din cursul unor boli ca meningita sau cancerul, suferințele ale tubului digestiv etc. pot produce insomnie. Nu trebuie uitat nici faptul că unele intoxicații, cum ar fi cele cu alcool, cafea, pot fi urmate de insomnie. Toate acestea arată cît de variate pot fi cauzele care produc insomnia și de ce tratamentul acesteia nu trebuie să se limiteze la somnifere.

Tratamentul se va adresa în primul rînd cauzelor care produc insomnia și de aceea este necesar ca suferîndul să fie consultat de către medic, care îi va indica tratamentul potrivit.

Trebuie spus că, în afara factorilor de mai sus, la unele insomnii contribuie și tipul respectiv de sistem nervos. Așa se explică de ce unii oameni cu muncă de răsărire, care fac eforturi intelectuale prelungite, nu suferă de insomnie, în timp ce alții, deși cu muncă mult mai redusă, se plîng de ele, la cel mai mic efort sau oboseală.

Iosif Pușcaș — Comuna Logig și C. Nițescu-Zlatian — Craiova. Lucrările trimise nu sînt publicabile, din pricina nivelului lor artistic scăzut.

Epifan Eugenia — București. La cuvîntul ab vocala a, fiind inițială, se scrie sus, fiindcă aici este începutul cuvîntului, în timp ce la cuvîntul an ea se scrie jos, pentru același considerent. La cuvîntul n-a, fiind vorba de o vocală finală, ea se marchează la sfîrșitul literel, care aici este sus.

PreDESCU Mihail-Laleșu — reg. Craiova. În grupurile pp și bb punctul despărțitor se pune la dreapta cînd vocala intermediară este a și la stînga cînd este o sau u, potrivit regulii vocalelor i sau e se notează, în acest caz, cu o mică liniuță lipită la dreapta. Pentru același motiv, la cuvîntul predat punctul este marcat la dreapta (vocala a), iar la pierdut la stînga (vocala u). Față de tt și dd vocalele e și i se scriu în capete, a deasupra, o și u dedesubt.

Ghinea Gh. — București. Pentru exercițiile trimise redacției este necesar să vă opriți cite o copie, ca să puteți face apoi, la apariția cheii, corectarea lor. Purcea Ion — Moșoșeni, reg. Cluj. Cuvîntul surș se poate citi și sursă, numai dacă e izolat. În frază, confuzia nu este posibilă. Așa cum, de pildă, în exercițiul 9 ați citit toate cuvintele absolut corect, deși unele se pretau la forme diferite (Mureș se putea citi miros, marș, mers etc.; spus = spușă, speșă, supus, zanis etc.; mințe = muntș, minut, meni, minet, mentș, manța etc.). Tot așa veți putea fără altă precizare, să găsiți forma exactă a oricărui cuvînt. În cazuri cu totul excepționale, se poate marca, pentru diferențiere, o vocală medială.

Ivănescu Marin — Viroaga, reg. Constanța. Articolul singular nu se notează. Se scrie deci concurs în loc de concursul și asistent în loc de asistentul. Ex. inițial se notează cu es (espică, escelent).

Filoi Gheorghe — București. Mai multă atenție caligrafică. Semnele trebuie scrise calm, fără grabă. Frățila Ion — Sinaia. Cuvintele fac și cere se pot evident scrie și din două semne f-k și ce-r (aș-narumita „viteză înțlia”), dar n-are nici un sens folosirea unor astfel de forme din moment ce există posibilitatea unui traseu mai simplu (dintr-un singur semn). Vocala ă se notează ca și a.

Sfaturi practice

SĂPUN FĂRĂ SODĂ CAUSTICĂ

EXERCIIII DE ÎNVIORARE

Puteți face săpun de casă și fără sodă caustică și anume, înlocuind soda printr-o leșie, care se prepară în felul următor:

Pentru o cantitate de 5 kg de grăsimi, se dizolvă 2,1 kg sodă amoniacală, sau 5,6 kg sodă cristalină, în 25 litri apă. Într-un alt vas se pune 1,5 kg var ars, care se stropește cu 1,5 kg apă; varul se va transforma într-un praș (hidrat de calciu). Acest praș se toarnă în soluția de sodă. Amestecul se fierbe timp de 15 minute, după care este lăsat să se limpezescă. Leșia se pune în alt vas, urmînd a fi folosită la prepararea săpunului, iar sedimentul poate fi întrebuințat la curățatul crăciștelor și vaselor de buclărie. Leșia se fierbe cu cele 5 kg de grăsimi, mestecîndu-se mereu, pînă devine o pastă omogenă. Din acest moment, amestecul se mai fierbe încă 2-3 ore, continuîndu-se mestecatul.

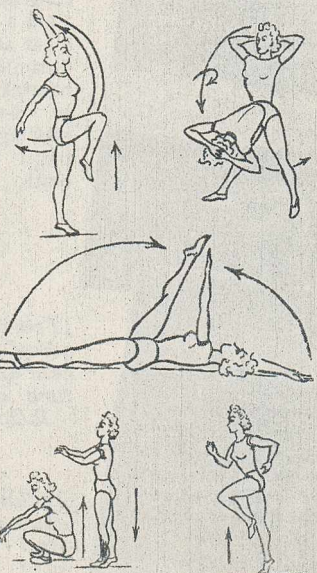
Ne putem da seama dacă saponificarea s-a făcut bine, punînd o buclăcică de săpun într-un vas cu apă; soluția limpede indică saponificarea perfectă, pe cînd o soluție tulbură, lăptoasă, cu urme de grăsimi liberă, arată că fierberea trebuie continuată. În caz că saponificarea se face greu, o putem înlesni, adăugînd încă 10-15 litri apă și fierbînd amestecul pînă la saponificare (masa se coagulează și plutește la suprafața lichidului din căldare); în cazul cînd, totuși, saponificarea întârzie, adăugăm puțină sare de buclărie.

O dată gata, săpunul se scoate cu cit mai puțină apă din vasul în care a fieri și se răcește într-o lădișă găurită, captusită cu pînză de sac. După răcire, se taie în bucăți și se lasă să se usuce.

PENTRU ÎNTREȚINEREA TENULUI

Aveți tenul gras și puncte negre? Aplicați pe regiunile feței în care punctele negre sînt mai frecvente, o buclăcică de vată murată în ulei de migdale; după cîteva minute ștergeți regiunile respective cu o buclăcică de tifon curat, extrageți punctele negre tot cu ajutorul unei bucăți de tifon curat, apoi ștergeți-vă fața cu eter sulfuric.

Pentru a evita formarea unor noi puncte negre, spălați-vă în fiecare seară cu săpun de pușioasă și apă caldă, în care ați adăugat, în prealabil, un vîrf de cuțit de borax. După spălat, vă ungeți fața cu următorul amestec: Apă de lămțîș 5 grame, Apă de trandafir 5 grame, Alcool camforat 2 grame, Apă de hamamelis 5 grame, 10 picături Benzoin

ȘTIINȚA NOASTRĂ PESTE HOTARE

Acad. E. Carafoli

Nu demult, acad. Elie Carafoli, directorul Institutului de Mecanică Aplicată al Academiei R.P.R. a vizitat R.P. Chineză. Această vizită a sa a constituit un nou prilej de punere în valoare pe scară internațională a progreselor științei noastre, a originalității și fecundității gândirii științifice românești.

Sub auspiciile Academiei de Științe a R.P. Chineze, acad. E. Carafoli a ținut la Pekin și în alte centre universitare chineze un interesant ciclu de conferințe asupra aviației supersonice. Expunerea unei originale metode de tratare a acestei probleme, atât de strâns legată de progresul aviației, a trezit un deosebit interes în rândurile oamenilor de știință participanți la conferințe.

În urma succesului obținut, Institutul de Aerodinamică din Pekin l-a invitat pe acad. E. Carafoli să completeze ciclul de conferințe, cu o expunere generală, sub formă de curs, asupra unor probleme speciale ale aerodinamicii aripilor de avion. Această problemă aparține unui domeniu în care savantul român se bucură de o reputație mondială; diferite lucrări ale sale în această direcție sînt publicate în limbi străine, în țară și în străinătate, fiind apreciate și citate în tratatele de aerodinamică din întreaga lume.

Prețuirea de care s-au bucurat aceste prelegeri arată faptul că la numai câteva săptămîni de la ținerea lor, ele au fost publicate într-un volum în limba chineză. În același timp, savantului român i s-a cerut autorizația de a se traduce în limba chineză tratatul său „Tragflugeltheorie“ (Teoria aripilor de avion), recent publicat de Editura de Stat din Berlin (R. D. Germană), ca manual didactic pentru institutele de învățămînt superior.

La întoarcerea spre țară, acad. E. Carafoli s-a oprit la Moscova, unde fusese invitat de Editura Academiei de Științe, pentru a defini unele probleme în legătură cu traducerea în limba rusă a lucrării sale, „Aerodinamica“, distinsă cu Premiul de Stat. Cu acest prilej, Academia de Științe a U.R.S.S. a solicitat savantului român ținerea unei comunicări la Institutul de Mecanică din Moscova, asupra aerodinamicii vitezelor mari. Comunicarea a atras atenția prin originalitatea și prin largul domeniu de aplicare a problemelor expuse.

Succesul obținut peste hotare de comunicările și lucrările acad. E. Carafoli constituie o nouă dovadă a nivelului ridicat al științei aerodinamice din țara noastră, iar prețuirea ce i s-a acordat se răsfrînge asupra întregii științe românești.

„Teoria aripilor de avion“, volum recent apărut în Editura de Stat din R.D. Germană.

Volumul în limba chineză, cuprinzînd prelegerile acad. E. Carafoli.

Deși se credea că hormonii — aceste complexe substanțe chimice care contribuie la coordonarea funcțiilor diferitelor organe — constituie un apanaj exclusiv al organismului animal, s-au descoperit și în corpul organismelor vegetale substanțe cu funcții asemănătoare. Cercetătorii au reușit să pună în evidență cîtiva compuși foarte activi în creșterea plantelor, pe care i-au numit auxine. După asidue și îndelungi cercetări, s-a ajuns la identificarea compoziției chimice a acestora și — mai mult decît atât — s-a reușit sintetizarea în laborator a uneia dintre ele, a heteroauxinei, cu diverși derivați și compuși ai ei. Acești hormoni vegetali sintetici au primit numele de stimulatori. Ei pot avea asupra plantelor o dublă influență: în doze mici, o acțiune stimulatorie; în doze mari, stagnează creșterea, încetinind sau frînînd unele procese; în doze ce depășesc o anumită limită, produc în organismul plantei tulburări care duc, în cele din urmă, la moartea ei.

Numărul aplicărilor pe care le pot găsi în agrotehnică stimulatorii sintetici, este în continuă creștere. Astfel, la Institutul de Cercetări Agronomice din București (I.C.A.R.), se studiază în cadrul unei teme de aspirantură problema tratării cu stimulatori sintetici a fructelor de tomate.

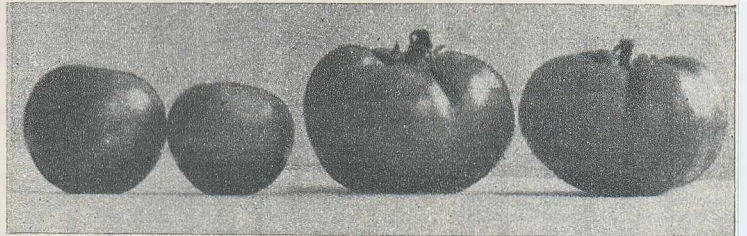
Cercetări cu privire la influența stimulatorilor sintetici asupra tomatelor s-au mai făcut și înainte. În ce constă totuși noutatea și

importanța teme Metodele rezultate din cerce rile precedente nu puteau fi aplica e decît la culturile de seră, pe cînd de data aceasta, scopul urmărit este crearea unor metode care să poată fi extinse la culturile de cîmp.

Ce s-a realizat pînă acum în cadrul acestei lucrări?

S-a început prin a se experimenta influența mai multor sub-

Comparîndu-se apoi tomatele tratate, cu cele martor, s-a constatat că primele au suferit importante modificări, atît morfologice (structurale), cît și chimice. Hormonii vegetali sintetici au stimulat creșterea greutății medii a fructelor, producția totală crescînd între 11-17%. Tomatele s-au cîpt mult mai rapid, ceea ce a avut drept rezultat o producție de 3-4

În partea stîngă, două tomate de mărime mijlocie netratate; la dreapta, două tomate de mărime mijlocie tratate.

stanțe stimulatorie, în diferite concentrații. După analizarea rezultatelor obținute în diferite variante, experiențele au fost continuate cu substanțele care dăduseră cele mai bune rezultate. În momentul cînd tomatele au înflorit, inflorescențele lor au fost stropite cu aceste substanțe, în soluții apoase; tratamentul s-a repetat de șase ori. Chiar după primele 4-6 zile, s-au observat, la toate plantele tratate, anumite modificări: creșterea ovarelor, modificarea formei lor, îngroșarea codițelor etc.

ori mai mare față de martor. Datorită faptului că concentrațiile mari de hormon din ovarul plantei frînează procesul de formare a semințelor, unul din rezultatele cele mai importante ale acestei experiențe a fost obținerea unui procent ridicat (63-68%) de fructe partenocarpice, adică lipsite de semințe. Calitatea fructelor a suferit, la rîndul ei, ușoare îmbunătățiri în sensul creșterii conținutului substanței uscate, a zahărului etc.

Cercetările continuă și sînt de așteptat rezultate interesante.

FÎNUL VITAMINOS

Dorim cu toții ca laptele, untul, ouăle, carnea, pe care le consumăm, să fie cît mai bogate în vitamine. Puțini dintre noi s-au gândit însă că eventualele lipsuri în vitamină ale unor alimente de origine animală se datoresc lipsei în vitamină a alimentelor pe care le consumă animalele respective. Aceasta se întîmplă mai ales iarna, cînd lipsesc nutrețurile verzi, iar cele concentrate ca: orzul, ovăzul, mazărea etc., fiind sărace mai ales în vitamina A, nu le pot înlocui.

Lipsa vitaminelor din hrană provoacă animalelor boli ca: xeroftalmia, rahitismul, scorbutul, oprirea creșterii, tulburări în funcțiunile reproducerii — într-un cuvînt: scăderea productivității.

Lupta împotriva acestor avitaminoze și completarea vitaminelor în hrana animalelor se face cu ajutorul nutrețurilor suculente (morcovi, nutreț murat), dar mai ales cu ajutorul fînurilor, care intră, într-o proporție ridicată, în alimentația de iarnă a animalelor. Trebuie știut însă că prin procedeul de preparare obișnuită a fînului — care constă în uscarea prelungită a ierbii sub acțiunea razelor solare și a vîntului — o mare parte din caroten (produsul chimic din care va lua naștere vitamina A) se descompune și se pierde. Pentru a evita aceste pierderi, un colectiv de cercetători de la Institutul de Cercetări Zootehnice au studiat posibili-

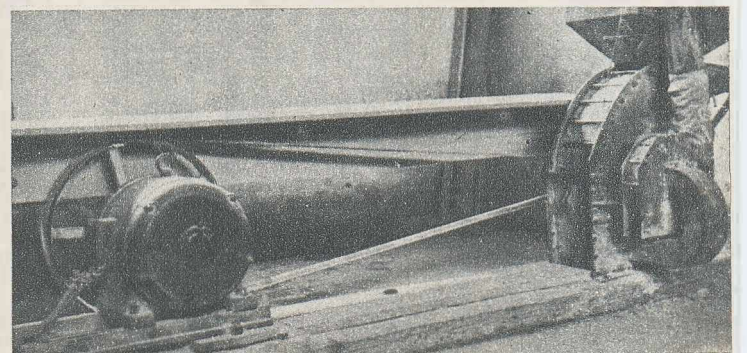
tatea folosirii unor procedee speciale de uscare a furajului verde. În urma experiențelor făcute a fost elaborată o nouă metodă. Ea se bazează pe principiul eliminării accelerate a apei, ferind în același timp iarba cosită de acțiunea directă a razelor solare. S-a putut obține astfel un fîn bogat în vitamine, mai ales în caroten — denumit fîn vitaminic sau vitaminos.

La fînul preparat astfel, conținutul de caroten este de 60,6 U. I. (unități internaționale) față de 29,3 U. I., pe care le are fînul preparat în mod obișnuit. Acest fîn vitaminos poate fi transformat în pulbere, constituind așa-numita fâină de fîn vitaminos, care poate fi adăugată la hrana animalelor.

Din cercetările efectuate la I.C.Z. pe porci și păsări, a reușit să se obțină un lot de porci în a căror hrană a intrat, în proporție de 19%, fîn de fîn vitaminos, s-a realizat un spor de greutate de 126% față de perioada anterioară, cînd porcii nu primiseră în hrană această fâină de fîn; la rîndul său, lotul de găini în a căror hrană s-a introdus 15% fâină de fîn vitaminos a dat în 6 luni, o producție de 83,53 kg ouă, față de 66,18 kg ouă, date de lotul martor.

Acestea sînt doar cîteva din rezultatele ce se pot obține prin utilizarea noului procedeu de preparare a fînului, care va trebui să fie extins pe scară largă.

Moara cu ciocănele pentru măcinarea fînului vitaminos.

În holul Teatrului Național, foarte mare. Actorii se grăbesc spre cabine, împărțind generoși zimbete și răspunzând afabil salutarilor. Noi, ceilalți, ne simțim și aici spectatori, culegând din privirile și mimica actorilor grăuntele de vrajă ce-l seamănă teatrul.

Pornisem în căutarea „celui mai bătrîn sufler al Naționalului”. Scrutez atent chipurile din preajma mea, cu dorința de a desluși figura suflerului. Îl vedeam în gând pe „bătrînul sufler”: un om tăcut, ce-și puflă liniștile cu o pipă neagră și lungă, un om ce-și trăiește mai tot timpul zilelor și al nopților într-o cușcă strîmtă, căpătînd, printr-o îndelungă „simbioză” cu acea cușcă, aerul îmbîcsit și gălbejit al pergamentului vechi.

Năzuința mea se vedește însă zadarnică. M-am hotărît, deci: îmi fac drum prin mulțime și mă apropiu de afișele din hol, ca să aflu la ce spectacol suflă Nik Niculescu, suflerul cu pricina. Printre atîtea afișuri și tălmăciri, aud în spatele meu o voce glumeață: „Uite, iar îmi scrie pe afiș numele suflerilor! Mai bine ar sta scris: „Fără sufler!” Mă întorc grăbit spre cel cu sugestia:

— Te rog, tovarășe, știi poate unde l-aș putea găsi pe suflerul Nik Niculescu?

Tovarășul se uită puțin cam lung la mine. „Eu sînt” — îmi răspunde apoi, calm.

O clipă de nedumerire din partea mea. Imaginea „suflerului meu” s-a lovit de cea a suflerului autentic și s-a făcut țandări. „Cum poți fi dumneata sufler?! — dau să zic, privindu-l. Omul din fața mea era înalt, rumen la față, cu basc de sportiv pe cap, cu un zîmbet micalit în colțul buzelor și cu o țigară banală în loc de pipă...

Mi-am dat însă repede seama că mă aflu în fața unui sufler adevărat: Nik nu vorbește, ci „șoptește”. Cînd îl privești, parcă-l vezi în cușca sa, puțin aplecat înainte, uitîndu-se țintă la cel căruia-i vorbește, întărîndu-și șoapta cu un gest al minii stîngi...

Îmi declin calitatea și-i solicit: — Doar cîteva cuvinte despre meseria dv.

Îmi răspunde foarte politicos, dar tot atît de hotărît:

— Iartă-mă. Mi-e timpul scurt. Și, de altfel, n-am ce spune. Artiștii dau interviuri... Pe sufleri cine-i vede, cine-i știe?! — și îmi întinde mîna, cu un zîmbet ce vrea să spună: „n-am ce-ți face...”

— Pot să vin și eu? — îndrăznesc să întreb, totuși, primind în același timp mîna întinsă de bun-rămas, cu gîndul să mă las conducă spre locu-i de muncă. Tovarășul Niculescu încuviințează și deschide cale. „Să trăiești, Nik!” „Noroc bun, dragă Nik!” — aud în jur. Îmi mai sună în minte cuvintele lui: „Cine-l vede pe sufler, cine-l știe?!” Și iată-l pe modestul sufler, întîmpinat cu atîtea zimbete ce vădesc prețuire și dragoste!

Îl privesc în cușcă, stînd aplecat deasupra textului, cu fruntea brăzdată de încordarea gîndirii. S-au scurs ani mulți de la „debutul” său din 1919... I-au țesut fire de argint pe temple. Dar cine nu-și amintește de „primii pași” pe calea meseriei?

Dragostea cea mare a omului rămîne, cred, tot pasiunea pentru meseria sa. Așa îndrăgește țaranul cîmpul nesfîrșit, cu aurul foșnitor al holdei care dăruiește omului pîinea. Așa îndrăgește țesătoarea războiului harnic cu suveicile lui ca sîrlezele, dar stăpînite toate de mîna ei calmă și pricepută...

Nik n-are în fața lui nici nemărginiri de holde, nici mîndre mașini. Local lui de muncă, sub bolta puțin săltată deasupra pardoselei scenei, e mărunt. O măsuță, un scaun, un bec. Pe măsuță, un text bătut la mașină. Iar în text, un furnicar de semne. Le-am crezut reci și convenționale. Am bănuț că le-aș putea citi și eu, cunoscînd „cheia”...

Dar, în curînd, în cursul repetiției, am văzut cum semnele au prins viață... Un actor a șovăit în rostirea unui cuvînt. Nik a simțit șovăirea și a însemnat-o. Ici, o frază lungă și cam încurcată, pe care actorul o știe acum, căci e proaspăt învățată. Dar oare o va ști la spectacol, cînd îl covîrșesc atîtea emoții? Răsar alte semne... Nevăzute fire se țes între Nik și actori, iar Nik „regizează”, trăiește toate rolurile, urmărind semnele precum un dirijor partitura...

Știți că Nik a „regizat” o dată cu adevărat?

În urmă cu un pătrar de veac, un autor — înamorat — l-a rugat pe Nik să-i „pună în scenă” o piesă mică, de luni și pînă sîmbătă; asta, ca să-și poată vedea cît mai repede iubita cîștigînd laurii scenei. Firește, nu putea fi vorba de o pregătire serioasă a piesei. Atunci, Nik îi puse pe actori să șadă în jurul unei mese. Le legase la toți cîte o ață de picior și trăgea de fir din cușcă, pentru a vesti actorul-marionetă că trebuie să ciulească urechile la suflatul său desperat.

Simți, desigur, cititorule, sub acest „cancan” tristețea unei vremi cînd actorii, constrînși de gustul pervertit al publicului burghez, trebuiau să-și pingărească arta, pentru a-și asigura o existență umilă...

Dar imaginea trecutelor vremi pălește în fața imaginii dinainte-mi: un om absorbit în meseria sa, conștient cu rolurile. O scînteie de bucurie se aprinde în ochii lui Nik: apar pe scenă Stamate Popescu, apoi Eva Pătrășcanu, două din tinerele talente ale Naționalului. Ochii lui Nik par a spune: am stat mărturie atîtor înălțări spre culmile artei... am urmărit ascensiunea unui Nottara, a unui Leonard... înălțări născute din talent, crescute prin multă și grea muncă... Acum se înalță, sub privirile mele, mlădițele unor noi talente.

Repetiția s-a sfîrșit. Pe scena largă, răsună pașii celor ce pleacă, rîsete. În jurul lui Nik, s-au strîns cîteva actori tineri: „bătrînul sufler” știe să povestească, ca nimeni altul, snoave pline de miez...

La plecare, Nik mi se adresează mie, deși nu se prea arătase pînă atunci bucurios că un gazetar îl urmărește cu atîta perseverență:

— Știi, tinerii aceștia nu mai au nevoie de mine. În „Viață nouă”, joacă numai tineri. M-am căznit să suflu o vorbă și, crede-mă, nu am avut ce. Își știu băieții rolurile ca pe apă. Totuși, parcă abia azi mă simt util cu adevărat. Pentru că nu mai ajut actorului să-și falsifice arta, ci îi dau doar siguranță, știind că orice

șovăială a sa e urmărită din cușcă, prinsă și înlăturată...

S-a ridicat cortina. Au țîșnit luminile rampelor. Piesa se revarșă năvalnică, descătusată de toate nelămuririle și șovăielile din vremea repetiției. Nik, întoarce grăbit filele textului. De mult știe „semnele pe dinafară”. Nik „omul nevăzut”, le vede pe toate: știe că un artist e suferind, altul... îndrăgostit. E numai urechi și pîndește cu suflul la gură clipa cînd trebuie să intervină.

Acum, la „Nunta lui Krecinski”, Nik știe că expresia „a făcut una boacăna”, parcă nu se lipește de memoria unui prețuit actor. Într-adevăr, marele actor se opri o clipită în fața „boacănei” ce-i primejduia reputația. Dar ce păzea Nik? Uite-l șoptindu-i, din tot rolul greu, doar această infimă pîrticică.

Dar... ce te faci, cînd actorul nu are „ureche de sufler” și nu prinde în zbor șoapta suflerului? Nik îmi istorisise în ajun despre o mare și talentată artistă ce nu avea... ureche de sufler. Juca o dată într-o piesă dintr-un singur act, vorbită de ea în întregime, înfățișînd o discuție la telefon. Ce-i de făcut? Nik vine cu o idee: „Să instalăm un telefon autentic”. Eu îi șoptesc din celălalt capăt al firului! „Zis și făcut”. Și ca jocul artei să fie și mai natural, Nik inventase vorbele bărbatului, care nu erau în text, și le spunea la telefon, provocînd replici juste și simțite.

Mă uit iar la Nik, dintre culise. El suflerul, care a salvat atîtea situații prin fantezia și prezența lui de spirit, oglindește parcă toate rolurile. Îi văd fața mobilă, fremătînd de aceleași pasiuni ca ale actorilor pe scenă... Cu o astfel de sensibilitate, înțeleg cum s-a putut ca Nik să devină chiar... poet. Căci o dată, recitînd solemnele versuri ale unei drame istorice, o mare artistă a rostit un cuvînt greșit la capătul unui vers. Ca rima să nu șchioapete, Nik îi șopti un vers nou-nouț, născut atunci, cu rimă potrivită. Și, cîte și mai cîte! Dacă uită actorul o jumătate de frază și pune punct înainte de vreme, geaba mai suflă restul. Trebuie să ticluiești o nouă frază, capabilă să lege tot ce s-a rostit înainte cu ceea ce va urma...

Cortina s-a lăsat peste piesă și amintiri. Privind găoacea aceea a cuștii de sufler, în care zvicnise parcă tot pulsul piesei, îmi răsări imaginea scoicii adevărate, în care sună largul zvon al mării...

În hol, mă întîlnesc cu Nik. Îi mulțumesc că m-a ajutat să pătrund în tainele meseriei sale. „Cunoști atîtea, „simți” talentul, știi rolurile aproape pe dinafară; ai fi un bun actor de teatru”, adaug.

Într-un tîrziu, mi-am amintit însă că uitasem să-l întreb ceva: dacă și-a tras totuși în dormitor firul electric... Căci, după cum alfasem și de la maestrul Costache Antoniu, Nik are din timpuri străvechi o preferință romantică pentru lampa cu gaz. Puterea obișnuinței!

Așa îl văd pe Nik: seara, cînd i se asfîntesc ochii o dată cu ultimul fum de țigară, stingînd lampa printr-o șoaptă ca la teatru. Iar în anacronica, dar poetică lampă, căreia strălucirea becului electric i-a luat azi fără discuții locul în cușcă, văd, totuși, un bun amic al celui mai vechi sufler al Naționalului.

Illeana ONUȚ

PRELUDIUL OLIMPICE

Exact la mijlocul lunii septembrie, bătrînul continent european a găzduit nu mai puțin de cinci întreceri atletice de răsunset. La nord, în peninsula scandinavă; la sud, în peninsula balcanică, în patria primelor olimpiade, în extremul vestic al continentului, în capitala insulelor britanice, și în est-centrul Europei, la Budapesta și București, atleți din numeroase țări și-au revărsat energia, talentul și forța în acele probe de alergări, aruncări și sărituri pe care le înmănușiază atletismul. Din aceste întreceri fără îndoială că cea mai importantă, prin amploarea, desfășurarea și rezultatele ei, a fost cea de la București, cunoscută în calendarul athletic sub denumirea: „Campionatele internaționale de atletism ale R.P.R.”

Cititorii cunosc, desigur, aproape toate amănuntele privind numărul țărilor participante, componența loturilor, filmul întrecerilor și numele primilor clasați. Presa noastră n-a fost de loc zgîrcită în a acorda spațiu acestui mare eveniment sportiv. Coloane și pagini întregi cu cifre, impresii și fotografii au ținut la curent cititorii cu întrecerile de pe Stadionul Republicii. Fără îndoială că vor apare și de acum înainte numeroase bilanțuri și constatări tehnice care vor îmbogăți patrimoniul athletic internațional. Astfel sarcina noastră se reduce la aceea de a reda câteva impresii care ne-au izbit în modul cel mai direct cuprilejul acestor sărbătorești zile atletice.

În centrul atenției tuturor au fost bineînțelese cei șapte recordmeni mondiali care au evoluat pe Stadionul Republicii: aruncătoarea de suliță Nadejda Koneaeva, alergătoarea pe 80 m garduri Centa Gastl, săritoarea în înălțime Iolanda Balaș, alergătoarea pe 800 m plat Nina Otkalenko și atleții Rijschine (3000 m obstacole), Sidlo (aruncarea suliței), Williams (100 m plat). La apariția lor publicul nu și-a precupețit aplauzele, urîndu-le din tot sufletul izbînzii în temerare întreceri. De multe ori numele lor au fost scandate de sute și mii de oameni aprinși de entuziasm. Poate că tocmai aceste manifestări darnice, aceste aprige cheltuieli de energie ale spectatorilor — care au fost imboldul nr. 1 al performanțelor realizate — i-au făcut pe ceilalți atleți să lupte pînă la epuizare pentru victorie, să dea un asalt cumplit marilor campioni, pentru a câștiga la rîndul lor simpatia nereștinută a acestui public „cel mai sportiv și mai minunat public” — după calificativul ziariștilor străini. Asaltul a fost purtat cu atîta temeritate și energie încît numai doi dintre cei 7 recordmeni mondiali au reușit să-și păstreze supremația în aceste întreceri: polonezul Sidlo, urmărit la tot pasul de Tibulenko și separat de acesta de numai 58 centimetri (mai puțin de jumătate de suliță) și americanul Williams care l-a învins pe Tokarev în cursa de 100 m plat numai cu o aruncătură de piept. Ceilalți

cinci recordmeni mondiali au fost puși în situația de a-și felicita de pe locul 2 sau 3 învingătorii. Numai Otkalenko a fost învinsă de o manieră categorică de compatrioate ca Ludmila Lisenko la un pas de un nou record al lumii; Centa Gastl a cedat locul I compatrioatei sale Erika Fisch și locul II Galinei Bistрова, Nadejda Koneaeva a fost depășită cu mulți metri de Almut Brömmel și cu aproape 1 metru de Ursula Figwer, Iolanda Balaș a fost întrecută de Valentina Ballod, iar Rijschin a cedat locul I compatriotului său Kodiakin.

Pentru unii campioni și recordmeni mondiali aceste înfrîngeri au constituit o sursă de amărăciune. Dar, așa cum bine sublinia un confrate, nici un campion nu trebuie să se bizuie pe principiul „invulnerabilității” care nu există în atletism. Numai încrederea oarbă în acest principiu îl poate face vulnerabil. „După fiecare mare victorie — spunea un celebru atlet — îmi apare în față imaginea unei înfrîngeri”. Tradusă în limbaj sportiv, această frumoasă remarcă înseamnă, cred, cel puțin două lucruri: a te pregăti fără contenire și a ști să pierzi. Lupta sportivă și în primul rînd lupta athletică este o luptă a talentului, a curajului, a voinței, a puterii. Aici, foarte rar un arbitru poate să dezavantajeze un sportiv. Și dacă o face, atletul are imediat prilejul să o îndrepte. Să spunem că arbitrul face o greșeală lăsînd ca vîntul să doboare ștacheta după ce înălțimea de

De sus, primul rînd: A. Brömmel (Germania); Böllger (Elveția); Bob Gutowski (S.U.A.); Gruber (Austria). Rîndul doi: Samoșetov (U.R.S.S.); Thorbjorsson (Islanda); Fournier (Franța); Visser (Olanda); Sicorel (Iugoslavia); Kreer (U.R.S.S.). Rîndul trei: Kașkarov (U.R.S.S.); Gastl (Germania); Lisenko (U.R.S.S.); Fisch (Germania); Czeglédi (Ungaria); Grecescu și Wiessenmayer (R.P.R.). Jos: Consoltni (Italia); Williams (S.U.A.); Sidlo (Polonia);

văzuți de NEAGU

1,95 fusese trecută în condițiuni reglementare. Atletul are imediat ocazia să corecteze greșeala trecînd a doua oară peste 1,95 și în continuare peste 1,98, 2,00, 2,05 etc. Dacă se poticnește undeva, înseamnă că ceva din echilibrul său nu e la punct. În cazul Iolande Balaș credem că acel ceva a fost încrederea în „invulnerabilitatea” sa, cu care atleta a cochetat multă vreme și cu care a obișnuit-o cum bine

spunea confratele de la „Informația Bucureștilui” — presă noastră. Orice atlet e vulnerabil. Dacă vrea să fie invulnerabil trebuie să se pregătească și să lupte, nu să-și compătmească dinainte adversarii.

Aruncătorii... „la înălțime”

Cu puțin timp înainte de întrecere athletică din 1 recordmenul mondial I.

PENTRU CE NU AVEM FOTOGRAFII ÎN ACEASTĂ PAGINĂ?

Cititorul va fi, desigur, surprins: în această pagină apare un reportaj de la campionatele internaționale de atletism ale R.P.R. — fără a fi însoțit de imaginile fotografice pe care are dreptul a le pretinde „Flacăra”. Simțindu-ne obligați a-i cere scuze pentru această lipsă, ne simțim în același timp datori să-i dăm și explicațiile necesare.

„Flacăra” a rezervat acestui deosebit de important eveniment sportiv un spațiu de trei ori mai mare decît cel care i-a fost pînă la urmă acordat. Aceasta în urma conferinței de presă ce a avut loc în 8 septembrie la C.C.F.S., cînd s-a arătat reprezentanților ziarelor și revistelor cum se vor desfășura campionatele și li s-a promis tot sprijinul organizatorilor pentru ca să-și poată culege materialul. S-a arătat în această conferință de presă că ziariștii vor putea intra la competiții și sta de vorbă cu atleții, pătrunzînd pe stadion și în cantonamente pe baza unei legitimații eliberate de comisia de organizare a campionatelor.

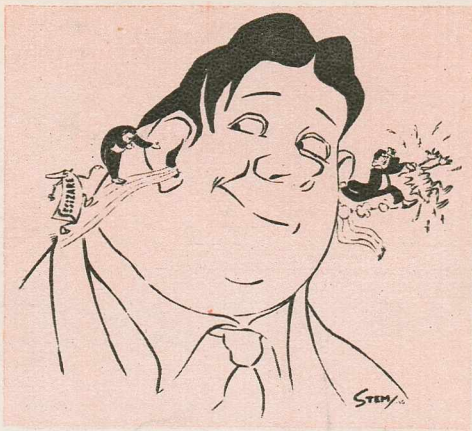
Bineînțelese însă că — așa cum se întîmplă totdeauna la marile competiții sportive organizate la noi — pînă în ajunul deschiderii campionatelor, aceste legitimații nu au fost eliberate. Redacția s-a interesat tot timpul și mereu a primit răspuns că ele vor veni din vreme. Dar vineri

14 septembrie a sosit... nu legitimația de intrare, ci răspunsul: pe lângă fotoreporterul „Flacării” nu s-a acordat nici un permis. De ce? Așa hotărît „comisia”. Cine e această misterioasă „comisie” care poate să împiedice țări ca zecile de mii de cititori ai „Flacării” să fie lipsiți de fotografii de la aceste campionate — n-am putut afla, cu toate strădanțiile depuse. Intervențiilor făcute nu li s-a dat decît un singur răspuns: să folosim fotografiile făcute de fotoreporterii altor publicații, care au căpătat permise de intrare pe stadion.

Întrucît „Flacăra” avea o concepție proprie asupra fotoreportajului și, mai ales, nu a vrut să dea cititorilor săi aceleași fotografii care au apărut în alte publicații, am preferat formula de față.

De acord nu putem însă să fim cu soluția adoptată. Și, deoarece situația aceasta am mai avut-o și în alte împrejurări, vrem să le arătăm tovarășilor de la C.C.F.S. că nu s-a procedat just. Nu e vorba numai de pîrtinirea unor publicații în dauna altora, ci de obligația ce ni se impune de a recurge la achiziționarea fotografiilor „de pe piață”. Or, transformarea unor mari competiții sportive în prilej de comercializare a fotografiilor (fac excepție, desigur, fotografiile Agerpresului, pe care, însă, din păcate, în cazul de față nu le putem utiliza, deoarece au apărut înainte de a le publica noi, în presa zilnică) nu poate fi de folos nici redacțiilor, nici C.C.F.S.-ului, nici popularizării mișcării sportive din țara noastră. De aceea ar fi de dorit ca asemenea situații să nu se mai repete.

UMOR

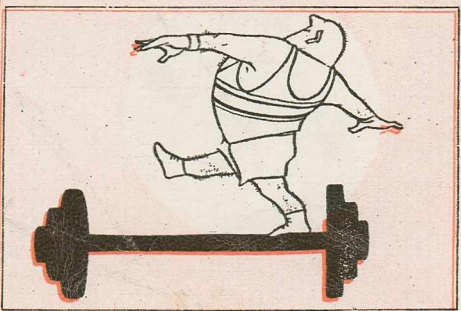
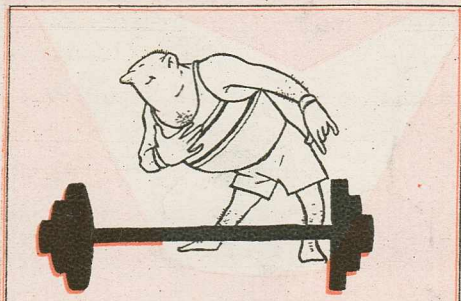
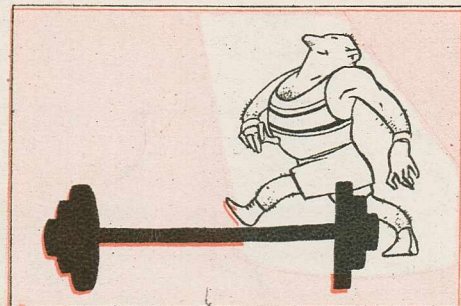

Critica a fost primită...
Desen de STEM

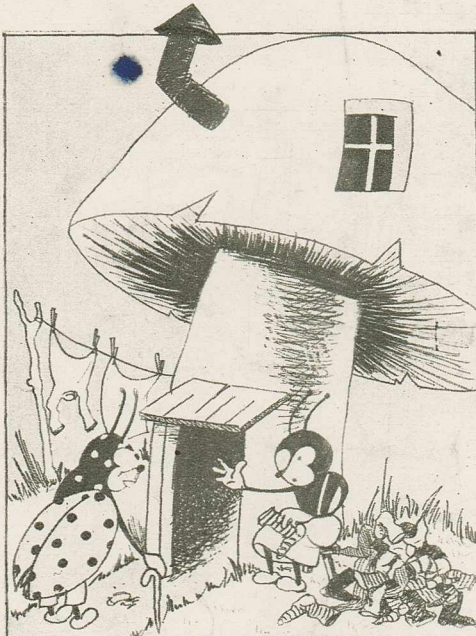
GRIJA FAȚĂ DE BUNUL OBȘTESC

- Fii atenți, băieți! Să nu-mi zgîriați dulapul!
Desen de ARNO

Categoria „plin de ei”
Desen de Rik AUERBACH

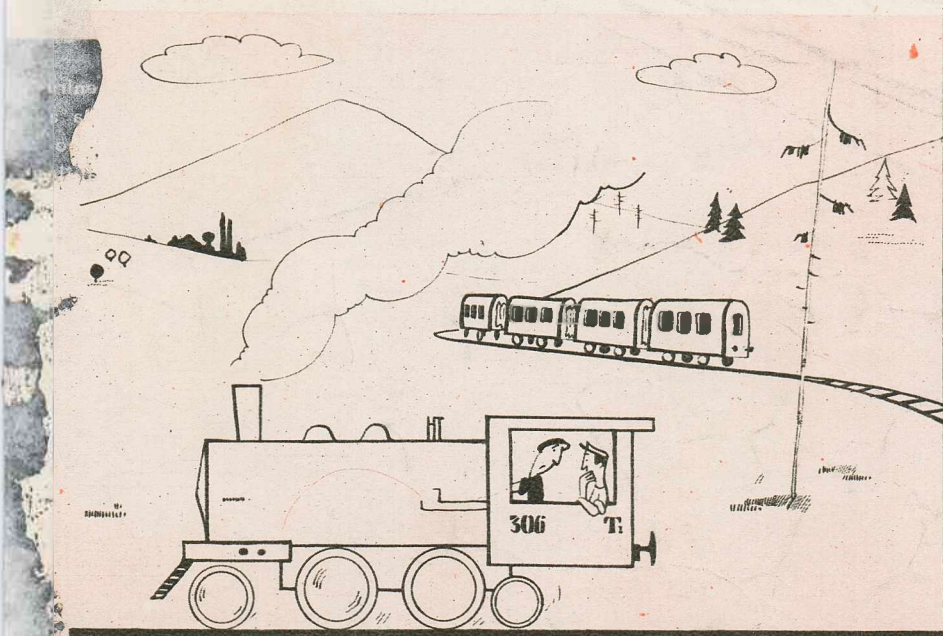
- Ce mai faci, prietenă?
- Lucrez. De când m-am măritat cu mirlapodul meu, nu mai pridesc cîr-pind la ciorapi...
Desen de Alex. DARLY

MORALA FABULEI

Vulpea: - Ei haide, deschide gura! De ce nu mă critici?

Desen de Luigi LUIGI

- Nu știu de ce am impresia că am pierdut ceva pe drum...
Desen de Mircea ANANIA

FLACARA

Nr. 19 (92) — 1 octombrie 1956

Prețul 1,50 lei

